Suang diti Buuk

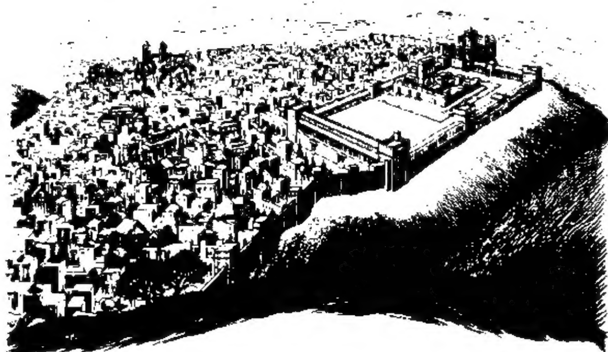
Ponimpuun 1.1-18
I Yohanis Gampamatis om i piro-piro tulun dit id gulu kosiliu do tumatanud di Yesus 1.19-51
Karaja' di Yesus dot id pogialatan do tulun dot ogumu' 2.1 — 12.50
I piro-piro o tadau di kolimpupuson no do hilo'd Yorusalim om hilo'd somok do Yorusalim 13.1 — 19.42
Napasi kawagu i Yesus do mantad id kapatayon om minintalang iyau 20.1-31
Pongolimpupus: minintalang kawagu i Yesus do hilo'd Galilia 21.1-25

I Boros do Manahak do Koposion

1 Di nopo di timpuun i' dit a' po no-
wonsoi iti pomogunan, om hino
mantad no i Boros. Iri nopo Boros diri om
poinsugku' do Kinorohingan, om miagal
nopo kopio'd Kinorohingan i Boros diri.
2 Mantad poddi timpuun i' om poinsugku'
mantad no iyau do Kinorohingan. 3 Om
iyau no o pinawayaan do Kinorohingan do
minomonsoi do koinsanai'd nunu nopo,
om aiso' i' o tiso' piya di songinwonsoi do
winonsoi dot a' pinawaya' dau. 4 Iri nopo
Boros diri om tudan do koposion,[a] om iri
no koposion diri o manahak do tanawau
dot id tulun. 5 Iri nopo tanawau'ddi om
tumitiu dot id totuong, om a' i' kopisok o
totuong di tanawau'ddi.
6 Om porikoto' nod Kinorohingan i
susuhuon dau, dot i Yohanis o ngaran.
7 Kinorikatan nopo dau om minongoi
poposusui do pasal di tanawau'ddi,
om otumbayaan ngai' indo o tulun do
korongou di habar diri. 8 Okon i' ko'
iyau i tanawau'ddi; tu' iyau nopo om
ruminikot no do minongoi poposusui
do pasal di tanawau'ddi. 9 Iri nopo ta-
nawau dit otopot, om ruminikot do
hiti'd pomogunan om tuminitiu dot id
koinsanai'd tulun.
10 Hiti no daa'd pomogunan i Bo-
ros diri nga' mulong piya dot iyau
o pinawayaan do Kinorohingan do
minomonsoi'dti pomogunan, nga' a' i' iti
pomogunan nokotutun dau. 11 Rikot no
iyau do hiri'd pomogunan dau nga' a' i'
iyau rinamit di bansa' dau. 12 Nga' haro
iddi o piro-piro tulun do ruminamit dau
om notumbayaan dau; om onuwai noddi
dau iyolo' do kosorupayan do sumiliu'd
tangaanak do Kinorohingan. 13 Om
okon i' ko' miagal di kowoyo-woyoo'
di koubasanan o kinosilihan diyolo' do
tangaanak do Kinorohingan, do miagal
di tangaanak do pogkosusuon do tulun,
tu' tulun i' o tapa'; nga' tadon nopo di ko-
posion do wagu om Kinorohingan i'.
14 Om iri nopo i Boros diri om
suminiliu'd tulun, om nokoiyon dot id
pogialatan toko', om nokokito toko' i' di
kagayaan dau. Iri nopo kagayaan dau'ddi
om naanu dau do mantad id Tapa' dau, tu'
iso' no iyau o tanak di Tapa'. Om id dau no
o kokitanan toko' do Kinorohingan om i
kosianan do Kinorohingan dot id dati'.
15 Om i Yohanis no o suminiliu do sasi'
dau, om i pinopopinsunud do poingkaa,
"Ilo' no i komoyon ku di pinoboros ku
do poingkaa: Rumikot nondo iyau do
kosusuhut doho', nga' iyau nopo om agayo
i' o kuasa' ko' iyoho', tu' di nopo dit a' oku
po hino, om hino mantad no iyau," ka.
16 Iyau nopo om poimponu' do ko-
sianan; om aiso' o kotingkadan dau
do mamarakat dati'. 17 Iri nopo Tourat

---

[a] **1.4** *iri nopo boros diri om tudan do koposion;* ko': *nunu nopo i winonsoi, om haro no o koposion do kopiiso' di boros diri.*
1.6: Mat. 3.1, Mar. 1.4, Luk. 3.1-2



Bandar do Yorusalim (1.19)

om pinatahak do Kinorohingan do
pinawaya' di Musa. Nga' kosianan nopo
om kotorodoko' do Kinorohingan om
i Yesus Kristus i' o pinopointalang.
18 Aiso' i' o nokoumbal do nokokito do
Kinorohingan, do suwai ko' iri no i tanak
di Tapa' dit iso' noo, i miagal kopio di
Tapa' om i poingulud kopio dau. Iyau no i
pinopointalang di Tapa' dot id dati'.

I Pinoboros di Yohanis

(Mat. 3.1-12, Mar. 1.1-8, Luk. 3.1-18)

19 Om suhuo' no di piro-piro boyoon
do tulun do Yohudi di hilo'd Yorusalim
i piro-piro imam om i tulun do Liwi do
mongoi ponguhot di Yohanis ondung isai
kopio iyau.
20 Om poboroso' nopo kopio di
Yohanis o poingkaa, "Okon oku i' ko' i
Raja' do Gampamasi," ka.
21 Om ponguhot po kawagu iyolo',
"Iyo nopondo, om isai kopio ko nanu'? I
Ilia ko?" ka.
"Okon," ka di Yohanis do suminimbar.
Om ponguhot po kawagu iyolo', "Iri
ko tuu i Nabi?"[b] ka.
"Okon," ka di Yohanis.
22 Om boros kaddi diyolo', "Iyo
nopondo, om sunudai daa iyahai ondung
isai kopio ko. Om milo i' iyahai do mo-
misunud di tulun di minonuhu' dahai.
Posunudo' daa ondung isai kopio ko," ka
diyolo'.
23 Om boros ka di Yohanis do
suminimbar, "Iyoho' no i komoyon di
Nabi Yosaya, do poingkaa,

'I tulun di mimboros dot opuhod
do hilo'd tana' do kowotuan do
poingkaa:
Potingo' no o ralan do wayaan do
Tuhan!' ka," ka dau.

24 Om iri nopoddi i tulun di sinuhu'
di tulun do Parisi'ddi[c] 25 nga' minonguhot
po dot, "Ondung okon ko ko' i Raja' do
Gampamasi om okon ko ko' i Ilia, om
okon ko ko' i Nabi om nokuro'ddi tu'
mambatis ko?" ka diyolo'.
26 Om boros ka di Yohanis do suminimbar, "Waig no o pamatis ku iyoho'.
Nga' haro i' o tulun dot id pogialatan
dokoyu dit a' dokoyu otutunan. 27 Iyau
nopo om id tohuri i' ko' iyoho' do rumikot,
nga' a' oku i' mando osorupai do mongiad
piya di tali do kasut dau," ka dau.
28 Iri ngai' nopoddi om nosiliu do hilo'd
Baitani, i ponong id koulayon do mantad
id Bawang do Yordan, i kinoiyonon di
Yohanis do mambatis do tulun.

I Tanak do Dumba' do Kinorohingan

29 Tadau noddi kawagu, om kokito
no di Yohanis i Yesus do rumikot dot id
dau. Om boros kaddi di Yohanis, "Ilo'
no i Tanak do Dumba' do Kinorohingan
di mongidu' do dusa do tulun do hiti'd
pomogunan. 30 Om ilo' no i komoyon ku
do rumikot dot id tohuri ko' iyoho', nga'
agayo i' mando o kuasa' dau ko' iyoho', tu'
di nopo dit a' oku po nopogkosusu om
hino mantad no iyau. 31 Iyoho' nga' a' i'
daa nokotutun ondung isai iyau di gulu
po. Om inda' ka do ruminikot oku nogi'
do mongoi pamatis do tulun do waig o
pamatis om kotutun i' dau i tulun dot
Israil," ka dau.

---

[b] **1.21** *nabi:* I soro-sorohon do rumikot do poposunud do korikatan di Mosias. [c] **1.24** *tulun di sinuhu' di tulun do Parisi'ddi;* ko': *Iri nopo tulun di sinuhu'ddi om tulun do Parisi'; iyolo.*
1.21: Pnu. 18.15, 18, Mal. 4.5 **1.23:** Yos. 40.3

32 Om poboroso' po di Yohanis i
nokito dau. Boros ka dau, "Nokito ku i
Rusod do Kinorohingan do miagal do
punai o kowoyo-woyoo' do luminintuhun
do mantad hilo'd tawan, om undorong
no dot id dau. 33 Tontok nopoddi om a'
oku po daa koilo ondung isai iyau. Nga'
nosunudan oku nod Kinorohingan, i
minonuhu' doho' do mamatis do tulun
do waig o pamatis do poingkaa, 'Okito
nu nopondo i Rusod do Kinorohingan do
lumintuhun om mundorong dot id iso'
o tulun, om iri no tulun diri i mamatis
do tulun do Rusod do Kinorohingan o
pamatis,' ka dau. 34 Om nokito ku no o
miagal diri dot iyoho' kopio o nokokito,
om poboroson ku no dot iyau no kopio i
Tanak do Kinorohingan," ka dau.

I Piro-Piro Tulun dit id Gulu Kopio do Tuminanud di Yesus

35 Tadau noddi kawagu om hiri pod
kinoiyonon diri i Yohanis do miwoyo' do
duwo di tumatanud dau. 36 Om soira'ddi
nokito di Yohanis i Yesus do tuminalib,
om boro-boros no iyau dot, "Intong
kou pogi'! Ilo' no i Tanak do Dumba' do
Kinorohingan," ka.

37 Om korongou no di duwo o tu-
matanud di Yohanis i boros dau'ddi, om
ongoi noddi iyolo' tanud di Yesus. 38 Om
koili no i Yesus, om kokito no dau iyolo'
do manud-tanud dau. Om uhoto' no dau
iyolo', "Nunu o tihumon dokoyu?" ka
dau.

Om boros ka diyolo'd suminimbar,
"Rabi, hinonggo o tiyonon nu?" ka diyolo'.
(Komoyon nopod "Rabi" om guru.)

39 Om boros ka di Yesus, "Kainou pogi'
mongoi ontong," ka dau. Om woyo' no
iyolo' dau om kokito no diyolo' i tiyonon
dau. Tontok nopoddi nga' jam kaapat no
do dongsosodopon, om undorong nopoddi
iyolo' do hiri'd di Yesus do tadau'ddi.

40 Iri nopo tiso' di duwo o tulun di
nokorongou di pinoboros di Yohanis om
i tuminanud diri di Yesus nga' i Andarias,
i tobpinai di Simun Pitrus. 41 Om olomus
nopoddi i Andarias do minongoi pogihum
di Simun, i tobpinai dau, om sunudai
no dau do, "Nokosolowot no iyahai di
Mosias!" ka. (Komoyon nopo do Mosias
om Kristus, i Raja' do Gampamasi.)[d]
42 Om pootodo' no di Andarias i Simun
dot id di Yesus.

Om sonsodo' no di Yesus i Simun om
boro-boros nod, "Iya' nopondo oi Simun,
i tanak di Yona, om roitan nondo dot
i Kipas," ka. (Komoyon nopod Kipas
om miagal i' do komoyon do Pitrus, tu'
komoyon nopo om pampang.)

Linohou di Yesus i Pilipus om i Natanil

43 Tadau noddi kawagu om korohiai
no i Yesus do mongoi do hilo'd Galilia.
Om kosolowot noddi dau i Pilipus om
boro-boros nod, "Kaino, tanud doho',"
ka. 44 I Pilipus nopoddi nga' mantad hilo'd
Baitsaida, i kinoiyonon di Andarias om
i Pitrus. 45 Om kosolowot no di Pilipus i
Natanil om sunudai no dau iyau, "Noso-
lowot no dahai i tulun di noroitan di
Musa dot id suang di Tourat, om i pino-
boros di piro-piro o nabi. Iri nopo tulun
diri om i Yesus, i mantad hilo'd Nasarit, i
tanak di Yusup," ka dau.

46 Nga' boros ka di Natanil, "Haro
kopio tuu ot osonong do mantad hilo'd
Nasarit?" ka.

Om boros ka di Pilipus do suminimbar,
"Kaino pogi' mongoi nogi' kopio ontong,"
ka dau.

47 Om kokito no di Yesus i Natanil
do rumikot, om boros kaddi dau dot
i Natanil o komoyon, "Ilo' no o tulun
kopio dot Israil. Om a' i' mongudut iti
tulun diti," ka.

48 Om uhoto' no di Natanil i Yesus.
Boros ka dau, "Poingkuro ko do nokotutun
doho'?" ka.

---

[d] **1.41** *Mosias...Gampamasi:* Antangan o Kamus dot id siriba' do boros do Kristus.

Om boros ka di Yesus do suminimbar,
"Di nopo dit a' ko po noongoi kolohou di
Pilipus om nokito tiya' no di hiri ko'd
sahau di guas dot ara," ka.
49 Om boros ka di Natanil, "Oi Guru,
iya' no kopio i Tanak do Kinorohingan!
Iya' no i Raja' do bansa'd Israil!" ka
dau.
50 Om boros ka di Yesus, "Monong-
kuyaan ko no, om minomoros oku
nogi' do nokito tiya' do hilo'd sahau
di guas dot ara? Nga' kokito ko indo
dit angagayo ko' mantad diri!" ka
dau. 51 Om boros ka kawagu di Yesus,
"Ponongkuyaai no dot otopot i' kopio
do kokito ko nondo dilo tawan dot
oiwangan, om songindakod-dakod om
songingkurus-kurus o moloikat dot id
Tanak do Tulun," ka dau.

Pikowinan do Hilo'd Kana

2 Duwo noddi o tadau do mantad diri
om haro o poginakanan do pikowinan
do hilo'd bandar do Kana, i hilo'd Galilia,
om i tina' di Yesus nga' minongoi nogid
hiri. 2 Om i Yesus om i tumatanud dau nga'
naalap i' do mongoi rapou di poginakanan
diri. 3 Soira' di naayi' i waig dot anggur,
om boro-boros no i tina' di Yesus dot id
dau. Boros ka dau, "Nooyian no iyolo'd
waig dot anggur," ka dau.
4 Om boros ka di Yesus do suminimbar,
"Inan, kada' oku suhuo'. Tu' a' po orikot
o maso ku do popointalang ondung isai
kopio oku," ka dau.
5 Nga' boros ka di tina' di Yesus dot id
piro-piro di susuhuon, "Wonsoyon nopo
dokoyu i poboroson dau dot id dokoyu,"
ka.
6 Om haro ot onom o luping do hiri
do poiiyanan do waig di pongongoug
do tumanud di koubasanan do tulun do
Yohudi. Orumpos nopo do pointikid-
tikid di luping diri om haro i' doti' o
hatus o lito. 7 Om boros ka di Yesus dot
id piro-piro susuhuon diri, "Suangai
ngai' dokoyu'd waig ilo luping," ka. Om
suangai ngai' no diyolo' i luping diri
gisom do nongoponu'. 8 Om boros kaddi
di Yesus dot id diyolo', "Ongoi kou anu
dot ongokooro' dilo waig om patahakon
i' di mongilo-ilo diti poginakanan," ka
dau. Om ngoyo' no diyolo' patahako' di
mongilo-ilo di poginakanan i waig diri.
9 Om tiimai no dau i waig di nosiliu
no do waig dot anggur. (Nga' a' i' iyau
koilo ondung honggo o tadon di waig
dot anggur diri. Iri no i susuhuon di
pinoposuang di waig do hiri'd luping o
koilo.) Om lohowo' noddi di mongilo-ilo
di poginakanan i kusai di kuminawin,
10 om boro-boros no, "Koubasanan nopo
om poguluonon pod moninggarung i
waig dot anggur dit osonong kopio, om
angabangat pondo do minum i tulun di
nalap, om singgorungon nogindo i waig
dot anggur di koubasanan. Nga' nokoolu'
nu i' iya' i waig dot anggur dit osonong
kopio do gisom piya'd dinondo!" ka
dau.
11 Om iri no o koimayaan di gulu i'
kopio di Yesus wonsoyo'. Om winonsoi
dau iri do hilo'd Kana, i hilo'd Galilia. Om
iri no i koimayaan di winonsoi dau'ddi o
pinopointalang do kogoyoo' dau. Om
kotumbayaai noddi dau i tumatanud
dau.
12 Om ongoi noddi i Yesus do hilo'd
Kapornaum do miwoyo' di tina' dau, om
i piro-piro tobpinai dau om i tumatanud
dau. Om hilo' no iyolo' do poundorong do
solinaid do piro-piro o tadau.

Suminuang i Yesus di Walai'd Sasambayangan dot Agayo

(Mat. 21.12-13, Mar. 11.15-17, Luk. 19.45-46)

13 Tontok dit oruhai nod orikot i
Tadau'd Agayo do Paska do tulun do
Yohudi, om ongoi no i Yesus do hilo'd
Yorusalim. 14 Om di nopoddi hiri iyau
id Walai'd Sasambayangan dot Agayo

1.51: Kwn. 28.12 **2.12:** Mat. 4.13 **2.13:** Ksn. 12.1-27

di hilo'd Yorusalim, om kokito no dau
i dumadagang do sapi' om dumba', om
punai, om i tulun do monukar do tusin
do songirikau'd hiri. 15 Om pomonsoi no
iyau do pipikot do tali o winonsoi om
pinguyungo' ngai' noddi dau i tayam-
tayam diri: i dumba' om i sapi', do mantad
hiri'd Walai'd Sasambayangan dot Agayo.
Om pinsomboliko' dau i mija' di tulun
di monukar do tusin, om songinsasad
poddi i tusin diyolo'. 16 Om boros kaddi di
Yesus dot id tulun di padagang do punai,
"Igitai ngai' dokoyu iti do sumoliwan
do mantad hiti. Kada' dokoyu siliho'
do tiiyonon do dumadagang iti walai'd
Tapa' ku!" ka dau. 17 Om kosorou noddi
di tumatanud dau it ayat dot id suang
do Buuk do Kinorohingan do poingkaa,
"Iyo pod tapui di molob-ngolob do hiti'd
ginawo ku o kosianan ku di Walai nu, oi
Kinorohingan," ka.

18 Om boros kaddi di piro-piro boyoon
do tulun do Yohudi do sumongkiwal di
Yesus, "Pomonsoi daa do koimayaan do
popointalang dot id dahai do haro o kuasa'
nu do momonsoi'd miagal diti," ka.

19 Om boros ka di Yesus do suminim-
bar, "Raago' pogi' dokoyu iti Walai'dti, om
tolu nopo moti' o tadau nga' owonsoi ku
no kawagu," ka dau.

20 Om boros kaddi diyolo', "Apat i'
nohopod om onom o toun do koloido' do
minomonsoi diti Walai'd Sasambayangan
dot Agayo, om tolu no daa'ndo tadau nu
iya' do momonsoi'dti?" ka.

21 Nga' iri nopo Walai'd Sasamba-
yangan dot Agayo do komoyon di Yesus
om iri i tinan dau. 22 Om id tohuri noddi
di napasi kawagu i Yesus do mantad id
kapatayon, om kahandamai nogi' di tu-
matanud dau do nokoboros i Yesus do
miagal diri. Om ponongkuyaai noddi
iyolo' di nokotulis dot id suang do Buuk
do Kinorohingan om i pinoboros di Yesus
do miagal diri.

Koilo i Yesus do Kowoyo-woyoo' do Tulun

23 Nopo di hilo' i Yesus id Yorusalim
di maso do Tadau'd Agayo do Paska om
ogumu' o tulun do notumbayaan dau
do nokokito di piro-piro o koimayaan
do winonsoi dau. 24 Nga' a' i' i Yesus
monongkuyaan diyolo', tu' koilo i' iyau do
kowoyo-woyoo' do koinsanai'd tulun. 25 A'
i' minog do haro o tulun do momisunud
dau do pasal dot isai nopo, tu' koilo i' iyau
dit id suang do ginawo'd tulun.

I Yesus om i Nikodimus

3 Haro o tiso' o boyoon do tulun do
Yohudi dit id suang do sinompuruan
do tulun do Parisi dot i Nikodimus o
ngaran. 2 Insan o totuong om rikot no
iyau dot id di Yesus, om boro-boros nod,
"Guru, oilaan i' dahai do sinuhu' ko'd
Kinorohingan. Tu' iso' pod tulun nga'
aiso' i' o milo do momonsoi'd koimayaan
do miagal di winonsoi nu, ondung a' o
Kinorohingan moyo-woyo' dau," ka dau.

3 Om boros ka di Yesus do suminimbar,
"Ponongkuyaai no, dot aiso' i' o tiso'd
tulun do kokito di Pomorintaan do
Kinorohingan, dot a' po iyau apaganak
kawagu,"[c] ka dau.

4 Om boros ka di Nikodimus dot id di
Yesus, "Milo po toi do paganakon kawagu
o tulun di nokolohing. Milo po tuu iyau
do gumuli' kawagu do hiri'd paganakan di
tina' dau om pogkosusuon indo kawagu?"
ka.

5 Om boros ka di Yesus do suminimbar,
"Otopot i' kopio iti poboroson ku'dti dot:
Ondung a' o tulun apaganak kawagu dot
id suang do waig om id suang do Rusod
do Kinorohingan, om a' i' kosuang di
Pomorintaan do Kinorohingan. 6 Tumanud
nopo do kowoyo-woyoo' do don tulun
om paganakon i' i tulun diri di molohing
dau, nga' tumanud no do kowoyo-woyoo'
do don rusod om paganakon o tulun di

---

[c] **3.3** *apaganak kawagu;* ko': *apaganak do mantad hilo'd sawat.*

2.17: Sin. 69.9 **2.19:** Mat. 26.61, 27.40, Mar. 14.58, 15.29

Rusod do Kinorohingan. [7]Om kada'
kosuayai do poboroson ku piya dot:
apatut i' kopio dot apaganak kawagu[f]
ngai' kou. [8]Iri nopo ribut om tumongus
nopo do hinonggo nopo o korohian dau;
orongou toko' no i kohus di ribut nga' a'
toko' i' oilaan ondung hinonggo o tadon
om ondung hinonggo o pakayaan. Om iyo
nogiddi i tulun dit apaganak do Rusod do
Kinorohingan," ka dau.

[9]Om poguhot no i Nikodimus, "Poing-
kuro dot osiliu o miagal diri?" ka dau.

[10]Om boros ka di Yesus do sumi-
nimbar, "Dot a' ko i' koilo om guru ko
i' do hiti'd Israil? [11]Ponongkuyaai no:
do poboroson nopo dahai om iri no i
toilaan dahai, om i pososion dahai nga'
iri no i nokito kopio dahai, nga' a' kou i'
monongkuyaan di pinoboros dahai. [12]A'
kou i' monongkuyaan di susuyan ku
iyokoyu do pasal do kowoyo-woyoo' do
hiti'd pomogunan om poingkuro kopio
kou nogindo daa do monongkuyaan do
susuyan ku daa iyokoyu di kowoyo-woyoo'
do pasal do surga? [13]Aiso' i' o tiso' piya'd
tulun do nokoinsawat do hilo'd surga, do
suwai ko' iyau i luminintuhun do hiti'd
pomogunan, iri no i Tanak do Tulun.

[14]Om poingkuro nopo i Musa do
pinopoinsawat di tulanut do tambaga' di
pinorilit do kayu di pinoodsuk do hilo'd
tana' do kowotuan, om iyo nogindoddi o
Tanak do Tulun do poinsawaton. [15]Om
kaanu indo do koposion dit otopot kopio
om i poingompus o pointikid-tikid do
tulun di monongkuyaan dau," ka dau.

[16]Tu' nosianan no kopio o Kinorohingan
do tulun do hiti'd pomogunan, gisom do
pinatahak dau i Tanak dau dit iso-iso', om
pointikid-tikid do tulun di monongkuyaan
dau om amu' no apatai, suwai ko' kaanu
do koposion dit otopot kopio om i
poingompus. [17]Tu' kinoporikatan nopod
Kinorohingan di Tanak dau om okon i' ko'
mongoi pomohukum diti pomogunan,
suwai ko' mongoi pamasi. [18]Iri nopo
tulun di monongkuyaan dau om a' no
ohukuman. Nga' iri nopondo tulun dit
a' monongkuyaan, om nohukuman nod
Kinorohingan, tu' a' i' iyau monongkuyaan
di Tanak do Kinorohingan dit iso-iso'.
[19]Om iti nondo o kopomohukuman dau
do tulun. Nokorikot no i tanawau do hiti'd
pomogunan, nga' orohian nogi' o tulun do
totuong ko' mantad di tanawau, tu' araat
i' i pingwonsoyon diyolo'. [20]Pointikid-
tikid do tulun dit araat o wonsoyon, om
araatan no di tanawau, om a' iyau orohian
do rumikot do hiri'd tanawau, tu' mada' i'
iyau dot okito i wonsoyon dau dot araat.
[21]Nga' iri nopo tulun di momonsoi'd
korohian do Kinorohingan, om rumikot
i' dot id tanawau, om kointalang indo do
miontok di korohian do Kinorohingan i
winonsoi dau.

I Yesus om i Yohanis Gampamatis

[22]Om ongoi noddi i Yesus om i
tumatanud dau do hilo'd Yudia. Om hilo'
noddi iyau do poundorong do poinsugku'
diyolo' do piro-piro o koloido', om minamatis
iyau'd tulun. [23-24]Tontok nopoddi om a' po
nokogiil i Yohanis. Om minamatis iyau'd
tulun do hilo'd Ainon, it a' i' osodu' no do
mantad hilo'd Salim, tu' osima' id waig o
hilo'. Om somirikot noddi o tulun dot id
dau, om botisai no dau iyolo'.

[25]Om haro'ddi o piro-piro di tuma-
tanud di Yohanis do minonokisongkiwal
di tulun do Yohudi[g] do pasal di toturan
do momolidang do tinan. [26]Om rikot
no iyolo' dot id di Yohanis om boro-
boros nod, "Guru, osorou nu po i tulun
di nokowoyo' diya' do hilo'd soborong
di Bawang do Yordan diri, i pinotuduk
nu dot id dahai di guulu? Mamatis no
moti'ddi iyau, om oinsanan nopo o tulun
do rumikot dot id dau!" ka diyolo'.

---

[f] **3.7** *apaganak kawagu;* ko': *apaganak do mantad hilo'd sawat.* [g] **3.25** *tulun do Yohudi:* Haro piro-piro solinan do suwai do pinotulisan do: *songulun o Yohudi'.*

3.14: Png. 21.9 **3.24:** Mat. 14.3, Mar. 6.17, Luk. 3.19-20

27 Om boros ka di Yohanis do sumi-
nimbar, "Aiso' i' ot osiliu do miagal diti
dot id disai nopo o tulun ondung a' do
Kinorohingan wonsoyon o miagal diri.
28 Om iyokoyu nga' nokorongou i' doho'
do minomoros dot, 'Okon oku i' ko' i
Raja' do Gampamasi, sinuhu' oku nod
mogulu dau,' kangku. 29 Iri nopo tondu'
di kowinon om iri no i kusai di mangawin
o sanganu. Iri nopo i tambalut di kusai do
kumawin diri, om poingkakat no toomod
do mongoruhang om mokinongou, om
orohian iyau do korongou do boros di
kusai di kumawin. Om iyoho' nga' iyo
nogiddi. Dinondo nopo om osonong noddi
kopio o ginawo ku. 30 Om iyau no ot
apatut do gumumu' o tulun do tumanud,
om kumuri' piya'ndo tulun do tumanud
doho'," ka dau.

Iyau i Mantad Hilo'd Surga

31 Iri nopo i mantad hilo'd sawat om
agayo no ko' mantad do koinsanai'd tulun.
Iri nopo i mantad hiti'd pomogunan om
poinghompit no do tulun do pomogunan,
om mimboros do pasal dit osiliu do hiti'd
pomogunan. Nga' iri nopo i mantad
hilo'd sawat om agayo no ko' mantad
do koinsanai'd tulun. 32 Om popinsusui
iyau di nongokito om i nongorongou
dau, nga' iso' pod tulun nga' aiso' i' o
monongkuyaan di popinsusuyon dau.
33 Iri nopo tulun di monongkuyaan di
pinosusui dau, om monongkuyaan no
dot otopot o Kinorohingan. 34 Tu' iri
nopo tulun di sinuhu' do Kinorohingan
om popolombus no do boros do Kino-
rohingan, tu' nakatahak ngai' no i Rusod
do Kinorohingan dot id dau. 35 Osianan i' i
Tapa' di Tanak dau om pinatahak ngai' dau
i kuasa' dau dot id Tanak dau'ddi. 36 Om
iri nopondo tulun di monongkuyaan di
Tanak diri om kaanu no do koposion dit
otopot kopio om i poingompus. Nga' iri
nopondo tulun dit a' mumboyo' di Tanak
diri om a' no kaanu do koposion. Om
hukuman no iyau'd Kinorohingan do
gisom do poingompus.

I Yesus om i Tondu' do Samaria

4 Om korongou noddi i tulun do
Parisi dot ogumu-gumu' o tulun di
nosiliu'd tumatanud di Yesus om ogumu'
o nobotisan dau ko' mantad di Yohanis.
2 (Nga' otopot nopo kopio om a' i' i Yesus
minamatis, tu' iri no i tumatanud dau
o minamatis.) 3 Om soira'ddi noilaan di
Yesus do nokorongou i tulun do Parisi
do pasal diri, om tongkiad no iyau do
mantad hilo'd Yudia om poguliai no
dau do hilo'd Galilia. 4 Om tontok di
pakayaan dau do hilo' om a' no milo dot
a' iyau kawaya' do hilo'd Samaria. 5 Om
korikot noddi i Yesus dot id iso' o bandar
do hilo'd Samaria di roitan do Sikar, it a' i'
osodu' no do mantad id tana' di pinatahak
di Yakub dot id di Yusup, i tanak dau,
di gulu po. 6 Om hilo' no i torobong di
Yakub. Om ohuyan tomod diri i Yesus do
minamanau, om irikau no iyau do hiri'd
tisan di torobong. Om tontok nopoddi
nga' jam kohopod om duwo no doti' do
pitangaadau. 7-8 Om nokoongoi no i tu-
matanud di Yesus do hiri'd bandar do
minongoi boli do taakanon.

Om korikot noddi o songulun o tondu'
do Samaria do mongoi sago'. Om boros ka
di Yesus dot id dau, "Poinumo' oku daa,"
ka.

9 Om boros ka di tondu' do Samaria
do suminimbar, "Iya' nopo oi Tuan, om
bansa'd Yohudi, om iyoho' no om bansa'd
Samaria; om nokuro tu' mokiinum ko
doho'?" ka dau. (Tu' bansa' nopod Yohudi
om a' i' kopio mongoi ponongkokuro-kuro
do bansa'd Samaria.)[h]

---

[h] **4.9** *Tu' bansa' nopod Yohudi om a' i' kopio mongoi ponongkokuro-kuro do bansa'd Samaria;* ko': *Bansa' nopod Yohudi om a' i' mamakai do sangkir om mangkuk dit apakai do tulun do Samaria.*

3.28: Yoh. 1.20 **3.35:** Mat. 11.27, Luk. 10.22 **4.5:** Kwn. 33.19, Yos. 24.32
4.9: Isr. 4.1-5, Noh. 4.1-2

10 Om boros ka di Yesus do suminim-
bar, "Ondung koilo ko daa di nipuhawang
do Kinorohingan om ondung isai i
mokiinum diya', om atantu' no dot iya'
daa o mokiinum dau, om oonuan ko indo
dau di waig do kapasi," ka dau.
11 Om boros ka di tondu', "Aiso' i' o
ponimbauk nu'ndo oi Tuan, om aralom
i' moti' kopio iti torobong diti. Nga'
honggo o ngayan nu'd waig di kapasi,
oi Tuan? 12 I Yakub i', i taki-aki dahai[i] o
minanahak dahai diti torobong. Om hiti
i' o nangayan dau di waig dot inumon
dau; om i tangaanak om i tayam-tayam
dau nga' hiti i' o ninuman. Om sorohon
nu daa'ddi dot agayo ko iya' ko' i Yakub?"
ka di tondu'.
13 Om boros ka di Yesus, "Iri nopo
tulun di monginum do waig diti om
tuuhan i' kawagu, 14 nga' iri nopondo
tulun di koinum do waig di patahakon
ku, om a' no koumbal kawagu do tuuhan
do gisom dot alaid. Tu' iri nopondo waig
di patahakon ku dau om sumiliu nondo
do miagal do tudan do waig dot id suang
dau om sumimpulak do sumoliwan om
manahak dau iri do koposion dit otopot
kopio om i poingompus," ka dau.
15 Om boros ka di tondu'ddi, "Tuan,
onuwai oku daa do waig dino, om a' oku
i' tuuhan kawagu; om a' oku minog do
gumuli'd hiti do mongoi sago'," ka dau.
16 Om boros ka di Yesus, "Ngoyo' po
lohowo' i sawo nu, om gumuli' nogindo'd
hiti," ka dau.
17 Om boros kaddi di tondu' do
suminimbar, "Aiso' i' o sawo ku," ka dau.
Om boros ka di Yesus, "Otopot i'
ino boros nu dot aiso' o sawo nu. 18 Tu'
inglimo ko no kakawin, om iri nopo kusai
di poinsugku' diya' do dinondo om okon i'
ko' sawo nu," ka dau.
19 Om boros kaddi di tondu', "Oilaan
ku noddi do nabi ko, oi Tuan. 20 Iri nopo
i komolohingan dahai om hiti id nulu-
nulu'dti o tiyonon do sumambayang
dot id Kinorohingan, nga' boros ka di
bansa' nu om hilo' nod Yorusalim o
tiyonon do tulun do sumambayang dot
id Kinorohingan," ka dau.
21 Om boros ka di Yesus dot id dau,
"Ponongkuyaai no, do rumikot indo o
maso do sumambayang o tulun dot id
Tapa', dot okon nondo ko' hiti'd nulu-
nulu'dti om okon ko' hilo'd Yorusalim.
22 Iyokoyu nopo i bansa'd Samaria om a'
i' kotutun di sambayangan dokoyu, nga'
iyahai nopo i bansa'd Yohudi om kotutun
i' di sambayangan dahai, tu' iri i bansa'd
Yohudi o milo do popoilo do ralan do
Kinorohingan do mamasi'd tulun. 23 Nga'
rumikot indo o maso, om otopot nopo
kopio om nokorikot no, do sumambayang
nondo o tulun dot id Tapa' do woyoon di
Rusod do Kinorohingan, om otutunan
kopio diyolo' do Kinorohingan iyau dit
otopot, do miagal di korohian do Tapa'.
24 Tu' Kinorohingan nopo om Rusod
i', om isai nopo i sumambayang dot id
Kinorohingan om mositi' nod woyoon
di Rusod do sumambayang dot id dau do
tumanud dit otopot," ka dau.
25 Om boros kaddi di tondu'ddi dot
id di Yesus, "Koilo oku i' do rumikot
nondo i Raja' do Gampamasi (i roitan
do Kristus). Om korikot nopondo iyau,
om momisunud nondo iyau dati' do
koinsanai'd nunu nopo," ka dau.
26 Om boros ka di Yesus, "Iyoho' nogi'
bo iyau'ddi, iyoho' i moro-boros diya' do
dinondo," ka dau.
27 Om koguli' noddi i tumatanud di
Yesus. Om osuayan tomod daa iyolo'
do nokokito di Yesus do monokiboro-
boros do tondu'. Nga' aiso' i' o tiso' diyolo'
do minonguhot di tondu' dot, "Nunu
daa o pokionuon nu oi inan?" ka, ko'
minonguhot po di Yesus do, "Nokuro
tu' monokiboro-boros ko di tondu'ddi, oi
Guru?" ka.
28 Om tongkiadai nopo di tondu'ddi i
kakanan dau'd hiri, om panangkus no iyau

---

[i] **4.12** *dahai;* ko': *toko'.*

do minongoi'd hiri'd bandar, om boro-
boros no iyau di tulun do hiri. 29 Boros
ka dau, "Kainou mongoi solowot di tulun
di minomisunud doho' do koinsanai'ddi
nongowonsoi ku. Om okon tuu ko' iyau
nogi' i Raja' do Gampamasi'ddi?" ka dau.
30 Om tongkiadai ngai' nopoddi di tulun
i bandar om ongoi no iyolo' solowot di
Yesus.
31 Om daamot nopoddi om angatai
no di tumatanud di Yesus, i Yesus do
minakan. Boros ka diyolo', "Guru, akan,"
ka.
32 Nga' boros ka di Yesus do suminim-
bar, "Haro i' o takanon ku dit a' dokoyu
oilaan," ka.
33 Om timpuun noddi i tumatanud
dau do minogiuhot-uhot. Boros ka
diyolo', "Haro tuu o tulun do minongoi
dau paatod do taakanon?" ka.
34 Om boros kaddi di Yesus, "Taaka-
non ku nopo om i tumanud do korohian
di minonuhu' doho', om momongo di
karaja' di pinatahak dau dot id doho'.
35 Boros ka daa dokoyu om, 'Apat po
tulan om mongomot no!' ka. Nga' mo-
nuhu' oku no dokoyu do montong dilo
koumaan, tu' nongoonsok no ilo tua' dilo
songintanom, om osuhatan nod tomoton!
36 Iri nopo tulun di mongomot om kaanu
i' dot isomuli', om momoyo' do tulun do
rumikot dot id koposion dit otopot kopio
om i poingompus. Om iyo noddi dot
otood goduwo i tulun di minananom om
i tulun di mongomot. 37 Om otopot no
kopio o komoyon do boros di poingkaa,
'Suwai o tulun do mananom, om suwai
o tulun do mongomot,' ka. 38 Suhuon
ku iyokoyu do mongoi pongomot do
hilo'd tumo dit okon ko' iyokoyu o
minananom; nakakaraja' no o tulun
do suwai'd hilo', om iyokoyu nopo om
mongoi po panganu di hasil di karaja'
diyolo'," ka di Yesus.
39 Om ogumu'ddi o tulun do Samaria
do mantad id bandar diri do notumbayaan
di Yesus, tu' minomoros i' i tondu' dot,
"Poboroso' ngai' nopo dau dot id doho'
i nongoumbalan ku'd momonsoi," ka.
40 Om tontok di nokosolowot di Yesus i
tulun do Samaria, om sansagai no tomod
diyolo' i Yesus do mundorong do hiri'd
kinoiyonon diyolo'. Om undorong poddi
i Yesus do hiri do solinaid do duwo o
tadau.
41 Om koruhangai poddi o ginumu'
do tulun di notumbayaan di Yesus do
nokorongou iyolo' di ponudukan dau.
42 Om boros ka diyolo' dot id tondu'ddi,
"Monongkuyaan noddi kopio iyahai, nga'
okon no ko' i pinoboros nu dot id dahai o
nokoponongkuyaan dahai, nga' iyahai'ddi
kopio o nokorongou dau, om koilo iyahai
dot iyau no kopio o Gampamasi do tulun
do hiti'd pomogunan," ka diyolo'.

Minomolingos i Yesus do Tanak do Pagawai

43 Om katalib poddi o duwo o tadau
do poundorong i Yesus do hilo'd Sikar,
om ongoi no iyau do hilo'd Galilia. 44 Om
nokoboros i' i Yesus do poingkaa, "Nabi
nopo om a' i' pusohon dot id pomogunan
dau," ka. 45 Nga' di nopo di nokorikot iyau
do hilo'd Galilia, om ongosonong tomod i'
o ginawo di tulun do hilo' do suminuwau
dau, tu' hilo' i' iyolo'd Yorusalim do
tontok di Tadau'd Agayo do Paska, om
nongkokito ngai' iyolo' di winonsoi di
Yesus do hilo'.
46 Om guli' noddi i Yesus do hilo'd
Kana, i hilo'd Galilia, i pinamansayan dau
do waig dot anggur dot i waig toomod o
winonsoi. Om hiri nopod bandar diri nga'
haro o songulun o pagawai do pomorinta'
di maso'd sumakit o tanak do hilo'd Ka-
pornaum. 47 Om soira'ddi nokorongou
iyau do nokorikot i Yesus do hilo'd Galilia
do mantad hilo'd Yudia, om ongoi no
iyau solowot di Yesus om angatai no dau
i Yesus do mongoi'd hilo'd Kapornaum
do mongoi pomolingos di tanak dau di

4.44: Mat. 13.57, Mar. 6.4, Luk. 4.24 **4.45:** Yoh. 2.23 **4.46:** Yoh. 2.1-11

motingkapatai no. 48 Om boros ka di
Yesus dot id pagawai do pomorinta'ddi,
"Ondung a' kou kokito do koimayaan om
a' kou i' otumbayaan," ka.
49 Om boros ka di pagawai do po-
morinta', "Tuan, kaino kopio, dot a' po
apatai i tanak ku," ka dau.
50 Om boros ka di Yesus dot id dau,
"Pamanau no, tu' nolingasan no i tanak
nu," ka.
Om ponongkuyaai nopo i tulun diri
di boros di Yesus, om pamanau no iyau.
51 Om hiri noddi iyau'd tanga'd ralan om
korikot no i susuhuon dau do minongoi
pomisunud dau do, "Nolingasan no i
tanak nu, oi Tuan," ka diyolo'.
52 Om uhoto' noddi dau iyolo' ondung
jam kopiro do nolingasan i tanak dau. Om
boros ka diyolo', "Di jam koiso' doti'ddi di
konihab do notingkod i sogiton dau," ka.
53 Om kosorou noddi di tapa' di tanak diri
do tontok noddi do minomoros i Yesus
dot id dau do, "Nolingasan no i tanak nu,"
ka. Om kotumbayaai noddi iyau di Yesus
om i sompiiyon dau nga' koinsanai nopo
do notumbayaan di Yesus.
54 Iri no o koimayaan di koduwo do
winonsoi di Yesus do hilo'd Galilia di
nokoguli' iyau do mantad hilo'd Yudia.

Minomolingos i Yesus do Tulun di Kitoruol do Hilo'd Kulam do Baitisda

5 Om id tohuri noddi ko' iri om
haro o tadau'd agayo do tulun do
Yohudi, om ongoi noddi i Yesus do hilo'd
Yorusalim. 2 Hilo' nopod Yorusalim om
haro o tiso' o kulam dit id somok[j] di
wawayaan di roitan do "Wawayaan do
Dumba'", i pinungaranan do Baitisda[k]
dot id suang do boros dot Ibrani. Om
hiri nopoddi nga' haro o limo nokoiyonon
do tinaapan. 3 Om hiri nopod tinaapan
diri nga' ogumu' o tulun do sumakit



Ralan do hilo'd bandar do Yorusalim (5.1)

do songillii; haro o bolou, om haro o
kimpo', om haro it a' koundaliu. [Om
mandad ngai' nopo iyolo' do lingguon i
waig. 4 Tu' haro i' o maso do lumintuhun
o moloikat do Tuhan dot id kulam diri
do mongoi pomolinggu' di waig. Om iri
nopondo tulun di sumakit di kopogulu
do tumabung do hiri'd kulam di ngoyon
lingguo' i waig om olingasan no do
mantad id nunu nopo o toruol dau.][l]
5 Om hiri nopod kinoiyonon diri nga'
haro o kusai di tolu no nohopod om walu'
o toun do sumakit. 6 Om kokito no di
Yesus i tulun diri do poinglii do hiri, om
oilaan no dau do laid no kopio'd sumakit
i tulun diri. Om uhoto' noddi di Yesus i
tulun diri, "Orohian ko i' dot olingasan?"
ka dau.
7 Om boros ka di tulun do sumakit diri
do suminimbar, "Tuan, aiso' i' o tulun do

[j] **5.2** *kulam...id somok;* ko': *haro o kinoiyonon dit id somok di kulam di roitan do Kulam do Dumba'.*
[k] **5.2** *Baitisda:* Haro o piro-piro solinan do tinulisan do: *Baitsata.* [l] **5.4** Haro o piro-piro solinan do pinoporuhang dot ayat do 3b-4.

hiti do mongoi patabung doho' do hilo'd
kulam do tontok di ngoyon lingguo' ilo
waig. Om daamot ku pondo do mongoi'd
hilo'd kulam, om osoguluanan oku nod
tulun do suwai," ka dau.
8 Om boros kaddi di Yesus dot id dau,
"Tungag no, om igitan i' ino galam nu om
mamanau nondo," ka dau. 9 Om diiri iddi
om diiri do nolingasan i tulun diri. Om
saano' nopo dau i galam dau om pamanau
no.
Nga' tadau nopoddi om tadau'd Sabat.
10 Om iri noddi o nokoboro-boros di piro-
piro boyoon do tulun do Yohudi dot id
tulun di kolilingasai'ddi do, "Baino' nopo
moti' om tadau'd Sabat. Om pogoduhan
i' di Tourat toko' do manaan dino galam
nu," ka diyolo'.
11 Nga' boros ka di tulun diri, "Iri tu-
lun di minomolingos doho' di tiinu' o
minonuhu' doho' do manaan diti galam
ku om minonuhu' doho'd mamanau," ka
dau.
12 Om ponguhot po iyolo' dau, "Isai i
minonuhu' diya' do manaan dino galam
nu om i minonuhu' diya'd mamanau?"
ka.
13 Nga' a' no i tulun di nolingasan
diri nokoilo ondung isai i tulun di mino-
nuhu' dau do momonsoi'd miagal diri,
tu' nokorolot no i Yesus di tulun dot
ogumu'.
14 Om kosolowot noddi di Yesus
i tulun diri do hiri'd suang di Walai'd
Sasambayangan dot Agayo, om boro-boros
no iyau dau do poingkaa, "Nolingasan
ko noddi. Om kada' nondo pomonsoi
kawagu'd dusa, om a' ko i' oontok dit araat
ko iri," ka dau.
15 Om pamanau no i tulun diri om
ngoyo' no dau sunudai i piro-piro bo-
yoon do bansa'd Yohudi dot i Yesus o
minomolingos dau. 16 Om iri noddi o
kinoimpuunon di tulun do Parisi do
monusa' di Yesus tu' minomolingos i'
iyau'd tulun do tontok do tadau'd Sabat.

17 Nga' boros ka di Yesus dot id diyolo',
"Kumaraja' kasai' i' i Tapa' ku do gisom
do dinondo, om iyoho' nga' kumaraja' i',"
ka dau.
18 Om iri no boros di Yesus do miagal
diri o nokobinsuhu' kawagu di piro-piro
boyoon do Yohudi do mogihum do ralan
do mamatai dau. Om iyo pogi' iyolo'ddi
nga' okon nopo ko' i nokotolibamban
i Yesus di toturan do tugama' do pasal
do tadau'd Sabat o kokuwaan nga' iri po
nokoboros iyau do Tapa' dau o Kinoro-
hingan; tu' komoyon nopoddi nga' miyo
iyau do Kinorohingan.

Kuasa' di Tanak do Kinorohingan

19 Om boros kaddi di Yesus do su-
minimbar di tulun diri, "Ponongkuyaai
kou no, dot a' i' i Tanak milo do mimpori-
pori do momonsoi'd nunu nopo. Iri no it
okito dau do wonsoyon di Tapa' dau o
wonsoyon dau. Tu' nunu nopo i wonsoyon
di Tapa', om iri no i wonsoyon di Tanak.
20 Tu' osianan i' i Tapa' om potudukon dau
dot id Tanak o koinsanai di wonsoyon
dau. Om potudukon po di Tapa' dot id
Tanak o piro-piro o wonsoyon dit agayo
ko' iri, om gisom dot ongosuayan ngai'
kou nondo. 21 Iri nopo Tapa' om mamasi
i' do tulun di napatai, om manahak
diyolo'd koposion dit otopot kopio om
i poingompus; om iri nogi' i Tanak nga'
manahak i' do koposion dit otopot kopio
om i poingompus dot id tulun di korohian
dau do manahak do koposion. 22 Iri nopo
Tapa' om a' i' momutus dot isai nopo o
tulun. Tu' nakatahak ngai' no dau dot id
Tanak dau i kuasa' do momutus. 23 Om
winonsoi pogi' di Tapa' o miagal diri
nga' monuhu' iyau'd koinsanai'd tulun
do momusou di Tanak diri do miagal do
pomumusou diyolo' di Tapa'. Iri nopo
tulun dit a' momusou di Tanak om a' no
momusou di Tapa', i minonuhu' di Tanak
diri.

5.10: Noh. 13.19, Yor. 17.21

24 Otopot no kopio iti poboroson ku
do poingkaa: Tulun nopo di mokinongou'd
boros ku, om monongkuyaan no di mi-
nonuhu' doho', om kaanu no do koposion
dit otopot kopio om i poingompus. Om a'
no iyau ohukuman; tu' nokoidu' no iyau
do mantad id kapatayon om nakaanu no
do koposion. 25 Ponongkuyaai kou no:
Rumikot indo o maso, om otopot nopo
kopio om nokorikot no, do korongou
nondo i tulun do napatai di boros do
Tanak do Kinorohingan. Om iri nopondo
tulun di korongou dau om apasi no.
26 Om poingkuro nopo i Tapa' do tudan
do koposion, om i Tanak dau nga' silihon
nogi' dau do tudan do koposion. 27 Om
noonuan no dau i Tanak dau do kuasa' do
momutus, tu' iyau no i Tanak do Tulun.
28 Kada' kou kosuayai do korongou'dti tu'
rumikot indo o maso do korongou ngai'
do boros dau i tulun di nangapatai. 29 Om
sumoliwan nondo iyolo' do mantad hiri'd
lobong. Om iri nopondo tulun dit osonong
o winonsoi om apasi indo do kumaa
dot id koposion. Nga' iri nopo tulun di
minomonsoi'd araat om apasi nondo do
kumaa dot id hukuman," ka di Yesus.

I Popointalang Kopio do Pasal di Yesus

30 Om boros ka kawagu di Yesus,
"A' oku i' milo do momonsoi'd nunu
nopo do tumanud do doho'd korohian.
Pomumutus ku nopo om tumanud no di
ponuhuan do Kinorohingan. Om otulid i'
o pomumutus ku tu' a' oku i' tumanud do
doho'd korohian, suwai ko' i korohian di
Tapa' ku, i minonuhu' doho', o tonudon
ku.

31 Ondung iyoho' o popoboros do pasal
doho', om a' i' doti' milo do ponongkuyaan
i poboroson ku. 32 Nga' haro i' o tulun do
suwai do pinopoboros do pasal doho',
om oilaan ku i' dot otopot i pinoboros
dau. 33 Nokoponuhu' kou nod tulun
do minongoi ponguhot di Yohanis, om
nokoposunud no iyau dit otopot do pasal
doho'. 34 Om kapabarasan ku nopo do
miagal diti om okon i' ko' sumondiu oku'd
boros do mantad id tulun di popoboros di
toilaan diyolo' do pasal doho', suwai ko'
iyokoyu o pokipoposian ku. 35 I Yohanis
nopoddi om miagal di lampung di kiapui
om i popotitiu do tulinau. Om orohian
kou i' do rumamit do daamot di boros
dau'ddi, i miagal do tanawau. 36 Nga'
iri nopo doho'd poboroson om agayo
po ko' i pinoboros di Yohanis. Om iti
nopo wonsoyon ku'd dinondo, iti karaja'
di pinonuhuan doho' di Tapa' ku do
momonsoi, om popointalang nogi' kopio
dot i Tapa' o minonuhu' doho'. 37 Om i
Tapa', i minonuhu' doho' nga' pinopoboros
i' do pasal doho'. Iyokoyu nopo om a' i'
nokoumbal do nokorongou'd boros dau
ko' nokokito po do rabas dau. 38 Om a' i'
poingopi' dot id suang do ginawo dokoyu
i boros dau, tu' a' kou i' monongkuyaan
doho', i sinuhu' dau. 39 Om minsingilo
kou pogi' di nokotulis do hiri'd Buuk do
Kinorohingan nga' momusorou kou dot
iri o kaanu-anu dokoyu'd koposion dit
otopot kopio om i poingompus. Om iri
Buuk do Kinorohingan nga' pinopoboros i'
do pasal doho'. 40 Nga' a' kou iddi rumikot
dot id doho' om kaanu i' do koposion dit
otopot kopio om i poingompus.

41 A' oku i' mogihum do karayahan
do mantad id tulun. 42 Tu' otutunan ku i'
iyokoyu om oilaan ku i' dot a' kou osianan
do Kinorohingan dot id suang do ginawo
dokoyu. 43 Ruminikot oku do mikuwo'd
kuasa' di Tapa' ku, nga' a' kou i' ruminamit
doho'. Nga' tulun nopondod suwai di
rumikot do mikuwo'd dau'd kuasa' om
romiton i' dokoyu. 44 Poingkuro kou'ndo
do milo'd monongkuyaan, ondung
mogihum kou nod karayahan do mantad
id sompi' ko' tulun, om a' nogindo tumotos
do mogihum do karayahan do mantad id
Kinorohingan dit Iso-Iso'? 45 Kada' dokoyu
soroho' dot iyoho' o papasala' dokoyu

5.29: Dan. 12.2 **5.33:** Yoh. 1.19-27, 3.27-30 **5.37:** Mat. 3.17, Mar. 1.11, Luk. 3.22

dot id toguang do Tapa'. Tu' iri nopo
papasala' dokoyu om i Musa, i sondihon
dokoyu. 46 Ondung monongkuyaan kou
daa di Musa, om monongkuyaan kou no
daa doho', tu' pasal i' doho' i tinulis dau.
47 Nga' ondung a' kou monongkuyaan di
tinulis di Musa, om poingkuro kou nogi'
daa'ndo do monongkuyaan di poboroson
ku?" ka di Yesus.

Pinapaakan i Yesus do Limo Noribu Tulun

(Mat. 14.13-21, Mar. 6.30-44, Luk. 9.10-17)

6 Om piro-piro noddi o koloido' do
mantad diri om ongoi no i Yesus
do hiri'd soborong di Tasik Galilia, i
roitan nogi' do Tasik Tiborias. 2 Om di
nopo nokorikot iyau'd hilo', om ogumu'
tomod diri o tulun do tuminanud dau
tu' nokokito iyolo' di kongoimayaan di
winonsoi dau do tontok di minomolingos
iyau do piro-piro o tulun di kitoruol. 3 Om
takad no i Yesus dot iso' o nulu-nulu, om
irikau no iyau'd hiri do mogiwoyo-woyo'
di tumatanud dau. 4 Om tontok nopoddi
nga' oruhai nod Tadau'd Agayo do Paska
do tulun do Yohudi. 5 Om ontong no i
Yesus do hiri'd posorili' dau, om kokito no
dau o tulun dot ogumu' kopio do rumikot
dot id dau. Om boros ka dau dot id di



Tasik Galilia (6.1)

Pilipus, "Honggo o ngoyon toko' boliai do
taakanon, om kaakan ngai' i' iti tulun?"
ka dau. 6 (Oilaan i' di Yesus it apatut dau'd
wonsoyon, nga' nakapamarasan nopo
dau do miagal diri om mogumbal i' iyau
toomod di Pilipus.)
7 Om boros ka di Pilipus do sumi-
nimbar, "Gatang piya'd duwo nahatus o
tusin do pirok[m] do roti nga' a' i' kabagal
do paakan diti tulun dot ogumu'dti do
sarakarayan piya daa," ka dau.
8 Om haro'ddi o tiso' di tumatanud di
Yesus do suwai, dot i Andarias o ngaran,
i tobpinai di Simun Pitrus, do minoro-
boros, 9 "Haro i' o tanak do kusai'd hiti do
kikokoriu do limo roti barli om duwo o
sada'. Nga' nunu noo o toontok-ontok diti
dot irad diti kogumu' o tulun?" ka dau.
10 Om boros ka di Yesus, "Suhuo'
ngai' ilo tulun do mirikau," ka. Hiri no-
pod kinoiyonon diri nga' kobuturan,
om irikau noddi i tulun do hiri'd sakot
— om oinsanan nopo nga' haro i' doti' o
limo noribu o tulun do tongokusai nogi'.
11 Om ngoyo' noddi di Yesus i roti, om
pongunsikou no iyau'd Kinorohingan.
Om potikido' nogiddi dau di tulun dot
ogumu' i roti'ddi. Om potikido' no dau i
sada', om akan ngai' noddi iyolo' do gisom
do nangayahan. 12 Om kangaakan ngai'
poddi iyolo' do gisom do nangayahan, om
boro-boros no i Yesus di tumatanud dau.
Boros ka dau, "Ngoyo' dokoyu timungo' i
noolu' di taakanon diri, om kada' dokoyu
pologoso' do haro o kataam," ka dau.
13 Om kotimung noddi diyolo' iri, om
hopod po om duwo balatak do noponu'
do noolu' di taakanon do mantad di limo
roti barli do nakan di tulun dot ogumu'.
14 Om kokito poddi di tulun dot
ogumu' i koimayaan di winonsoi di
Yesus diri, om boros ka diyolo', "Otopot
no kopio, dot iti Nabi[n] dit andad-andadon
do rumikot do hiti'd pomogunan!" ka.
15 Om oilaan i' di Yesus do mongoi daa

[m] **6.7** *tusin do pirok:* Iso' nopo o tusin do pirok om gadsi' do sangadau dot iso' o tulun do kumaraja' do hiri'd kampung (antangan o Mat. 20.2). [n] **6.14** *Nabi:* Antangan o 1.21.

pononsog dau do sumiliu'd raja' diyolo' o
kinorikatan di tulun dot ogumu'ddi. Om
ongoi noddi iyau do hiri'd konulu-nuluan
dot iso-iso' iyau.

Minamanau i Yesus do Hiri'd Soibau do Waig

(Mat. 14.22-33, Mar. 6.45-52)

16 Tontok di sumodop noddi, om
ongoi no i tumatanud di Yesus do hiri'd
tasik. 17 Om sakai no iyolo'd parau' do
suminoborong di tasik do pakayaan do
hilo'd Kapornaum. Om otuong noddi,
nga' a' po i Yesus nokorikot dot id diyolo'.
18 Om timpuun noddi do gumayo o
tumbak do hiri'd tasik tu' opuhod tomod
o tongus. 19 Om tontok di haro no doti' o
limo ko' onom o kilomito do kosoduwo'
diyolo' do mantad hiri'd tisan, om kokito
no diyolo' i Yesus do kumaa do ponong
hiri'd parau' diyolo' do manau-panau do
hiri'd soibau di waig. Om moddosi tomod
diri iyolo'. 20 Nga' boros ka di Yesus dot id
diyolo', "Kada' kou poddosi, iyoho' i' iti!"
ka dau. 21 Om osonong nopoddi o ginawo
diyolo' do pinapasakai dau do hiri'd parau',
om diiri iddi om diiri do nokorikot i parau'
diyolo' do hiri'd ngoyon diyolo'.

Minogihum di Yesus i Tulun dit Ogumu'

22 Tadau noddi kawagu om koilaai no
di tulun dot ogumu', i hiri pod soborong
di tasik, dot iso' noo o parau' do hiri di
konihabon po. Om oilaan i' diyolo' do
nakapamanau no i tumatanud di Yesus
do suminakai di parau', nga' i Yesus nopo
om a' i' tuminanud diyolo'. 23 Om korikot
noddi o piro-piro o parau' do mantad hilo'd
bandar do Tiborias do minongoi dampir
do hiri'd toning di pinangakanan di tulun
dot ogumu' di roti di nokopongunsikou
i Tuhan. 24 Om koilaai nopoddi di tulun
dot ogumu' dot okon no ko' hiri i Yesus
om i tumatanud dau, om sakai no iyolo' di
piro-piro o parau'ddi om ongoi no iyolo' do
hilo'd Kapornaum do minongoi pogihum
di Yesus.

I Yesus no i Roti di Manahak do Koposion

25 Om kosolowot poddi di tulun dot
ogumu'ddi i Yesus do hiri'd soborong di
tasik, om uhoto' no diyolo' iyau, "Guru,
soira' ko po korikot do hiti?" ka.
26 Om boros ka di Yesus do su-
minimbar, "Otopot nopo kopio, om
kopogihuman nopo dokoyu doho' om
okon i' ko' i nokosuhut kou do komoyon
di piro-piro o koimayaan do winonsoi ku,
nga' iri no i nayahan kou do nakaakan di
roti. 27 Nga' kada' kou karaja' do kakarajaan
nopo om mogihum nod taakanon di
milo'd mayi' om munos. Nga' karaja'
kou nogi' do mogihum do taakanon dit
a' milo'd mayi' om it a' munos, om i
manahak do koposion dit otopot kopio
om i poingompus. Om patahakon indo
di Tanak do Tulun i taakanon diri dot id
dokoyu, tu' nokointalang no do nopili' no
iyau'd Kinorohingan Tapa'," ka dau.
28 Om uhoto' noddi diyolo' i Yesus,
"Nunu ot apatut dahai'd wonsoyon om
owonsoi i' i korohian do Kinorohingan?"
ka.
29 Om boros ka di Yesus, "Poingkaa o
korohian do Kinorohingan do wonsoyon
dokoyu: Kotumbayaai kou no dau, i
sinuhu' do Kinorohingan," ka.
30 Om boros ka diyolo', "Iyo nopoddi,
om nunu o popointalang kopio di milo
nu'd pointalangon om kokito i' iyahai
om otumbayaan indo iyahai diya'?
Nunu nondo o wonsoyon nu? 31 Iri nopo
komolohingan dahai* om minangakan
do manna do hilo'd tana' do kowotuan,
do miagal di nokotulis dot id Buuk do
Kinorohingan do poingkaa, 'Pinaakan
dau iyolo'd roti do mantad hilo'd surga,'
ka," ka diyolo'.

---

* **6.31** *dahai;* ko': *toko'.*
6.31: Ksn. 16.4, 15, Sin. 78.24

32 Om boros kaddi di Yesus dot id
diyolo', "Ponongkuyaai kou no; okon i' ko'
i Musa, suwai ko' i Tapa' ku o manahak
dokoyu* do roti dit otopot kopio do
mantad hilo'd surga. 33 Tu' iri nopo roti
do patahakon do Kinorohingan om iyau i
luminintuhun do mantad hilo'd surga om
i manahak do koposion dot id tulun do
hiti'd pomogunan," ka dau.

34 Om boros ka diyolo', "Guru, onuan
kasai' daa iyahai do roti do miagal dino,"
ka.

35 Om boros ka di Yesus dot id diyolo',
"Iyoho' no i roti di manahak do koposion
om iri nopondo tulun di rumikot dot id
doho' om a' no louson kawagu do gisom
dot alaid. Om iri tulun di monongkuyaan
doho' nga' a' no tuuhan kawagu do gisom
dot alaid.

36 Nga' nokoboros ku no dokoyu, do
nokokito kou piya doho' nga' a' kou i'
otumbayaan. 37 Pointikid-tikid do tulun
di pinatahak do Tapa' ku dot id doho'
om rumikot i' dot id doho' om a' oku i'
magada' dot isai nopo o tulun di rumikot
dot id doho'. 38 Tu' kinolintuhunan ku
nopo do mantad hilo'd surga om okon i'
ko' mongoi pomonsoi di doho'd korohian,
suwai ko' mongoi pomonsoi do korohian
di minonuhu' doho'. 39 Om poingkaa o
korohian di minonuhu' doho': iri no tu'
koinsanai'd tulun di patahakon dau dot
id doho', om aiso' indo o tiso' pod atagak
suwai ko' angapasi ngai' ku indo iyolo' do
kopupuson diti pomogunan. 40 Poingkaa
no kopio o korohian di Tapa' ku: iri no
tu' oinsanan nopondo i tulun do kokito
di Tanak om i monongkuyaan dau do
kaanu do koposion dit otopot kopio om i
poingompus, om posion ku kawagu iyolo'
do kopupuson diti pomogunan," ka dau.

41 Om timpuun no i tulun do Yohudi
do sontogod-togod di Yesus, tu' mino-
moros i' iyau dot, "Iyoho' no i roti do
luminintuhun do mantad hilo'd surga,"
ka. 42 Om boros ka diyolo', "Okon toi ko'
i Yesus ilo', i tanak di Yusup? Kotutun i'
iyahai di tapa' om i tina' dau! Om poing-
kuro kopio'ddi do milo iyau'd momoros
do luminintuhun iyau do mantad hilo'd
surga?" ka diyolo'.

43 Om boros kaddi di Yesus dot id
diyolo', "Kada' kou sontogod-togod. 44 Tu'
aiso' i' o tiso' piya'd tulun do milo'd rumikot
dot id doho', ondung a' iyau porikoton di
Tapa' ku dot id doho', om isai nopondo
i rumikot om posion ku no kawagu do
kopupuson diti pomogunan. 45 Haro i' o
nokotulis dot id suang di piro-piro buuk
do nabi do poingkaa, 'Oinsanan nopondo
o tulun do tudukan do Kinorohingan,' ka.
Om oinsanan nopondo i tulun di korongou
di Tapa' om i minsingilo dot id dau, do
rumikot dot id doho'. 46 Nga' komoyon
nopoddi om okon i' ko' haro o tulun do
nokokito di Tapa'. Tu' iyau no i mantad id
Kinorohingan o nokokito di Tapa'.

47 Ilaai no dokoyu: Tulun nopo dit
otumbayaan om haro no o koposion dit
otopot kopio om i poingompus. 48 Iyoho'
no i roti di manahak do koposion.
49 Iri nopo komolohingan dokoyu om
minangakan nogi' di manna do hilo'd
tana' do kowotuan nga' napatai i' iyolo'.
50 Nga' a' i' iyo'ddi i roti do mantad hilo'd
surga; tu' iri nopondo tulun di mangakan
diri om a' no matai. 51 Iyoho' no i roti do
luminintuhun do mantad hilo'd surga
— i roti di manahak do koposion. Om iri
nopondo tulun di mangakan di roti'ddi
om poimpasi no do gisom do poingompus.
Om iri nopo roti di patahakon ku do
pamasi'd tulun do hiti'd pomogunan om
iti no tonsi ku," ka dau.

52 Om pogisosongkiwal noddi i
tulun do Yohudi do nokorongou di boros
dau do miagal diri. Boros ka diyolo',
"Poingkuro'ddi o tulun diti do papatahak
do tonsi dau do paakanan dati'?" ka no
diyolo'.

---

* **6.32** *okon i'...dokoyu;* ko': *iri nopo pinatahak di Musa dot id dokoyu om okon i'.*
6.45: Yos. 54.13

53 Om boros kaddi di Yesus dot id
diyolo', "Ponongkuyaai kou no: Ondung a'
kou mangakan do tonsi di Tanak do Tulun
om a' kou monginum do raha' dau, om a'
kou po poimpasi kopio. 54 Iri nopo tulun
di mangakan do tonsi ku om i monginum
do raha' ku om haro no o koposion dit
otopot kopio om i poingompus, om posion
ku nondo iyau kawagu do kopupuson
diti pomogunan. 55 Tu' iti nopo tonsi ku
om taakanon i' kopio, om raha' ku nga'
tinumon i' kopio. 56 Iri nopo tulun di
mangakan do tonsi ku om i monginum do
raha' ku om poingiso' no kasai' doho' om
iyoho' nga' poingiso' no dau. 57 Iri Tapa' di
poimpasi o minonuhu' doho', om i Tapa'
no o kapasi-pasi ku iyoho'. Om iyo nogiddi
i tulun di mangakan do tonsi ku tu' apasi
nondo tu' iyoho' o kapasi diyolo'. 58 Iti no
i roti di luminintuhun do mantad hilo'd
surga: om a' i' miagal di roti di nakan di
komolohingan dokoyu iti. Tu' nakaakan
piya iyolo' di roti'ddi nga' napatai i' iyo-
lo'. Nga' iri nopondo tulun di kaakan
do roti'dti om poimpasi no do gisom do
poingompus," ka dau.
59 Om poboroso' ngai' nopo di Yesus
iri do tontok di monuduk iyau do
hiri'd walai'd sasambayangan do hilo'd
Kapornaum.

Boros di Manahak do Koposion dit Otopot Kopio om i Poingompus

60 Om kongorongou poddi iyolo'
di boros di Yesus do miagal diri, om
ogumu'ddi ot id pogialatan di tumatanud
dau do minomoros dot, "Awagat no kopio
o ponudukan do miagal diri. Isai po daa o
milo'd tumanud diri?" ka.
61 Om oilaan i' di Yesus do somboro-
boros i tumatanud dau dot iri pinoboros
dau o kokuwaan diyolo'. Om boros
kaddi dau, "Okua-kuwaan kou do
nokorongou'ddi boros do miagal diri?
62 Poingkuro nondod kokito kopio kou
di Tanak do Tulun do minsawat kawagu
do hilo'd kinoiyonon dau mantad?
63 Mamasi nopod tulun om iri i Rusod
do Kinorohingan. Om aiso' i' o guna'
do kokorisan do tulun. Iti nopo boros
do poboroson ku dokoyu'dti om boros i'
do Rusod do Kinorohingan om boros di
manahak do koposion. 64 Nga' haro i' ot id
pogialatan dokoyu dot a' monongkuyaan,"
ka dau. (Oilaan mantad no di Yesus do
mantad di timpuun i' ondung isai it a'
monongkuyaan, om i monongkuyaan,
om ondung isai i papadagang dau.) 65 Om
boros ka kawagu di Yesus, "Om iri no o
kinopomisunudan ku dokoyu dot iso' pod
tulun nga' aiso' i' o milo do rumikot dot id
doho', ondung okon ko' i Tapa' o poporikot
dau," ka.
66 Om mantad poddi om ogumu'ddi
i tumatanud di Yesus do tuminongkiad
dau, om a' noddi sitanud kawagu dau.
67 Om uhoto' noddi di Yesus i hopod om
duwo o tumatanud dau. Boros ka dau,
"Tumongkiad kou i' iyokoyu doho'?" ka.
68 Om boros ka di Simun Pitrus,
"Tuhan, id disai po daa o ngoyon dahai?
Iri no boros do Tuhan o manahak
do koposion dit otopot kopio om i
poingompus. 69 Notumbayaan no iyahai
om atantu' no kopio ot id suang do
ginawo dahai dot otumbayaan do Tuhan
no o susuhuon dit olidang do mantad id
Kinorohingan," ka dau.
70 Om boros ka di Yesus, "Okon toi ko'
iyoho' o minomili' dokoyu ngai' do hopod
om duwo o tulun? Nga' iso' nopo dokoyu
om rusod i' dot araat!" ka. 71 Komoyon
nopo di Yesus diri nga' i Yudas i tanak
di Simun Iskariot. Tu' mulong piya dot
id pogialatan i Yudas di hopod om duwo
o tumatanud di Yesus, nga' papadagang
indo iyau di Yesus.

I Yesus om i Tongotobpinai Dau

7 Id tohuri noddi ko' iri om pimpanau
no i Yesus do hilo'd Galilia. Nga' a' no
iyau minongoi do hilo'd watas do Yudia

6.68-69: Mat. 16.16. Mar. 8.29. Luk. 9.20

tu' mokipamatai no dau i tongoboyoon
do bansa'd Yohudi.
2 Om tontok nopoddi nga' oruhai
nod orikot i Tadau'd Agayo do Kinuhub-
Kuhub. 3 Om boros kaddi di piro-piro
tobpinai di Yesus dot id dau, “Tongkiad
nogi' do mantad hiti om mongoi i' do
hilo'd Yudia, om kokito indo i tumatanud
nu diti wonsoyon nu. 4 Aiso' i' o tulun
do momolisok-lisok di wonsoyon dau
ondung orohian iyau'd abantug. Om
ondung momonsoi ko do miagal diri,
om apatut i' do kongoilo o pointongkop
diti pomogunan!” ka diyolo'. 5 (Tu' iri
piya tongotobpinai di Yesus nga' a' i'
monongkuyaan dau.)
6 Om boros ka di Yesus dot id diyolo',
“A' po norikot i maso ku. Nga' iyokoyu
nopo om soira-ira' nopo nga' milo i'.
7 Iyokoyu nopo om a' i' karaatan diti
tulun do hiti'd pomogunan. Nga' iyoho'
nopo om atantu' no do karaatan diti tulun
do hiti'd pomogunan, tu' poboroson kasai'
ku i' dot id diyolo' dot araat o wonsoyon
diyolo'. 8 Ongoi kou nopo iyokoyu dot id
karamayan diri. A' oku i' iyoho' mongoi[a]
tu' a' po norikot o maso ku,” ka dau. 9 Om
iyo noddi o pinoboros di Yesus dot id piro-
piro o tobpinai dau, om undorong poddi
iyau do hilo'd Galilia.

Minongoi i Yesus Rapou di Tadau'd Agayo do Kinuhub-Kuhub

10 Om kapamanau poddi i tongo-
tobpinai di Yesus do minongoi rapou di
Tadau'd Agayo'ddi, om ongoi nogiddi
i Yesus iyau dot iso-iso', om a' i' iyau
noilaan do tulun. 11 Om solinaid nopo
do karamayan diri om mingihum po dau
i tongoboyoon do tulun do Yohudi om
minguhot dot, “Hinonggo iyau?” ka no
diyolo'.
12 Om ogumu'ddi o tulun do mino-
gikonos-konos dot i Yesus o komoyon.
Om haro o momoros dot, “Iyau nopo om
tulun dot osonong,” ka. Om haro kawagu
o momoros dot, “Okon! Mamalid i' iyau
do tulun dot ogumu'!” ka no. 13 Nga'
aiso' i' o tiso' diyolo' do katama' kopio do
popimboros do pasal dau tu' ooris i' iyolo'
di tongoboyoon do tulun do Yohudi.
14 Om piintangaan noddi di kara-
mayan diri, om suang no i Yesus di
Walai'd Sasambayangan dot Agayo, om
timpuun no iyau do minonuduk. 15 Om
ongosuayan tomod diri i tongoboyoon do
tulun do Yohudi om boro-boros no iyolo',
“Poingkuro kopio dot ogumu' o toilaan
diti tulun, om a' i' insan kosikul?” ka no.
16 Om boros ka di Yesus do suminim-
bar, “Iti nopo potudukon ku'dti om
okon i' ko' doho'd ponudukan, suwai ko'
ponudukan di minonuhu' doho'. 17 Iri
nopo tulun dit orohian do tumanud do
korohian do Kinorohingan om koilo i'
ondung mantad id Kinorohingan ko'
mantad id doho' toomod iti ponudukan
ku. 18 Tulun nopoddi popotuduk di
dau'd ponudukan, om mogihum no do
kosuahan do tinan dau. Nga' tulun nopo
di mogihum do kosuahan do bagi' di
minonuhu' dau om otulid i' o ginawo,
om a' kopio iyau mongudut. 19 A' kou toi
noonuan no di Musa di Tourat? Nga' aiso'
i' o tiso' dokoyu do tuminanud di Tourat
diri. Nokuro daa tu' pokipapatayan oku
dokoyu?” ka dau.
20 Om boros ka di tulun dot ogumu'
do suminimbar, “Mulau ko indo! Isai daa
o sipamatai diya'?” ka diyolo'.
21 Om boros ka di Yesus do suminim-
bar, “Iso' noo o karaja' do winonsoi ku
di tadau'd Sabat, om osuayan kou no.
22 Nonuan kou di Musa do toturan do
monunat, mulong piya dot otopot nopo
kopio om okon i' ko' i Musa o tadon di
sunat diri suwai ko' i komolohingan
dit id gulu ko' i Musa. Om iri noddi o
ponguwaan dokoyu, do tadau piya'ddi
do Sabat nga' monunat kou i' do tulun.

[a] **7.8** *A' oku i' iyoho' mongoi;* haro o piro-piro solinan do tinulisan dot: *A' oku po mongoi.*
7.2: Otu. 23.34, Pnu. 16.13 **7.22:** Kwn. 17.10, Otu. 12.3

23 Ondung wonsoyon dokoyu o miagal
diri do mada' do kotolibamban di Tourat
di Musa do pasal do monunat, om nokuro
tu' otogod kou doho' do momolingos do
tulun do gisom dot osonong kopio o tinan
dau do tontok do tadau'd Sabat? 24 Kada'
kou pomutus do tulun dot it okito dokoyu
o maan do poimpahan do momutus,
suwai ko' poimpahan nopod momutus
om it otulid," ka di Yesus.

Otopot Kopio Tuu dot i Yesus i Raja' do Gampamasi?

25 Om haro'ddi o piro-piro o tulun
di hilo'd Yorusalim do minomoros dot,
"Okon toi ko' iti nogi' i tulun dit ihum-
ihumon do maan patayo'? 26 Ontong
pogi' nga' mimboros nopo moti' iyau
dot id toguang do tulun dot ogumu', om
aiso' i' o tiso' piya'd tulun do moro-boros
do sumaap dau! Nokoilo no tuu'ddi i
tongoboyoon toko' dot ilo' kopio i Raja'
do Gampamasi? 27 Nga' iri nopo i Raja'
do Gampamasi do rumikot om aiso' i' o
tongoiso' piya'd tulun do koilo do tadon
dau! Nga' iti nopo tulun diti om oilaan
toko' i' o tadon," ka diyolo'.
28 Om maso poddi di Yesus do
monuduk do hiri'd Walai'd Sasambayangan
dot Agayo, om boro-boros no iyau dot
opuhod do poingkaa, "Kotutun kou i'
kopio doho'ndo, koilo kou i' do tadon ku?
A' oku i' ruminikot do tumanud do doho'd
korohian, suwai ko' sinuhu' oku i' dau,
iyau i kikuasa' do monuhu' doho', om milo
i' iyau do ponongkuyaanan. Nga' iyokoyu
nopo om a' i' kotutun dau. 29 Iyoho' nopo
om kotutun i' dau tu' mantad oku i' dot
id dau, om iyau no i minonuhu' doho',"
ka dau.
30 Om tontok no daa'ddi do tangkapon
diyolo' i Yesus, nga' aiso' iddi o katama'
kopio do mongoi pomusus dau, tu' a'
po norikot i maso dau. 31 Om ogumu'
noddi ot id pogialatan di tulun diri do
monongkuyaan dau, om momoros dot,
"Ondung korikot i Raja' do Gampamasi,
om ogumu' po tuu o koimayaan do
wonsoyon dau ko' mantad di winonsoi
do tulun diti?" ka diyolo'.

Minonuhu' do Manangkap di Yesus

32 Om korongou no di tulun do
Parisi i pogikanas-kanasan di tulun dot
ogumu'ddi do pasal di Yesus. Om iri noddi
o kinoponuhuan diyolo' om i boyoon dot
imam, do piro-piro di madtatamong do
Walai'd Sasambayangan dot Agayo do
mongoi panangkap di Yesus. 33 Om boros
ka di Yesus dot id tulun dot ogumu' di
hiri'd Walai'd Sasambayangan dot Agayo,
"A' oku no alaid do poinsugku' dokoyu.
Om gumuli' oku nondo dot id dau, i
minonuhu' doho'. 34 Om ihumon oku
daa'ndo dokoyu nga' a' oku no dokoyu
okito; tu' a' kou i' milo'd mongoi do hilo'd
kinoiyonon di koongoyon ku," ka dau.
35 Om pogiboro-boros noddi i tongo-
boyoon do tulun do Yohudi do poingkaa,
"Honggo'ddi kopio o ngoyon do tulun diti
gisom dot a' toko' iyau osolowot? Mongoi
tuu iyau do hilo'd tulun do Yohudi di
poundorong do hilo'd pomogunan do
suwai, i hilo'd pogialatan do tulun do
Yunani, om monuduk nondo iyau di tulun
do Yunani? 36 Nunu tuu o komoyon dau
di boros dau do mogihum toko' piya dau
nga' a' toko' no iyau osolowot om a' toko'
milo'd mongoi do hilo'd kinoiyonon di
ngoyon dau?" ka diyolo'.

Waig di Manahak do Koposion

37 Tontok di tadau do kooyion no do
karamayan diri, i tadau dit agayo kopio,
om ingkakat no i Yesus do hiri'd Walai'd
Sasambayangan dot Agayo om pomoros
nod opuhod do poingkaa, "Isai nopo o
tulun di tuuhan om rumikot no dot id
doho' do mongoi inum. 38 Om nokotulis
no dot id suang do Buuk do Kinorohingan,
dot i tulun dit otumbayaan doho' o
komoyon do poingkaa, 'Lumuyung

7.23: Yoh. 5.9 **7.37:** Otu. 23.36 **7.38:** Ykl. 47.1, Sak. 14.8

nondo o waig di manahak do koposion
do mantad id ginawo dau,'[r] ka," ka di
Yesus. 39 (Komoyon nopo di Yesus diri
nga' i Rusod do Kinorohingan, it aramit
do koinsanai'd tulun di monongkuyaan
dau. Tontok nopoddi om a' po nakatahak
i Rusod do Kinorohingan; tu' a' po i
Yesus nokoinggayo tu' a' po iyau napatai
om a' po napasi kawagu do mantad id
kapatayon.)

Mogisuwai-Suwai o Tosorou di Tulun dot Ogumu'

40 Om ogumu' o tulun do nokorongou
di pinoboros di Yesus, om haro ot id
pogialatan diyolo' do momoros dot,
"Atantu' no dot i Nabi[s] ilo tulun dilo'!"
ka.
41 Om iri no suwai om momoros dot,
"Ilo' no i Raja' do Gampamasi!" ka.
Nga' haro i' o momoros dot, "A, do
hilo' kopio tuu'd Galilia o tadon di Raja'
do Gampamasi? 42 Id suang nopod Buuk
do Kinorohingan om iri nopo Raja' do
Gampamasi om sinakagon i' di Daud
om mantad hilo'd Baitlahim, i kampung
di Daud," ka diyolo'. 43 Alaid noddi
om mogisosongkiwal diri i tulun dot
ogumu' do pasal di Yesus. 44 Om haro i
sipanangkap daa dau, nga' aiso' i' o tiso'd
tulun do minongoi pomusus dau.

A' Monongkuyaan i Piro-Piro Boyoon do Tulun do Yohudi

45 Om soira'ddi nokoguli' i madtata-
mong di Walai'd Sasambayangan dot
Agayo, i sinuhu' daa do minongoi pa-
nangkap di Yesus, om uhoto' no iyolo' di
piro-piro boyoon dot imam, om i tulun
do Parisi. Boros ka diyolo', "Nokuro tu' a'
dokoyu iyau nigitan do hiti?" ka.
46 Om boros ka di piro-piro madtata-
mong do suminimbar, "A' po nokoumbal
do haro o tulun do minimboros dot iyo
kopio dau!" ka.
47 Om boros ka di piro-piro tulun do
Parisi, "Do napalid kou i' pama iyokoyu
piya? 48 Haro ot id pogialatan di piro-
piro boyoon toko' om i tulun do Parisi
do monongkuyaan dau? 49 Nga' iti nopo
tulun dot ogumu' diti om a' i' kosuhut di
Tourat di Musa, om poingkuro piya nga'
nousung mantad no iyolo'," ka diyolo'.
50 Iri nopo songulun dot id pogialatan
di tulun do Parisi'ddi nga' i Nikodimus, i
nokoumbal do minongoi solowot di Yesus.
Om boros ka di Nikodimus dot id tulun
do Parisi di suwai, 51 "Tumanud nopo do
Tourat, om a' i' koino-ino do hukuman
ot isai nopo o tulun dot a' po orongou o
boros di tulun, om a' po osorisid kopio i
winonsoi dau," ka dau.
52 Om boros ka diyolo' do suminimbar,
"Mantad ko i' pama iya' do hilo'd
Galilia? Sorisido' nopo pogi' ilo Buuk do
Kinorohingan! Om okito nu indo dot
aiso' i' o nabi do mantad hilo'd Galilia!"[t]
ka diyolo'.

Tondu' di Nokosupan do Monokiampahu'

8 Om uli' ngai' noddi i tulun do hiri'd
walai diyolo'. Nga' ongoi no i Yesus
do hiri'd Nulu-Nulu do Saitun. 2 Om
tadau noddi kawagu, dit osuab po, om
ongoi po kawagu i Yesus do hiri'd Walai'd
Sasambayangan dot Agayo, om ogumu'
o tulun do ruminikot dot id dau. Om
irikau no iyau, om timpuun no iyau do
monuduk. 3 Om tontok noddi do pinaatod
di piro-piro guru do Tourat om i tulun
do Parisi dot id di Yesus o songulun o
tondu' di nokosupan do magampahu'.
Om suhuo' no diyolo' i tondu'ddi do
mingkakat do hiri'd tanga-tanga' diyolo'.
4 Om boro-boros no iyolo' dot id di Yesus

---

[r] **7.38** Milo i' do solinon o boros di Yesus dot id suang dot ayat diti do poingkaa: *Isai nopo i siinum om rumikot nopo dot id doho', om isai nopo it otumbayaan doho' om mongoi no inum.* [s] **7.40** *nabi:* Antangan o 1.21. [t] **7.52** *aiso' i' o nabi do mantad hilo'd Galilia:* Haro o tiso' o solinan do tinulisan dot: *okon i' ko' hilo'd Galilia o tadon di nabi diri.*

7.42: 2So. 7.12, Mik. 5.2 **7.50:** Yoh. 3.1-2



Nulu-nulu do Saitun (8.1)

do poingkaa, "Guru, iti nopo tondu'dti
om nokosupan do magampahu'. 5 Om
id suang nopod Tourat om minonuhu'
i Musa do momodumpau do watu do
tondu' do miagal diti do gisom dot apatai
iyau. Om poingkuro o diya'd tosorou, oi
Guru?" ka diyolo'. 6 Om minuhot pogi'
iyolo' do miagal diri nga' pomurunsut
daa diyolo' di Yesus, om haro indo o ralan
diyolo' do papasala' dau. Nga' tudu' nopo
i Yesus om ponulis no iyau do hiri'd tana'
do tunturu' dau o pinonulis. 7 Tontok dit
osonsog kopio iyolo', om hangog no iyau
om boro-boros nod, "Isai nopo o tulun dit
aiso' o dusa dot id pogialatan dokoyu, om
iri no mogulu do momodumpau'd watu
diti tondu'dti," ka dau. 8 Om tudu' noddi
kawagu i Yesus, om pintulis no do hiri'd
tana'. 9 Om korongou poddi diyolo' i boros
di Yesus do miagal diri om tongkiad no
iyolo' do mantad hiri, do soroiso-iso' iyolo'
do tuminongkiad, do minogulu nopo om
i molohing no kopio. Om alaid noddi om
iso' po i Yesus do hiri om poingkakat
kasai' po i tondu' do hiri'd pinoingkakatan
dau. 10 Om hangog noddi i Yesus om
boro-boros no dot id tondu'ddi, "Honggo
ngai' no iyolo'ddi? Aiso' i' o tiso' diyolo' do
minomohukum diya'?" ka.

11 Om boros ka di tondu'ddi do
suminimbar, "Aiso' i' oi Tuan," ka dau.[a]

[Om boros ka di Yesus, "Iyo nopondo, om iyoho' nga' a' i' momohukum diya'. Pamanau nopo, nga' kada' nogi' kopio pomonsoi kawagu'd dusa," ka.]

I Yesus o Tanawau do Pomogunan

12 Om boros ka kawagu di Yesus
dot id tulun dot ogumu', "Iyoho' no o
tanawau diti pomogunan. Iri nopo tulun
di tumanud doho' om a' no kapamanau
dot id dotuong, suwai ko' kaanu no di
tanawau di manahak do koposion," ka
dau.
13 Om boros ka di tulun do Parisi dot
id dau, "Baino' noddi om popoboros ko
do pasal do tinan nu dot iya' i' om iya' o
popoboros. A' i' bo otopot ino poboroson
nu'ndo," ka diyolo'.
14 Om boros ka di Yesus do
suminimbar, "Mulong piya do popoboros
oku do pasal do tinan ku dot iyoho' om
iyoho' o popoboros nga' otopot i' iti
poboroson ku; tu' koilo oku i' ondung
honggo o tadon ku om honggo o tongoyon
ku. Iyokoyu nopo om a' i' koilo ondung
honggo o tadon ku om honggo o pakayaan
ku. 15 Iyokoyu nopo om momutus do
tulun do don tulun do kowoyo-woyoo'
do momutus; nga' iyoho' nopo om a'
i' momutus dot ongoiso' piya'd tulun.
16 Nga' ondung momutus oku'd tulun om
otulid i' o pomumutus ku, tu' a' oku i' iso-
iso' do momutus; moyo-woyo' i' doho' i
Tapa' ku, i minonuhu' doho'. 17 Haro i'
o nokotulis dot id Tourat dokoyu do
poingkaa: Iri nopo poboroson dit otopot
om i poboroson do duwo o tulun do sasi',
ka. 18 Om duwo i' i popoboros do pasal
doho' — iyoho' om i Tapa', i minonuhu'
doho'," ka dau.
19 Om boros ka diyolo', "Honggo o
Tapa' nu'ndo?" ka.

[a] **8.11** Ogumu' o buuk om solinan di gulu po dot aiso' o bohogian diti (8.1-11); om haro o solinan do pinotulisan nopodti om id kooyion no do Yoh. 21.24; om haro ot id kooyion do Luk. 21.38; om haro o tiso' o solinan do pinopotulis diti dot id kooyion do Yoh. 7.36.
8.5: Otu. 20.10, Pnu. 22.22-24 **8.12:** Mat. 5.14, Yoh. 9.5 **8.13:** Yoh. 5.31

Om boros ka di Yesus do suminimbar,
"A' kou i' kotutun doho', om i Tapa' ku nga'
a' i' dokoyu otutunan. Ondung kotutun
kou daa doho', om atantu' no do kotutun
kou i' di Tapa' ku," ka dau.
20 Om pinoboros ngai' nopo di Yesus
iri do tontok di maso dau do monuduk
do hiri'd Walai'd Sasambayangan dot
Agayo, do hiri'd toning di piro-piro o pati'
do poiyanan do tusin do porsombahan.
Nga' aiso' i' o tiso'd tulun do minongoi
panangkap dau tu' a' po norikot i maso
dau.

A' Kou i' Koongoi do Hilo'd Tongoyon Ku

21 Om boros ka kawagu di Yesus dot
id diyolo', "Tumongkiad oku nondo, om
ihumon oku no daa'ndo dokoyu, nga'
apatai kou nogindo dot id suang do dusa
dokoyu. Om a' kou i' koongoi do hilo'd
kinoiyonon di ngoyon ku," ka dau.
22 Om boros ka di tongoboyoon
do Yohudi, "Kumiros doti' iyau, tu'
minomoros no dot, a' kou koongoi do
hilo'd kinoiyonon di ngoyon ku, ka," ka
diyolo'.
23 Om boros kaddi di Yesus dot id
diyolo', "Iyokoyu nopo om mantad i' do
hiti'd siriba'; nga' iyoho' nopo om mantad i'
do hilo'd sawat. Iyokoyu nopo om mantad
i' do hiti'd pomogunan; nga' iyoho' nopo
om okon i' ko' mantad hiti'd pomogunan.
24 Om iri no o kinabarasan ku dot id
dokoyu dot apatai kou indo dot id suang
do dusa dokoyu. Om apatai kou no kopio
dot id suang do dusa dokoyu, ondung
a' kou no monongkuyaan di boros dot,
iyoho' no i roitan dot IYOHO' I HINO
KASAI',"[v] ka di Yesus.
25 Om boros ka diyolo' do minonguhot,
"Isai kopio ko toi'ndo?" ka.
Om boros ka di Yesus do suminimbar,
"Nunu po daa gorong do moro-boros
dokoyu![w] 26 Ogumu' po daa i poboroson
ku do pasal dokoyu om i butusan ku.
Nga' iri nopo minonuhu' doho' om milo
i' do ponongkuyaan. Om nunu nopo
it orongou ku do mantad id dau om iri
no i posunudon ku dokoyu do hiti'd
pomogunan," ka di Yesus.
27 Nga' a' i' diyolo' osuhutan dot iri
nopo i poboroson dau dot id diyolo'
om pasal i' di Tapa'. 28 Om iri no o
kinapabarasan di Yesus dot id diyolo' do,
"Koinsawat nopondo dokoyu i Tanak
do Tulun, om koilo kou nogindo dot
'Iyoho' no i roitan dit IYOHO' I HINO
KASAI'" om oilaan dokoyu dot iso' po
di winonsoi ku nga' aiso' i' o mantad id
doho'd korohian. Iri no i pinotuduk di
Tapa' dot id doho' o poboroson ku. 29 Om
iri minonuhu' doho' nga' moyo-woyo' i'
doho'. A' i' iyau insan do popologos doho'
dot iso-iso' tu' momonsoi kasai' oku i' di
korohian dau," ka di Yesus.
30 Om kongoboros poddi di Yesus o
miagal diri om ogumu' diri o tulun do
minonongkuyaan dau.

I Kinorohingan dit Otopot o Popoidu' Dokoyu

31 Om boros kaddi di Yesus dot id
tulun do Yohudi dit otumbayaan dau,
"Ondung tonudon kopio dokoyu i
ponudukan ku, om otopot no kopio do
tumatanud kou doho'. 32 Om kotutun kou
nondo di Kinorohingan dit otopot, om iri
no o popoidu' dokoyu om okon kou nondo
ko' turipon," ka dau.
33 Om boros ka diyolo', "Iyahai nopo
om sinakagon i' di Abraham, om a' i'
iyahai insan kosiliu do turipon dot isai
nopo! Om nunu'ddi o komoyon nu do
momoros ko do, 'Poiduwon kou nondo,'
ka?" ka diyolo'.
34 Om boros ka di Yesus dot id diyolo',
"Otopot i' kopio iti poboroson ku dokoyu

[v] **8.24** *IYOHO' I HINO KASAI'*: Komoyon nopo doti' do ngaran diti om i ngaran di pakayon do Kinorohingan do popointalang do tinan dau (Ksn. 3.14). [w] **8.25** *Nunu po daa gorong do moro-boros dokoyu?*; ko': *miagal di pinoboros ku dokoyu do mantad di timpuun i'.*
8.33: Mat. 3.9, Luk. 3.8

dot iri nopo tulun di momonsoi'd dusa, om
turipon nod dusa. 35 Om turipon nopo om
a' i' poundorong kasai' dot id sompiiyon,
nga' tanak nopo om poundorong kasai'
i' dot id sompiiyon do gisom dot alaid.
36 Om ka pogiddi, dot ondung i tanak
o popoidu' dokoyu om koidu' kou no
kopio. 37 Oilaan ku i' do sinakagon kou di
Abraham. Nga' sipamatai kou indo doho',
tu' mada' kou i' do ponudukan ku. 38 Nunu
nopo it okito ku dot id Tapa' ku om iri no
i poboroson ku. Nga' iyokoyu nopo om
momonsoi i' di pinotuduk di tapa' dokoyu
dot id dokoyu," ka dau.

39 Om boros ka diyolo' do suminimbar,
"I Abraham bo o tapa' dahai," ka.

Om boros ka di Yesus, "Ondung otopot
kopio do tangaanak kou di Abraham, om
atantu' no do momonsoi[x] kou i' daa di
winonsoi di Abraham. 40 Momisunud
oku daa dokoyu di boros dit otopot di
norongou ku do mantad id Kinorohingan,
nga' sipamatai kou nogi' doho'. Nga' i
Abraham nopo om a' i' iyo'ddi. 41 Ino nopo
dokoyu'd wonsoyon om iri i winonsoi di
tapa' dokoyu," ka dau.

Om boros ka diyolo' do suminimbar,
"Iyahai nopo om okon i' ko' tanak
ngampang. Tu' iso' noo o tapa' dahai;
Kinorohingan noo," ka diyolo'.

42 Om boros kaddi di Yesus dot id
diyolo', "Ondung Kinorohingan kopio
o Tapa' dokoyu, om osianan kou i'
daa doho', tu' mantad oku i' dot id
Kinorohingan. Om a' oku i' ruminikot do
tumanud do doho'd korohian tu' iyau i'
o minonuhu' doho'. 43 Nokuro tu' a' kou
kosuhut di pinoboros ku? Kokuwaan
nopoddi nga' mada' kou i' do mokinongou
di ponudukan ku. 44 Rogon i' o tapa'
dokoyu, om orohian kou do tumanud do
korohian di tapa' dokoyu. Mantad poddi
timpuun i' om gampamatai no o Rogon.
Om a' i' iyau insan do sumokodung
dit otopot, tu' a' i' iyau popoboros dit
otopot. Mongudut nopo iyau om kodou-
douwo' no tu' iri no o kowoyo-woyoo'
dau. Iyau nopo om goudut, om tadon
do koinsanai'd tudut. 45 Nga' iyoho' no-
po om popoboros i' dit otopot om iri no
ot a' dokoyu koponongkuyaan doho'.
46 Isai no ot id pogialatan dokoyu do
milo'd popointalang kopio do kidusa
oku? Ondung otopot o poboroson ku,
om nokuro tu' a' kou monongkuyaan
doho'? 47 Tulun nopo di mantad id
Kinorohingan, om mokinongou i' do boros
do Kinorohingan. Nga' iyokoyu nopo om
okon i' ko' mantad id Kinorohingan, om
iri no ot a' dokoyu kopokinangahan di
boros do Kinorohingan," ka di Yesus.

I Yesus om i Abraham

48 Om boros ka di tulun do Yohudi
do suminimbar di Yesus, "A' toi otopot i
pinoboros dahai do tulun ko'd Samaria di
norusadan do rogon?" ka.

49 Om boros ka di Yesus do suminim-
bar, "A' oku i' norusadan do rogon.
Momusou oku i' di Tapa' ku, nga' iyokoyu
nopo om mongindaraat nogi' doho'.
50 A' oku i' mogihum do kosuahan do
doho'd tinan. Nga' haro i' o songulun do
mogihum do kosuahan do bagi doho', om
iyau no i momutus. 51 Otopot i' kopio iti
poboroson ku, do tulun nopo di tumanud
do boros ku, om a' no apatai do gisom dot
alaid," ka dau.

52 Om boros kaddi di tulun do Yohudi
dot id di Yesus, "Oilaan noddi kopio dahai
do norusadan ko'd rogon! I Abraham piya
nga' napatai i' om i piro-piro nabi nga'
ngangapatai ngai' i'. Nga' momoros ko indo
iya' do, 'Tulun nopo di tumanud do boros
ku om a' no apatai do gisom dot alaid,'
ka nu. 53 Ondung napatai i Abraham, om
noinsanan do napatai i nabi, om isai ko
daa kopio iya'? Agayo kopio ko tuu daa
iya' ko' i Abraham, i tapa' dahai?" ka
diyolo'.

---

[x] **8.39** *ondung otopot kopio om atantu' no do momonsoi:* Haro o piro-piro solinan do tinulisan dot: *ondung otopot kopio om wonsoyo' no dokoyu.*

[54]Om boros ka di Yesus do suminim-
bar, "Ondung mogihum oku daa do
kosuahan do doho'd tinan, om aiso' i'
o guna'ddi. Iri nopo i momusou doho'
om iri i Tapa' ku, i sorohon dokoyu do
Kinorohingan dokoyu. [55]Inda' ka dot a'
kou i' kotutun dau. Nga' iyoho' nopo om
kotutun i' dau. Ondung poboroson ku daa
dot a' oku kotutun dau, om goudut oku
no, do miagal ngai' dokoyu. Nga' iyoho'
nopo om kotutun i' dau, om mumboyo'
oku do boros dau. [56]I Abraham nopo, i
tapa' dokoyu, om orohian tomod i' do
kokito do tadau ku. Om nokokito no
iyau'ddi om asanangan tomod iyau do
nokokito!" ka dau.

[57]Om boros kaddi di tulun do Yo-
hudi dot id di Yesus, "A' po kolimo
nohopod o toun nu, om nokokito ko no
di Abraham?"[y] ka diyolo'.

[58]Om boros ka di Yesus do sumi-
nimbar, "Otopot no kopio iti poboroson
ku dokoyu do nopo dit a' po nopogkosusu i
Abraham om hino oku no iyoho'," ka dau.

[59]Om ongoi no daa'ddi do watu
i tulun do Yohudi do pomodumpau
diyolo' di Yesus, nga' ongoi no lisok i
Yesus, om tongkiad noddi iyau di Walai'd
Sasambayangan dot Agayo.

Pinopoungkalat i Yesus do Tulun di Bolou Mantad di Kosususu

9 Tontok di manau-panau i Yesus,
om kokito no dau o tulun di bolou
do mantad di kosususu. [2]Om uhoto' no
di tumatanud di Yesus, i Yesus. Boros ka
diyolo', "Guru, nokuro tu' bolou mantad
iti tulun di pogkosusuo' i'? Iri tuu
nokowonsoi iyau'd dusa o nokobungou
dau ko' iri po i dusa di molohing dau?"
ka diyolo'.

[3]Om boros ka di Yesus do suminimbar,
"Okon i' ko' i dusa dau ko' dusa po di
molohing dau o nokobolou dau, suwai
ko' iti nopo om popokito nod tulun di
koimayaan di Kinorohingan noo o milo'd
momonsoi dot id tinan do tulun diti.
[4]Mositi' no do momonsoi toko' do karaja'
di minonuhu' doho' do maso pod anawau.
Tu' tumuong i' motindo om aiso' no o tiso'
pod tulun do milo'd kumaraja'. [5]Iyoho'
no o tanawau do hiti'd pomogunan, do
solinaid ku po do hiti'd pomogunan," ka
dau.

[6]Om koboros poddi di Yesus o miagal
diri om pomodula' no iyau do hiri'd tana',
om piunango' no dau di tana' i dula'
dau. Om polihuto' nogiddi dau i tana' di
nounang diri do hiri'd mato di tulun diri.
[7]Om boro-boros no i Yesus dot id tulun
diri, "Ongoi ponginglagup do hilo'd Kulam
do Siluam," ka. (Komoyon nopod boros
do "Siluam" om "sinuhu'".) Om ongoi no
i tulun diri ponginglagup. Om di nopoddi
guminuli' iyau, om kokito noddi iyau.

[8]Om oinsanan nopoddi i hiri'd
songkoduwo di tulun diri, om i tulun
di nokokito dau do mokipuhawang di
gulu po do minomoros dot, "Okon toi
ko' ilo' i tulun dit oubas do poirikau do
mokipuhawang diri?" ka.

[9]Om haro'ddi ot id pogialatan diyolo'
do minomoros dot, "Ilo' nogi' kopio iri,"
ka. Nga' haro i' o momoros dot, "Okon, ilo'
nopo om koiyo-iyo no di tulun diri," ka.

Nga' boros ka di tulun diri, "Iyoho'
nogi' bo iri," ka.

[10]Om boros ka diyolo' dot id dau,
"Poingkuro kopio tu' kokito ko noddi?"
ka diyolo'.

[11]Om boros ka dau, "Minongunang
do tana' dot okooro' i tulun di roitan dot
i Yesus, om polihuto' nogiddi dau dot
id mato ku, om boro-boros no, 'Ongoi
ponginglagup do hilo'd Kulam do Siluam,'
ka. Om ongoi oku noddi. Om tontok di
minonginglagup oku, om kokito oku
noddi," ka dau.

[12]Om ponguhot po iyolo' dau,
"Hinonggo noddi ino tulun?" ka.

---

[y] **8.57** *Om nokokito ko no di Abraham:* Haro piro-piro solinan do pinotulis nopo om: *nokoumbal toi i Abraham do nokokito diya'?*
9.5: Mat. 5.14, Yoh. 8.12

Om boros ka dau, "Uka, a' oku no
koilo," ka.

Minongimudong i Tulun do Parisi di Tulun do Bolou di Nolingasan

13-14 Tadau nopo di minongunang i
Yesus do tana' do dula' dau o pinongunang,
do pinopoungkalat di tulun do bolou'ddi,
om nokoontok no do tadau'd Sabat. Om
ngoyo' noddi i tulun do bolou di nolingasan
diri posolowoto' di tulun do Parisi. 15 Om
iyolo' nogi' nga' minonguhot i' dau ondung
poingkuro iyau do nokokito. Om boros
ka dau, "Linihut dau do burutak iti mato
ku, om ongoi oku noddi ponginglagup om
kokito oku noddi," ka dau.
16 Om haro'ddi o piro-piro di tulun do
Parisi do minomoros dot, "Okon i' kopio
ko' mantad id Kinorohingan i tulun di
minomonsoi'd miagal dino, tu' a' i' iyau
momusou do tadau'd Sabat," ka.
Nga' boros ka di piro-piro tulun do
suwai, "Poingkuro tuu kopio o tulun do
kidusa do momonsoi do kongoimayaan
do miagal diti?" ka. Om mogisuwai-suwai
nopoddi o poboroson diyolo'.
17 Om uhoto' po kawagu di tulun do
Parisi i tulun diri, "Poingkuro o diya'd
tosorou do pasal di tulun do pinopoung-
kalat do mato nu?" ka.
Om boros ka di tulun diri, "Iyau nopo
om nabi," ka.
18 Nga' a' i' i piro-piro boyoon do tulun
do Yohudi monongkuyaan do bolou i
tulun diri do mantad di kosususu, om
kokito noddi do tontok diri. Om lohowo'
noddi diyolo' i molohing di tulun diri,
19 om uhoto' no dot, "Otopot nogi' dot
iti i tanak dokoyu di bolou do mantad di
nosusu i'? Poingkuro'ddi tu' kokito iddi
iyau do baino'?" ka diyolo'.
20 Om boros ka di molohing di tulun
diri do suminimbar, "Iti nogi' kopio
i tanak dahai; om otopot i' do bolou
iyau do mantad di kosususu. 21 Nga' a' i'
iyahai koilo ondung poingkuro'ddi iyau'd
nokokito diti baino'. Om a' iyahai koilo
ondung isai i pinopoungkalat do mato
dau. Nga' uhoto' nopo ilo' tu' agayo no'lo';
om milo no do mimpori-pori'd sumimbar,"
ka diyolo'. 22 Iyo pogiddi o pinoboros di
molohing di tulun diri nga' ooris iyolo'
di piro-piro boyoon do tulun do Yohudi;
tu' nokopogipapakat no iyolo' dot isai
nopo o tulun di momoros dot i Yesus o
Raja' do Gampamasi om a' no koino-ino
do sumuang di walai'd sasambayangan.
23 Om iri no o kinapabarasan di molohing
di tulun diri dot, "Agayo no'lo'; om uhoton
nopo dokoyu iyau," ka.
24 Om lohowo' poddi kawagu diyolo'
i bolou daa di gulu po, om barasai nod
poingkaa, "Sumpa' no do popoboros ko dit
otopot. Oilaan i' dahai do kidusa i tulun
diri," ka.
25 Om boros ka di tulun diri do
suminimbar, "Kidusa tuu ko' aiso' i tulun
diri, nga' a' oku i' koilo. Nga' iso' noo o
toilaan ku tu' nopo di gulu po om bolou
oku, nga' baino' noddi om kokito oku no,"
ka dau.
26 Om uhoto' po kawagu diyolo' iyau,
"Nunu o winonsoi dau dot id diya'?
Poingkuro iyau do pinopoungkalat diya'?"
ka diyolo'.
27 Om boros ka di tulun diri do
suminimbar, "Nosusui ku nori dot id do-
koyu nga' a' kou i' minokinongou. Om
nokuro daa tu' sirongou kou po kawagu?
Orohian kou i' daa iyokoyu do sumiliu'd
tumatanud dau?" ka.
28 Om papalai noddi diyolo' iyau
om boro-boros nod, "Iya' i tumatanud
dau; okon i' ko' iyahai! Iyahai nopo om
tumatanud i' di Musa. 29 Oilaan i' dahai
do Kinorohingan o minoro-boros dot id
di Musa. Nga' iri nopo tulun diri, om a'
i' iyahai koilo ondung honggo o tadon,"
ka diyolo'.
30 Om boros ka di tulun diri, "Suwai
no kopio dot a' kou koilo ondung honggo
o tadon di tulun diri, om nokoungkalat no
dau o mato ku, gisom do kokito oku noddi.
31 Oilaan toko' i' do tulun nopo di kidusa
om a' i' do Kinorohingan pokinongohon,
suwai ko' iri no i tulun di momusou'd

Kinorohingan om i momonsoi'd korohian
dau o pokinongohon dau. 32 Mantad
poddi kinoimpuunon diti pomogunan
om a' po nokoumbal do haro o nakahabar
do tulun di milo do popoungkalat do
mato do tulun di bolou do mantad di
kosususu. 33 Ondung okon ko' mantad
id Kinorohingan i tulun diri, om a' i' daa
iyau milo do momonsoi'd nunu nopo," ka
dau.

34 Om boros ka diyolo' do suminimbar,
"Nunu hoi? Monuduk kopio ko daa
dahai, iya' i' noponu'd dusa do mantad
di kosususu?" ka. Om mantad poddi
om a' no iyau posolokoyon di walai'd sa-
sambayangan.

Bolou o Mato'd Ginawo

35 Om korongou no di Yesus dot
a' noddi diyolo' posuangon di walai'd
sasambayangan i tulun diri. Om ngoyo'
noddi dau ihumo' i tulun diri om boro-
boros nod, "Monongkuyaan ko i' di Tanak
do Tulun?" ka.

36 Om boros ka di tulun diri, "Isai i
tulun diri, oi Tuan? Sunudai oku daa, om
otumbayaan oku indo dau," ka.

37 Om boros ka di Yesus, "Nokokito ko
no dau. Om iyau no i monokiboro-boros
diya' do dinondo," ka.

38 Om boros kaddi di tulun diri,
"Otumbayaan oku i' oi Tuhan," ka. Om
otud noddi iyau dot id toguang di Yesus.

39 Om boros ka di Yesus, "Kinorikatan
ku nopo do hiti'd pomogunan om mongoi
pomutus; om kokito indo i tulun do bolou,
om obolou i tulun di kokito," ka dau.

40 Om haro'ddi o piro-piro di tulun
do Parisi di hiri do nokorongou di Yesus
do minomoros do miagal diri, om uhoto'
no diyolo' iyau, "Do komoyon nu i' pama
iyahai'd bolou?" ka diyolo'.

41 Om boros ka di Yesus do suminim-
bar, "Ondung bolou kou daa, om a' kou
nogi' kidusa. Nga' i minomoros kou do,
'Kokito i' iyahai,' ka, o popointalang kopio
do kidusa kou po," ka dau.

I Gompomogompi'd Dumba' om i Dumba' Dau o Pinoinukadan

10 Om boros ka kawagu di Yesus,
"Otopot no kopio iti poboroson ku
do poingkaa: Iri nopo tulun di sumuang
do kandang do dumba' do mindakod di
pagar, om a' nogi' maya' di wawayaan, tu'
mindakod nogi' do maya'd ralan do suwai,
om manakau i' om parampuk. 2 Nga' tulun
nopo di sumuang di kandang do maya' di
wawayaan kopio, om gompomogompi' no
di dumba'. 3 Iwangan i' di madtatamong do
kandang i wawayaan do wayaan dau, om
tuminong i' i dumba' do korongou di boros
dau, do tontok do lohowon dau i dumba'
dau do tikidon do mamarait i ngaran
di dumba', om woyoon dau i dumba' do
sumoliwan. 4 Om kongosoliwan ngai'
pondo i dumba', om hiri nondod gulu do
mamanau i gompomogompi'd dumba'ddi,
om moyo' ngai' nopondo dau i dumba' tu'
kotutun i' i dumba' do boros dau. 5 Om a'
indo iyolo' tumanud do tulun do suwai,
suwai ko' mogidu' nogi' iyolo' do mantad
id tulun diri, tu' a' i' iyolo' kotutun do
boros do tulun do suwai," ka di Yesus.

6 Om iti nopo poinukadan diti om
sinusui di Yesus dot id diyolo', nga' a' i'
iyolo' kosuhut di komoyon kopio dau.

I Yesus no o Miagal do Gompomogompi'd Dumba' dit Osonong

7 Om boros ka kawagu di Yesus,
"Otopot i' kopio iti poboroson ku do
poingkaa: Iyoho' no i wawayaan do
dumba'. 8 Koinsanai'ddi rumikot dot
id gulu ko' iyoho' om mananakau no
om parampuk. Nga' a' i' di dumba' po-
kinongohon o boros diyolo'. 9 Iyoho'
no i wawayaan do dumba'. Isai nopo o
sumuang do maya' doho' om aiso' no
o koligagaanan; om misuang-suang
nopondo iyau om misoliwan-liwan
do mongoi pangakan-ngakan. 10 Iri
nopo tulun do manakau om mongoi
no panakau, om mongoi pamatai, om
mongoi pamaraag o korikatan dau. Nga'

kinorikatan ku nopo iyoho' om mongoi
pamasi'd tulun, om aiso' i' o kokurangan
dot id suang do koposi-posion diyolo'.
11 Iyoho' no o miagal di gompomo-
gompi'd dumba' dot osonong. Iri nopo
gompomogompi'd dumba' dot osonong
om posodia' i' do matai do bagi' di dumba'
dau. 12 Tulun nopo di godsian om it okon
ko' gompomogompi' di dumba', om it okon
ko' sanganu di dumba'ddi, om mogidu' i'
do tumongkiad di dumba', ondung haro
o toni dot okito dau do rumikot. Om
ngoyon nondo di toni tabpaai om ngoyon
pogitongkiad-kiado' i dumba'ddi. 13 Om
mogidu' nondo i tulun di godsian diri,
tu' iri no gadsi' o kakarajaan dau. A' i'
iyau mamadul di dumba'. 14-15 Iyoho' no
o miagal do gompomogompi'd dumba'
dit osonong. Poingkuro nopo i Tapa' do
kotutun doho', om iyoho' nga' kotutun
no di Tapa', om iyo oku no iyoho'ddi
do kotutun di dumba' ku om iyolo'
nga' kotutun i' doho'. Om posodia' oku
do matai do bagi' diyolo'. 16 Haro po o
dumba'd suwai di doho'd songonuon,
nga' a' i' iyolo' poinghompit do baanan do
dumba'dti. Om iyolo' nga' apatut ku i' do
ngoyon angatai, om mokinongou nondo
iyolo' do boros ku. Om osiliu ngai' nondo
iyolo' dot iso' po o baanan[a] do dumba' om
iso-iso' o gompomogompi'.
17 Osianan i' doho' i Tapa' tu' posodia'
oku id matai, om apasi oku indo kawagu.
18 Aiso' i' o tiso'd tulun do milo'd mamatai
doho' dot ondung a' ku iyau pologoson do
mamatai doho'. Iyoho' i' o popologos do
patayon oku. Om milo oku i' do popologos
do tinan ku'd patayon, om milo oku'd
masi kawagu. Tu' iri no o pinonuhuan
doho' di Tapa' ku do momonsoi," ka di
Yesus.
19 Om iri no i boros di Yesus do miagal
diri o nokoimpuunon di tulun do Yohudi
do mogisosongkiwal. 20 Om ogumu'
o tulun do momoros dot, "Norusadan
iyau'd rogon! Mulau iyau! Nunu kopio o
kopokinangahan dokoyu dau?" ka no.
21 Nga' haro indo i momoros dot,
"Tulun nopoddi norusadan do rogon om
a' i' iyo'ddi o koboro-boroso'! Milo toi o
rogon do popoungkalat di bolou, do gisom
do kokito nondo?" ka no.

A' o Tulun Monongkuyaan di Yesus

22 Hilo' nopod Yorusalim nga' maso
tomod do tulun do mamaramai di Tadau'd
Agayo do Koponguramatan di Walai'd
Sasambayangan dot Agayo. Tontok
nopoddi nga' maso dot osogit. 23 Om
mimpanau i Yesus do hiri'd kakilima di
roitan do Kakilima di Suliman do hiri'd
Walai'd Sasambayangan dot Agayo 24 do
tontok di ruminikot i tulun dot ogumu'
do tuminutuk dau, om boros ka diyolo',
"Songkuro po toi koloido' do pologoson nu
do mikoduwo o ginawo dahai? Poboroso'
nogi' kopio, ondung iya' kopio i Raja' do
Gampamasi," ka.
25 Om boros ka di Yesus, "Nokoboros
ku no dokoyu, nga' a' kou i' monongkuyaan.
Iri no i winonsoi ku dot id suang do
ngaran do Tapa' ku, o popointalang
kopio do pasal doho'. 26 Nga' a' kou i'
monongkuyaan tu' a' kou i' nokohompit
di dumba' ku. 27 Iri nopo dumba' ku om
korongou i' do boros ku. Om kotutun
oku i' diyolo', om tumanud iyolo' doho'.
28 Onuan ku i' iyolo'd koposion dit otopot
kopio om i poingompus, om a' no iyolo'
apatai do gisom dot alaid. Om iso' pod
tulun nga' aiso' i' o milo'd magahau diyolo'
do mantad id doho'. 29 Iri nopo Tapa' ku,
i pinapatahak diyolo' dot id doho', om
agayo i' ko'[b] koinsanai'd nunu nopo.
Om iso' pod tulun nga' aiso' no o milo'd
magahau diyolo' do mantad id di Tapa'.
30 Iyoho' nopo om i Tapa' om iso-iso' i',"
ka di Yesus.

---

[a] **10.16** *om osiliu ngai' nopondo iyolo' dot iso' po o baanan:* Haro o piro-piro solinan do tinulisan dot: *Om haro nondo o tiso'.* [b] **10.29** *Iri nopo i Tapa' ku, i pinapatahak diyolo' dot id doho', om agayo i' ko';* haro o piro-piro solinan do tinulisan dot: *Iri nopo pinatahak di Tapa' ku dot id doho' om agayo i' ko'.*
10.15: Mat. 11.27, Luk. 10.22

31 Om ongoi po daa'ddi kawagu'd watu
i tulun dot ogumu' do pomodumpau di
Yesus. 32 Nga' boros ka di Yesus dot id
diyolo', "Ogumu' no o nowonsoi ku
dit ongosonong dot antang-antangan
dokoyu, i pinonuhuan di Tapa' doho'
do momonsoi. Om id pogialatan nopo
di winonsoi ku'ddi, om honggo'ddi o
kopomodumpahan dokoyu doho'?" ka
dau.

33 Om boros ka di piro-piro tulun do
Yohudi, "Okon i' ko' i winonsoi nu dit
ongosonong o kopomodumpahan dahai
diya'd watu, nga' i mongindaraat ko'd
Kinorohingan. Tulun ko i' daa toomod,
om mingiyo-iyo ko id Kinorohingan," ka
diyolo'.

34 Om boros ka di Yesus, "A' toi
nokotulis i' dot id suang do Tourat dokoyu
o poingkaa: Boros kad Kinorohingan,
'Iyokoyu nopo om ponokokinorohingan
i',' ka, koii? 35 Om oilaan toko' i' do
poinggirot kasai' do gisom dot alaid
i nokotulis dot id suang do Buuk do
Kinorohingan, om ondung roitan do
Kinorohingan do ponokokinorohingan
i tulun di rumamit do boros dau, 36 om
nokuro tu' momoros kou'd mongindaraat
oku'd Kinorohingan di momoros oku'd
Tanak oku'd Kinorohingan? Om pinili'
oku i' di Tapa' om sinuhu' oku dau do
mongoi'd hiti'd pomogunan. 37 Ondung a'
ku winonsoi i pinonuhuan di Tapa', om
kada' kou ponongkuyaai doho'. 38 Nga'
iyo nopodti tu' winonsoi ku i' iri, om
ponongkuyaai kou no di winonsoi ku'ddi,
dot a' kou piya monongkuyaan doho'. Om
iri nondo o koilo-ilo dokoyu, om kosuhut
kou nondo dot iyoho' nopo om i Tapa' om
iso-iso' i'," ka di Yesus.

39 Om tumotos po daa iyolo'd mongoi
panangkap di Yesus, nga' nokopoggidu' i'
iyau do mantad id diyolo'.

40 Om guli' no i Yesus do hilo'd
soborong do Bawang do Yordan, i
kinoiyonon di Yohanis do minamatis
do tulun di gulu po, om undorong no
iyau'd hilo'. 41 Om rikot no o tulun dot
ogumu' dot id dau. Om boros ka diyolo',
"A' i' i Yohanis minomonsoi'd koimayaan,
nga' ongotopot ngai' nopo i pinoboros
dau do pasal do tulun diti," ka diyolo'.
42 Om ogumu'ddi o tulun do hiri do
minonongkuyaan di Yesus.

Napatai i Lasarus

11 Haro ot iso' tulun do roitan dot i
Lasarus do poingiyon do hilo'd
Baitani do poinsugku' di Maria om i
Marta, i tobpinai dau. 2 Om i Maria no
i tondu' do pinopotuntug do tumau dit
owongi' do hiri'd gakod do Tuhan, om i
minomoluhad diri di tobuk dau. Insan
o maso, om sakit no i Lasarus. 3 Om po-
sunudai no di duwo o tobpinai dau'd
tondu' i Yesus do poingkaa, "Tuhan,
sumakit i tobpinai dahai di kosianan
kopio nu'ddi," ka.

4 Om soira'ddi nokorongou i Yesus
do habar diri, om boros ka dau, "A' i' bo
mongoit dot id kapatayon i toruol di
Lasarus diri. Nga' nosiliu pogi' o miagal
diri nga' maan i' do popoinggayo'd Kino-
rohingan, om koinggayo nondo i Tanak
do Kinorohingan," ka dau.

5 Om osianan i' kopio i Yesus di Marta,
om i Maria, om i Lasarus. 6 Nga' soira'ddi
nokorongou i Yesus do sumakit i Lasarus,
om tomod i' iyau do minundorong do
hiri'd kinoiyonon dau do duwo po o tadau.
7 Om katalib poddi o duwo o tadau, om
boro-boros nogi' iyau dot id tumatanud
dau, "Kainou gumuli' do hilo'd Yudia," ka
dau.

8 Om boros ka diyolo', "Guru, wagu
pod mantad di dumpahon ko daa di tulun
do watu, om gumuli' ko no kawagu'd
hilo'?" ka.

9 Nga' boros ka di Yesus, "Okon toi ko'
dangadau nopo om hopod om duwo jam
do koloido'? Tulun nopo di mamanau'd
dangadau om a' i' kasadu tu' kokito i'

10.33: Otu. 24.16 **10.34:** Sin. 82.6 **10.40:** Yoh. 1.28 **11.1:** Luk. 10.38-39 **11.2:** Yoh. 12.3

iyau di mamanawau diti pomogunan.
10 Nga' iri nopondo tulun di mamanau do
dongotuong om kasadu no, tu' aiso' i' o
tanawau dot id dau," ka dau. 11 Om iyo
noddi o pinoboros di Yesus. Om boros ka
kawagu dau, "Nokoodop no i Lasarus, i
tambalut toko', nga' ngoyon ku indo iyau
posikai," ka dau.
12 Om boros ka di tumatanud di Yesus,
"Tuhan, ondung koodop toomod i Lasarus
om olingasan i' iyau," ka.
13 Komoyon nopo kopio di Yesus diri
om napatai i Lasarus. Nga' ondos daa
diyolo' om koodop no kopio i Lasarus
do komoyon di Yesus. 14 Om iri noddi
o kinapabarasan kopio di Yesus dot id
diyolo' do, "Napatai no i Lasarus," ka.
15 Om boros ka kawagu di Yesus, "Nga'
uhang ku i' dot a' oku piya hino'd hilo', tu'
osonong nogindo kopio iti dot id dokoyu,
om otumbayaan kou i'. Nga' kainou
mongoi'd hilo'd di Lasarus do dinondo,"
ka dau.
16 Om boros kad i Tumas (i roitan
dot i "Miapid") dot id piro-piro tambalut
dau, i sompi' ko' tumatanud di Yesus,
"Kainou tumanud nopo, om ookuro i' do
tumonggoi toko' dau'd matai!" ka dau.

I Yesus i Mamasi Kawagu om i Manahak do Koposion

17 Tontok di nokorikot i Yesus dot
id kinoiyonon diri, om apat no tadau di
Lasarus do poillobong. 18 Baitani nopo
om id somok do Yorusalim; amu' i'
korikot nod tolu kilomito o kosoduwo'.
19 Om ogumu' o tulun do mantad hiri'd
Yudia do nokorikot do minongoi'd hiri'd
di Marta om hiri'd di Maria do mongoi
ponginsasamod diyolo', tu' napatai no i
tobpinai diyolo'.
20 Om soira'ddi nokorongou i Marta
do rumikot i Yesus, om soliwan no iyau
do minongoi ruba' di Yesus, nga' i Maria
nopo om minundorong i' do hiri'd walai.
21 Om boros kad i Marta dot id di Yesus,
"Tuhan, ondung hiti ko daa do tontok
diri, om atantu' no dot a' i' daa napatai i
tobpinai ku. 22 Nga' iyo piya'ddi nga' oilaan
ku i' do dinondo piya'dti nga' patahakon id
Kinorohingan o nunu nopo i pokionuon
do Tuhan dot id dau," ka dau.
23 Om boros ka di Yesus dot id di
Marta, "Apasi i' kawagu i tobpinai nu,"
ka dau.
24 Om boros ka di Marta do sumi-
nimbar, "Oilaan ku i' dot apasi kawagu
i Lasarus do posion kawagu i tulun do
nangapatai do kopupuson diti pomo-
gunan," ka dau.
25 Om boros ka di Yesus dot id di
Marta, "Iyoho' no i manahak do koposion
om i mamasi kawagu do tulun do napatai.
Om isai nopo o tulun dit otumbayaan
doho' om apasi indo do mulong piya dot
apatai iyau. 26 Om iri nopondo tulun di
poimpasi kopio, it otumbayaan doho'
om a' no matai do gisom dot alaid.
Monongkuyaan koi'ddi?" ka dau.
27 Om boros ka di Marta do sumi-
nimbar, "Tuhan, monongkuyaan oku
i' do Tanak ko'd Kinorohingan, i Raja'
do Gampamasi di rumikot do hiti'd
pomogunan," ka dau.

Minihad I Yesus

28 Om koboros poddi di Marta o miagal
diri, om ngoyo' no dau sunudai i Maria,
i tobpinai dau. Om kanasai no dau iyau,
"Hiti i Guru, om momolohou iyau diya',"
ka dau. 29 Om korongou poddi di Maria iri
om olomus nopo iyau do miningkakat om
ongoi no iyau solowot di Yesus. 30 Tontok
nopoddi nga' a' po i Yesus nokorikot do
hiri'd kampung diri. Hiri kasai' po iyau'd
kinoiyonon di nokorubaan di Marta dau.
31 Om soira'ddi nokito di piro-piro tulun
do Yudia di maso do monginsasamod di
Maria do hiri'd walai do miningkakat i
Maria, om osiau nopod suminoliwan; om
ongoi no iyolo' tanud dau, tu' ondos daa
diyolo' om mongoi iyau pogihad do hiri'd
lobong.
32 Om soira'ddi nokorikot i Maria do
hiri'd kinoiyonon di Yesus, om di nokito
dau i Yesus, om otud no i Maria do hiri'd

toguang dau om boro-boros nod, "Tuhan,
ondung hiti ko daa do tontok diri, om
atantu' no dot a' i' daa napatai i tobpinai
ku," ka dau.
33 Om soira'ddi nokito di Yesus i Maria
do mihad, om i tulun do Yudia di manud-
tanud dau do songihad-ihad, om olisiu'ddi
iyau, om osudu' iyau. 34 Om uhoto' no
dau iyolo', "Hinonggo o pinamalabangan
dokoyu dau?" ka.

"Kaino, oi Tuhan, mongoi ontong,"
ka diyolo'.
35 Om ihad noddi i Yesus. 36 Om boros
kaddi diyolo', "Antangai pogi', nga' a' no
moti' ogina-gina' o kogoyoo' do kosianan
dau di Lasarus!" ka.
37 Nga' haro i' ot id pogialatan di-
yolo' do minomoros do, "Milo i' iyau'd
poungkalat do tulun do bolou, om nokuro
tu' a' kopio haro o winonsoi dau, om a' i'
daa i Lasarus napatai?" ka.

Pinasi Kawagu i Lasarus

38 Om osudu' tomod diri i Yesus om
ongoi no iyau do hiri'd pinamalabangan.
Om iri nopo lobong diri nga' luang i' do
pampang, do sinompon do watu dot
agayo.
39 Om boros kaddi di Yesus, "Iduwo'
ilo watu'd pinonompon," ka dau.

Nga' boros kad Marta, i tobpinai di
tulun di napatai'ddi, "Nga' Tuhan, apat
no tadau dau'd poillobong. Om outong
no!" ka dau.
40 Om boros ka di Yesus dot id di
Marta, "A' ku toi nokoboros no diya'
dot, 'Ondung monongkuyaan ko, om
kokito ko indo do kogoyoo'd kuasa' do
Kinorohingan!' kangku," ka dau. 41 Om
iduwo' noddi diyolo' i watu'ddi. Om
tingaha' no i Yesus do hilo'd tawan om
boro-boros nod, "Pounsikou oi Apa', tu'
minokinongou ko i' doho'. 42 Oilaan
ku i' do mokinongou kasai' ko doho',
nga' poboroson ku pogi' o miagal diti
nga' parangahan ku'dti tulun do hiti;
om monongkuyaan i' iyolo' dot iya'
o minonuhu' doho'," ka dau. 43 Om
koboros poddi di Yesus o miagal diri,
om pomolohou no iyau dot opuhod
do poingkaa, "Lasarus, soliwan!" ka.
44 Om soliwan no i tulun di napatai'ddi.
Om iri nopo longon om gakod dau nga'
nongorilitan pod kain di pomorilit do
rata', om rabas dau nga' poinsompon po
di kain di pinonokop do rabas. Om boros
kaddi di Yesus dot id tulun di hino'd hiri,
"Iduwo' dokoyu ilo kain dilo pinomorilit
dau, om osonong i' iyau'd mamanau," ka
dau.

Pakat do Sumaap di Yesus

(Mat. 26.1-5, Mar. 14.1-2, Luk. 22.1-2)

45 Om ogumu'ddi ot id pogialatan di
tulun do Yudia di nokorikot do minongoi'd
hiri'd di Maria, do minonongkuyaan di
Yesus, di nokokito iyolo' di nosiliu do
miagal diri. 46 Nga' haro i' o piro-piro
diyolo' do minongoi solowot di tulun do
Parisi do minongoi poposunud di winonsoi
di Yesus. 47 Om iri noddi o kinapaharaan
di tulun do Parisi om i piro-piro boyoon
dot imam do pogibara-barasan dot iyolo'
ngai' di Gompomutus do Don Tugama'.
Om boros ka diyolo', "Nunu no ma o
wonsoyon toko'dti? Ogumu'ddi kopio o
koimayaan do wonsoyon di tulun diri!
48 Om ondung pologoson toko' iyau'd
iyo kasai'ddi om oinsanan nopondo ilo
tulun do monongkuyaan dau. Om alaid
nopondo om rumikot nondo i momorinta'
do Rum do mongoi pamaraag di Walai'd
Sasambayangan dot Agayo om apatai o
koinsanai'dti bansa' toko'!" ka diyolo'.
49 Om haro'ddi o songulun dot id
pogialatan diyolo', i roitan dot i Kayapas,
i Boyoon dot Agayo dot Imam do toun
diri, do minomoros dot, "Aiso' no kopio
o dokoyu'd toila-ilaan. 50 A' i' dokoyu
osorou dot osonong nogid apatai o tiso' o
tulun do sumowoli diti rayat ko' mantad
dot oinsanan iti bansa'd apatai?" ka
dau. 51 Otopot nopo kopio om iri nopo
pinoboros di Kayapas diri om okon i'
ko' mantad id dau'd pomusarahan. Nga'
pinopoboros mantad iyau do matai

nondo i Yesus dot i bansa'd Yohudi o
kapatayan, tu' iyau i' o Boyoon dot Agayo
dot Imam do toun diri. 52 Om okon i' ko'
iri no bansa'd Yohudi o kapatayan di
Yesus, suwai ko' monimung nogi' om
popiiso' di tangaanak do Kinorohingan di
nokopogitongkiad-kiad.

53 Om mantad nod tadau'ddi do
minogiupakat i piro-piro boyoon do tulun
do Yohudi do mamatai di Yesus. 54 Om
iri noddi ot a' di Yesus nokointalangan
kopio dot id tulun dot ogumu' do hilo'd
Yudia. Om tongkiad no iyau do mantad
hilo'd Yudia, om ongoi no dot id iso' o
bandar di roitan dot Ipraim, it id somok
di tana' do kowotuan. Om hilo' no iyau'd
minundorong do mogiwoyo-woyo' di
tumatanud dau.

55 Om tontok nopoddi nga' oruhai
nod orikot i Tadau'd Agayo do Paska
do tulun do Yohudi. Om ogumu' no o
tulun do mantad hiri'd kokompungan
do nokoongoi'd hilo'd Yorusalim do
mongoi pomonsoi di natantu' mantad
do wonsoyon do pomolidang do tinan
do tintod di karamayan diri. 56 Om
ihumo' no daa diyolo' i Yesus, om di
nopo di pointimung iyolo'd hiri'd Walai'd
Sasambayangan dot Agayo, om mogiboro-
boros diri iyolo' do, "Poingkuro no o
dokoyu'd tosorou? A' i' doti' iyau rumikot
dot id karamayan diti'd baino'," ka no
diyolo'. 57 Om pinoboros pogi' diyolo' o
miagal diri nga' nokoponuhu' no i boyoon
dot imam om i tulun do Parisi dot isai
nopo diyolo' o koilo ondung honggo i
Yesus, om mositi' nod posunudon, om
atangkap indo diyolo' i Yesus.

Tinuntugan i Yesus do Tumau dit Owongi' do Hilo'd Baitani

(Mat. 26.6-13, Mar. 14.3-9)

12 Tontok dit onom po tadau dot a'
orikot i Tadau'd Agayo do Paska,
om ongoi no i Yesus do hilo'd Baitani.
Om hilo' no o kinoiyonon di Lasarus,
i pinasi kawagu di Yesus do mantad id
kapatayon. 2 Om hilo' nod pinaakan
diyolo' i Yesus, om maganu-anu nopo nga'
i Marta. I Lasarus no om i tulun do suwai
om songirikau do potorungak di Yesus
do makan. 3 Om rikot noddi i Maria do
kiinigit do tumau dit owongi' om agayo
gatang, do haro i' doti' o satanga' lito do
kogoyoo' di tumau'ddi. Om potuntugo'
no dau i tumau'ddi do hiri'd kolung di
Yesus, om luhado' nogiddi dau di tobuk
dau. Om koponu' nopoddi di winongi'
di tumau'ddi o hiri'd walai. 4 Nga' boros
ka di Yudas Iskariot, i tiso' di tumatanud
di Yesus nga' i pinapadagang di Yesus di
koimbagu — 5 om, "Nokuro tu' a' nogi'
padagangon ilo tumau'd owongi' do tolu
nahatus o tusin do pirok[b] o pamagatang,
om patahakon nogindo i tusin di gatang
diri dot id tulun do mosikin?" ka dau.
6 Kinapamarasan nopo di Yudas do mia-
gal diri nga' okon i' ko' mamadul kopio
iyau di tulun do mosikin, nga' mantad
i' di kabanakaho' dau. Asaru' iyau do
manganu'd tusin do mantad hiri'd
poiiyanan do tusin di pogiuhupan diyolo',
tu' iyau i' o mongingigit di tusin diri.

7 Nga' boros ka di Yesus, "Pologoso'
nopo ilo tondu'! Wonsoyon pogi' dau
o miagal dilo' nga' maan di tadau'd ka-
pamalabangan doho'. 8 Iri nopo tulun do
mosikin om hino kasai' i' dot id pogialatan
dokoyu, nga' iyoho' nopo om a' i' hino
kasai'," ka dau.

Pakat do Sumaap di Lasarus

9 Om ogumu'ddi o tulun do Yohudi
do nokorongou do hilo'd Baitani i
Yesus, om ongoi noddi iyolo'd hilo'. Om
kinaangayan nopo diyolo'd hilo' nga' okon
nopo ko' mongoi solowot di Yesus, nga'
mongoi nogi' ontong di Lasarus i pinasi
di Yesus do mantad id kapatayon. 10 Om
iri no daa'ddi o kapamatayan di piro-

[b] **12.5** *Tusin do pirok:* Antangan o Kamus.
12.3: Luk. 7.37-38 **12.8:** Pnu. 15.11

piro o boyoon dot imam di Lasarus piya,
11 tu' iyau no o kabayayat dot ogumu' di
tulun do Yohudi do tumongkiad diyolo'
om tumanud nogindo di Yesus om
otumbayaan iyolo' dau.

Sinuwau i Yesus do Suminuang do Hilo'd Yorusalim

(Mat. 21.1-11, Mar. 11.1-11, Luk. 19.28-40)

12 Tadau noddi kawagu om korongou
no i tulun dot ogumu' di ruminikot do
mongoi pamaramai do Paska, do hiri
nod tanga'd ralan i Yesus do pakayaan do
hilo'd Yorusalim. 13 Om ongoi noddi iyolo'
panganu do papa' do palma, om ngoyo' no
diyolo' rubao' i Yesus, do mikuwo'd sang-
gara-gara' do popimboros do poingkaa,
"Royohon no o Kinorohingan! Barakatan
nod Kinorohingan i rumikot dot id
suang do ngaran do Tuhan. Barakatan
nod Kinorohingan i Raja' dot Israil!" ka
diyolo'.
14 Om ongoyo' no di Yesus o songinan
o kaladai dit okoro' po, om sakai no
iyau'ddi. Om kabayaai noddi i nokotulis
dot id suang do Buuk do Kinorohingan
do poingkaa,

15 "Kada' kooris, oi bandar do Sion!
Antangai pogi' nga' rumikot no i
Raja' nu,
do poinsakai'd kaladai dit
okoro' po!" ka.

16 Tontok nopoddi om a' po i tumatanud
di Yesus kosuhut do komoyon ngai'ddi.
Nga' koinggayo poddi i Yesus di napasi
kawagu iyau do mantad id kapatayon,
om kosorou nogiddi diyolo' dot iri nopo
i winonsoi di tulun diri dot id di Yesus
nga' nokotulis mantad no dot id Buuk do
Kinorohingan dot iyau o komoyon.
17 Om iri nopoddi tulun di hino do
tontok di linohou di Yesus i Lasarus do
sumoliwan do mantad hiri'd lobong, om
minamasi dau do mantad id kapatayon om
popimboros nopoddi do pasal diri. 18 Om
iri no o kinorikatan di tulun dot ogumu'
dot id di Yesus tu' nokorongou no iyolo'
dot iyau o minomonsoi do koimayaan
diri. 19 Om boros ka di tulun do Parisi do
mogiboro-boros, "Aiso' no o milo toko'd
wonsoyon! Antangan nopo nga' oinsanan
nopo moti' o tulun do hiti'd pomogunan
do tumanud dau!" ka diyolo'.

Minogihum di Yesus o Piro-Piro Tulun do Yunani

20 Id pogialatan nopo di tulun do
minongoi'd hilo'd Yorusalim do mongoi
sambayang do tontok do tadau'd agayo'ddi
om haro o piro-piro tulun do Yunani.
21 Om ongoi no iyolo' solowot di Pilipus
om boro-boros nod, "Tobpinai, ondung
milo daa om orohian daa iyahai do
sumolowot di Yesus," ka diyolo'. (I Pilipus
nopoddi nga' mantad hilo'd Baitsaida, i
hilo'd Galilia.)
22 Om ngoyo' no di Pilipus posunudo'
iri dot id di Andarias, om piwoyo' nogiddi
iyolo' do minongoi pomisunud di Yesus.
23 Om boros ka di Yesus dot id diyolo',
"Norikot noddi i maso do poinggoyoon
i Tanak do Tulun. 24 Otopot i' kopio iti
poboroson ku do poingkaa: Ondung
a' potonomon do hilo'd tana' o sowatu
o gandum do gisom dot apatai iri, om
sowatu-watu kasai' no iri. Nga' ondung
apatai i sowatu o gandum diri, om milo
nogindo do mongua' dot asapou. 25 Tulun
nopo dit osianan do dau'd koposion om
okon nogi' dot atagakan di koposion dau.
Nga' tulun nopo dit okon ko' dau nod
koposion o kosianan do hiti'd pomogunan
diti, om ogompi' nogindo dau iri do kumaa
dot id koposion dit otopot kopio om i
poingompus. 26 Tulun nopo dit orohian do
momonsoi'd karaja' ku om mositi' no do
tumanud doho'; om kowoyo' indo doho'
do hinonggo oku nopo do poundorong.
Tulun nopo di momonsoi'd karaja' ku om
momusou no di Tapa' ku," ka di Yesus.

· **12.13** *palma:* Antangan o Kamus.
12.13: Sin. 118.25-26 **12.15:** Sak. 9.9 **12.25:** Mat. 10.39, 16.25, Mar. 8.35, Luk. 9.24, 17.33

Pinoboros di Yesus o Pasal do Kapatayon Dau

27 Om boros ka kawagu di Yesus,
"Agangau'ddi o ginawo ku; om nunu po
mando o poboroson ku'dti do dinondo?
Poboroson ku tuu o poingkaa, 'Apa',
poiduwo' oku do mantad id maso'dti,'
kangku tuu? Nga' kinorikatan ku nopo
om mongoi nogi' kopio pomurimon do
koinggoritan do maso'dti. 28 Poinggoyoo'
no o ngaran nu, oi Apa'!" ka di Yesus.
Om korongou noddi o boros do mantad
hilo'd tawan do minomoros do poingkaa,
"Nokoinggayo' ku no iri, om poinggoyoon
ku pondo kawagu," ka.
29 Om iri tulun dot ogumu' di hino'd
hiri nga' nongkorongou i' di boros diri.
Om boros ka diyolo', "Tinggoron!" ka.
Nga' haro i' o minomoros dot, "Okon!
Moloikat i' iri do minoro-boros dau," ka.
30 Om boros kaddi di Yesus dot id
diyolo', "Norongou pogi' i boros diri
nga' maan do parangahan dokoyu
om okon i' ko' iyoho' o porongohon.
31 Dinondo nopodti om norikot no o
maso do kopomutusan diti pomogunan;
om dinondo no dot alaon i boyoon diti
pomogunan. 32 Nga' iyoho' nopo, om
koinsawat oku nopondo do mantad hiti'd
pomogunan, om mamayayat oku nondo
dot ogumu' o tulun do rumikot dot id
doho'," ka dau. 33 Om pinoboros pogi'
dau o miagal diri nga' poposunud iyau do
kowoyo-woyoo' dau'd matai.
34 Om boros ka di tulun dot ogumu'
dot id dau, "Tumanud nopo di Tourat
dahai om poimpasi kasai' i' i Raja' do
Gampamasi. Om nokuro'ddi tu' poboroson
nu do mositi' do poinsawaton i Tanak do
Tulun do mantad hiti'd pomogunan? Isai
toi i Tanak do Tulun diri?" ka diyolo'.
35 Om boros ka di Yesus do suminimbar,
"Oruuhai i tanawau do hino
dot id pogialatan dokoyu. Iyo nopoddi,
om mamanau kou no do solinaid pod
hino i tanawau, om a' kou i' orikatan di
totuong. Tulun nopoddi mamanau dot id
suang do totuong, om a' i' koilo ondung
honggo o pakayaan dau. 36 Ponongkuyaai
kou no di tanawau'ddi do solinaid po di
tanawau dot id pogialatan dokoyu, om
osiliu kou i' do tangaanak do tanawau,"
ka di Yesus.

A' Monongkuyaan i Tulun do Yohudi

Om koboros poddi di Yesus o miagal
diri, om tongkiad no iyau do mantad
hiri om a' noddi iyau minintalang dot
id diyolo'. 37 Mulong piya dot ogumu'
no o koimayaan do nowonsoi di Yesus
dot id toguang diyolo', nga' a' po iyolo'
monongkuyaan dau. 38 Om kabayaai
noddi i pinoboros di Nabi Yosaya do
poingkaa,

"Tuhan, isai poo o monongkuyaan
di pinoboros dahai?
Isai poo o pokitonon di
sinundu do Tuhan?" ka.

39 Iti no ot a' diyolo' koponongkuyaan
tu' nokoboros mantad no di Yosaya o
poingkaa,

"Boros kad Kinorohingan,
40 'Bolohon ku o mato diyolo',
om pokodohon ku o ginawo
diyolo';
om a' indo kokito o mato diyolo',
om a' kosuhut o pomusarahan
diyolo'.
Om a' iyolo' koguli' dot id doho';
om a' ku iyolo' olingasan,' ka,"
ka dau.

41 Minomoros pogi' i Yosaya do miagal
diri nga' nokokito no iyau do kagayaan di
Yesus, om nokopimboros iyau do pasal
dau.
42 Iyo piya'ddi nga' ogumu' i' o tulun
dot id pogialatan piya di piro-piro boyoon
do tulun do Yohudi do minonongkuyaan
di Yesus. Nga' a' i' iyolo' katama' do poposoboros kopio, tu' ooris iyolo' dot a'
pabanaron di tulun do Parisi do sumuang

12.34: Sin. 110.4, Yos. 9.7, Ykl. 37.25, Dan. 7.14 **12.38:** Yos. 53.1 **12.40:** Yos. 6.10

di walai'd sasambayangan. 43 Orohian
nogi' iyolo' do royohon do tulun ko'
mantad do pusohon do Kinorohingan.

I Boros di Yesus o Momutus

44 Om boros kaddi di Yesus dot
opuhod, "Iri nopo tulun dit otumbayaan
doho', om okon i' ko' iyoho' o kotumbayaan
dau, suwai ko' i minonuhu' doho'. 45 Om
iri tulun di kokito doho' nga' kokito no di
minonuhu' doho'. 46 Ruminikot oku do
hiti'd pomogunan do miagal do tanawau,
om a' indo koundorong dot id totuong
o koinsanai'd tulun dit otumbayaan
doho'. 47 Tulun nopo di korongou do
ponudukan ku, om a' indo tumanud diri,
om okon no ko' iyoho' o momohukum
dau. Tu' okon i' ko' mongoi pomohukum
o kinorikatan ku do hiti'd pomogunan,
suwai ko' mongoi pamasi'd tulun do hiti'd
pomogunan. 48 Iri nopo tulun di magada'
doho' om it a' mokinongou do boros ku,
om haro no i momutus dau. Iti no boros di
pinolombus ku o momutus dau dot orikot
o kopupuson diti pomogunan. 49 Tu' a'
oku i' moro-boros do tumanud do doho'd
korohian; suwai ko' iri i Tapa', i minonuhu'
doho', o monuhu' doho' do popoboros dit
apatut ku'd poboroson om popolombus
dit apatut ku'd polombuson. 50 Om oilaan
ku i' dot iri nopo ponuhuan dau'ddi om
manahak do koposion dit otopot kopio
om i poingompus. Om poingkuro nopo i
pinotuduk di Tapa' ku dot id doho', om iri
no o polombuson ku," ka dau.

Minongoug i Yesus do Lapap di Tumatanud Dau

13 Di nopo di sangadau po dot
a' orikot i Tadau'd Agayo do
Paska, om oilaan no di Yesus do norikot
noddi i maso dau do tumongkiad diti
pomogunan, om gumuli' nondo iyau dot
id Tapa' dau. Om osianan i' iyau di tulun
do hiti'd pomogunan, i nosiliu do dau'd
songonuon, om osianan kasai' i' iyau
diyolo' do gisom do kopupuson.

2 I Yesus nopo om i tumatanud dau
om maso no diyolo' do makan do dongo-
tuong. Om nokosuang no di Rogon o
korohian dot araat dot id suang do gi-
nawo di Yudas, i tanak di Simun Iskariot,
do mongoi papadagang di Yesus.[d] 3 Om
oilaan di Yesus do nakatahak ngai' no
di Tapa' o koinsanai'd kuasa' dot id dau.
Om oilaan dau do mantad iyau dot
id Kinorohingan om gumuli' kawagu
iyau dot id Kinorohingan. 4 Om iri
noddi o kinoingkakatan dau, mikuwo'd
minongidu' di rasuk dau dit id soibau, om
poogkoso' no dau o tuala' dot id tawak
dau. 5 Om potungu noddi iyau do waig
dot id iso' o mimpun, om timpuun no do
mongoug do lapap di tumatanud dau. Om
i tuala do poingagkos dau o pomihid dau.
6 Om korikatai noddi dau i Simun Pitrus
do mongoug, om boro-boros no i Simun
Pitrus, "Tuhan, nokuro tu' iya' nogi' o
mongoug do gakod ku?" ka.

7 Om boros ka di Yesus do suminimbar,
"A' ko po kosuhut diti wonsoyon ku do
dinondo poo, nga' kosuhut ko indo do
koimbagu," ka.

8 Nga' boros ka di Pitrus, "Atuuk,
Tuhan, kada' nogi' kopio pongoug do
lapap ku!" ka.

Nga' boros ka di Yesus do suminimbar,
"Ondung a' ku iya' ougan, om okon ko no
ko' tumatanud ku," ka.

9 Om boros ka di Simun Pitrus, "Iyo
nopoddi, oi Tuhan, om okon nopo ko'
lapap o pokiowugan ku nga' longon po
om tulu ku!" ka dau.

10 Om boros ka di Yesus dot id di
Pitrus, "Tulun nopo di nokopodsu' om
opulang ngai' no o tinan. Om a' no mi-
nog do pulangan kawagu; suwai ko' iri
po lapap dau[e] ot ougan. Ongopulang

[d] **13.2** *Rogon...papadagang di Yesus;* ko': *natantu' no di Rogon dot i Yudas, i tanak di Iskariot o papadagang di Yesus.* [e] **13.10** Haro o piro-piro solinan dot aiso' o tinulis dot: *suwai ko' iri po lapap dau.*

kou nodti, nga' a' po mando oinsanan,"
ka dau. 11 (Oilaan no di Yesus i tulun
di papadagang dau. Om iri no o
kinapabarasan dau dot, "Ongopulang kou
nodti, nga' a' po mando oinsanan," ka.)
12 Om koougai poddi di Yesus o
lapap diyolo', om pakayo' no kawagu
dau i rasuk dau dit id soibau om irikau
no iyau kawagu. Om boros kaddi dau dot
id diyolo', "Kosuhut kou i' di winonsoi ku
dot id dokoyu di tiinu'ddi? 13 Roitan oku
dokoyu'd Guru om Tuhan. Om iyo nogi'
kopio'ddi. 14 Om ondung mongoug oku
do lapap dokoyu, iyoho' i Tuhan om Guru
dokoyu, om iyokoyu nga' apatut nogi' do
mogioug-oug do lapap. 15 Om winonsoi
ku o miagal diri do maan dokoyu'd
omitanan, om momonsoi kou indo
iyokoyu do miagal di winonsoi ku dot id
dokoyu. 16 Otopot i' kopio iti poboroson
ku dot id dokoyu do poingkaa: turipon
nopo om a' i' agayo ko' i tuan dau, om i
sinuhu' nga' a' i' agayo ko' i minonuhu'.
17 Ondung nongoilaan ngai' dokoyu iti,
om olumaag kou no ondung wonsoyon
dokoyu o miagal diti.
18 Iti nopo poboroson ku'dti om okon
i' ko' koinsanai dokoyu o komoyon ku.
Oilaan ku i' ondung isai ngai' i nongopili'
ku. Nga' haro i' o nokotulis dot id suang
do Buuk do Kinorohingan, di mositi' dot
abayaan do poingkaa, 'Iri nopo tulun di
potorungak doho'd makan, om sumaap
indo doho',' ka. 19 Om poboroson mantad
ku iti dot id dokoyu dot a' po osiliu iti,
tu' osiliu nopondo o miagal diri, om
monongkuyaan kou nondo dot iyoho'
i roitan dot IYOHO' I HINO KASAI'.
20 Otopot no kopio iti poboroson ku do
poingkaa: Isai nopo o tulun di rumamit
do tulun di suhuon ku om rumamit no
doho'. Om isai nopo i rumamit doho' om
rumamit no di minonuhu' doho'," ka di
Yesus.

Pinoboros Mantad di Yesus do Padagangon Iyau

(Mat. 26.20-25, Mar. 14.17-21, Luk. 22.21-23)

21 Om koboros poddi di Yesus o miagal
diri, om tumongob tomod diri iyau. Om
boros kaddi dau, "Otopot no kopio iti
poboroson ku dokoyu do haro nondo o
songulun dot id pogialatan dokoyu do
papadagang doho'," ka dau.
22 Om pogioontong nopo i tumatanud
dau do mikuwo'd osuayan tu' a' i' iyolo'
koilo ondung isai o komoyon dau. 23 Iri
nopo tumatanud di Yesus di kosianan
kopio dau om poirikau do hiri'd toning
di Yesus. 24 Om bourai no iyau di Simun
Pitrus do monuhu' dau do monguhot di
Yesus ondung isai kopio o komoyon dau.
25 Om topis noddi di Yesus i tuma-
tanud diri, om ponguhot nod, "Isai i
komoyon nu'ddi, oi Tuhan?" ka.
26 Om boros ka di Yesus do sumi-
nimbar, "I tulun dit onuan ku'd roti di
potobungon ku do hilo'd mangkuk," ka
dau. Om anu no i Yesus dot iso' o roti om
potobungo' no dau do hiri'd mangkuk; om
patahako' noddi dau di Yudas, i tanak di
Simun Iskariot. 27 Om karamit poddi di
Yudas i roti, om suang no o Rogon dot id
ginawo dau. Om boros kaddi di Yesus dot
id dau, "Lomusai nogi' kopio do momonsoi
i korohian nu'd momonsoi," ka dau. 28 Om
aiso' i' o tiso' diyolo' di makan do hiri do
kosuhut ondung nokuro tu' minomoros i
Yesus dot iyo'ddi dot id di Yudas. 29 Om
haro i' o kosorou do minonuhu' i Yesus di
Yudas do mongoi pomoli di maan diyolo'
dot id poginakanan diri, ko' minonuhu' po
do mongoi panahak di tulun do mosikin
do tusin dot ongokuuri' — tu' i Yudas i' o
mongingigit di tusin diyolo'.
30 Om karamit poddi di Yudas i
roti'ddi, om pitilombus nopo iyau do
suminoliwan. Om otuong no do tontok
diri.

13.12-15: Luk. 22.27 **13.16:** Mat. 10.24, Luk. 6.40, Yoh. 15.20 **13.18:** Sin. 41.9
13.20: Mat. 10.40, Mar. 9.37, Luk. 9.48, 10.16

Ponuhuan do Wagu

31 Om kapamanau poddi i Yudas,
om boro-boros no i Yesus do poingkaa,
"Poinggoyoon noddi do baino' i Tanak
do Tulun, om Kinorohingan nga' koing-
gayo nondo dot iyau o kopoinggayo.
32 Ondung koinggayo o Kinorohingan
dot iyau o popoinggayo, om iyau nga'
poinggoyoon indo do Kinorohingan, do
Kinorohingan o popoinggayo, om oruhai
no do poinggoyoon iyau'd Kinorohingan.
33 Oi tangaanak ku, a' oku no alaid do
poinsugku' dokoyu. Om ihumon oku no
daa'ndo dokoyu, nga' poingkuro nopo i
nokoboros ku dot id piro-piro boyoon do
tulun do Yohudi, om iyo iddi o poboroson
ku dokoyu tu' a' kou indo koongoi do
hiri'd kinoiyonon di ngoyon ku. 34 Iti no o
ponuhuan do wagu do poboroson ku dot
id dokoyu: Pogiinsian-sian kou no. Om
poingkuro oku nopo do nosianan dokoyu,
om apatut dot iyokoyu nga' iyo nogiddi do
mogiinsian-sian. 35 Ondung mogiinsian-
sian kou, om oinsanan nopondo o tulun
do koilo do tumatanud kou doho'," ka di
Yesus.

Pinoboros Mantad di Yesus do Mogolim Dau i Pitrus

(Mat. 26.31-35, Mar. 14.27-31, Luk. 22.31-34)

36 Om boros ka di Simun Pitrus do
minonguhot di Yesus, "Honggo o ngoyon
nu, oi Tuhan?" ka. Om boros ka di Yesus
do suminimbar, "Hilo' nopod ngoyon
ku om a' ko po milo'd moyo' do dinondo
poo. Nga' kosusuhut ko nopo doho' om
koimbagu," ka.
37 Om boros ka kawagu di Pitrus do
minonguhot, "Tuhan, nokuro tu' a' oku
milo'd moyo' diya' do dinondo poo?
Uhang ku i' do patayon oku dot iya' o
kapamatayan!" ka dau.
38 Om boros ka di Yesus do suminim-
bar, "Otopot i' toi kopio dot uhang nu'd
patayon ko dot iyoho' o kapamatayan?
Ilaai no, dot a' po koponingkukuhuk
o manuk do tiinu', om intolu nu no
poboroso' dot a' ko kotutun doho'!" ka.

I Yesus no o Ralan do Kumaa dot id Tapa'

14 Om boros ka di Yesus dot id
diyolo', "Kada' kou katangkabo.
Kotumbayaai[f] kou nod Kinorohingan
om kotumbayaai kou doho'. 2 Hilo' nopod
walai di Tapa' ku om ogumu' i' o tiyonon.
Om mongoi oku'd hilo' do mongoi
posodia' do tiyonon dokoyu. Om a' ku i'
daa poboroson iti dot id dokoyu ondung
a' daa iti otopot kopio.[g] 3 Om koongoi oku
pondo koposodia' do tiyonon dokoyu, om
gumuli' oku nogindo do mongoi panga-
ngat dokoyu, om hinonggo oku nopondod
poingiyon, om hiri kou no iyokoyu. 4 Om
koilo kou i' do ralan do kumaa'd hiri'd
kinoiyonon di ngoyon ku," ka dau.
5 Om boros kaddi di Tumas dot id di
Yesus, "Tuhan, a' i' iyahai koilo ondung
honggo o ngoyon nu, om poingkuro
nondo iyahai'd koilo do ralan do kumaa'd
hilo'?" ka dau.
6 Om boros ka di Yesus do suminimbar,
"Iyoho' no i ralan, i katapatan, om i
koposion! Om iso' pod tulun nga' aiso' i' o
korikot dot id di Tapa', ondung a' sumusui
doho'. 7 Ondung kotutun kou doho',[h] om
atantu' no do kotutun kou no di Tapa'
ku. Om nokotutun kou noddi dau, om
nokokito kou dau," ka di Yesus.
8 Om boros kad Pilipus dot id di Yesus,
"Tuhan, pokitono' daa iyahai di Tapa', om
a' indo iyahai muhot-uhot," ka dau.
9 Nga' boros ka di Yesus do suminimbar,
"Alaid oku no do mugku-sugku' dokoyu,

---

[f] **14.1** *kotumbayaai;* ko': *monongkuyaan kou i' do.* [g] **14.2** *hilo' nopod walai…otopot kopio;* ko': *hilo' nopod walai di Tapa' ku om ogumu' i' o tiyonon. Om ondung a' daa otopot kopio iti om nunu daa o kapabarasan ku dot id dokoyu do mongoi oku'd hilo' do mongoi posodia' do tiyonon dokoyu?*
[h] **14.7** *ondung kotutun kou doho';…om kotutun kou no;* Haro piro-piro solinan do tinulisan do: *baino' nopoddi tu' nokotutun kou doho'…om kotutun kou no.*
13.33: Yoh. 7.34 **13.34:** Yoh. 15.12, 17, 1Yoh. 3.23, 2Yoh. 5

om a' ko po kotutun doho' oi Pilipus? Iri
nopo tulun di nokokito doho', om nokokito
no di Tapa'. Om nokuro tu' momoros ko
po dot, 'Pokitono' daa iyahai di Tapa'
ka? [10]Oi Pilipus! A' ko i' otumbayaan
dot iyoho' nopo om i Tapa' om iso-iso'
i'? Iti nopo poboroson ku diya'dti om
okon i' ko' pimpori-porian ku. Iri i Tapa',
i poingiso' doho' o momonsoi ngai'dti.
[11]Kotumbayaai no doho', dot iyoho' nopo
om i Tapa' om iso-iso' i'. Nga' ondung a' ko
otumbayaan diri, om kotumbayaai poo
dot i nongowonsoi ku o koponongkuyaan.
[12]Otopot no kopio iti poboroson ku do
tulun nopo di monongkuyaan doho',
om milo no do momonsoi do miagal di
winonsoi ku — om agayo ko' iri nga' milo
i' dau do wonsoyon — tu' mongoi oku
no do hilo'd Tapa'. [13]Om nunu nopo o
pokionuon dokoyu dot id suang do ngaran
ku, om wonsoyon ku nori dot id dokoyu,
om koinggayo i' i Tapa' dot i Tanak o
popoinggayo. [14]Nunu nopo i pokionuon
dokoyu' dot id suang do ngaran ku, om
wonsoyon ku no iri," ka di Yesus.

Pinabatos di Yesus i Rusod do Kinorohingan

[15]Om boros ka kawagu di Yesus,
"Ondung osianan kou doho', om wonsoyon
i' dokoyu i ponuhuan ku. [16]Pokionuon ku
nondo di Tapa' om onuan kou nondo dau
do Gomponguhup do suwai, i poinsugku'
kasai' dokoyu do gisom dot alaid. [17]Iri
nopo gomponguhup diri nga' i Rusod do
Kinorohingan, i popointalang dit otopot
do pasal do Kinorohingan. Iti nopo tulun
do hiti'd pomogunan dit a' otumbayaan
om a' i' milo do rumamit dau, tu' a' i'
iyolo' kokito om a' iyolo' kotutun dau.
Nga' iyokoyu nopo om kotutun i' dau, tu'
poinsugku' i' iyau dokoyu om poingiso'
nondo iyau' dokoyu.
[18]A' ku i' iyokoyu tongkiadan
tomod dot iyokoyu-koyu do miagal
di tangaanak dot aiso' o molohing; tu'
gumuli' oku indo kawagu dot id dokoyu.
[19]Oruhai no dot a' kokito doho' iti tulun
do hiti'd pomogunan. Nga' kokito kou
indo iyokoyu doho'! Om apasi kou indo,
tu' poimpasi oku i'. [20]Osiliu nopondo o
miagal diri, om oilaan nogindo dokoyu
dot iyoho' om i Tapa' nga' iso-iso' i', om
iyokoyu nga' poingiso' i' doho', om iyoho'
nga' poingiso' dokoyu.

[21]Tulun nopo di rumamit di ponuhuan
om i momonsoi'ddi, om osianan no doho'
o tulun diri. Om i Tapa' ku nga' osianan i'
di tulun dit osianan doho'. Om iyoho' nga'
osianan i' do tulun diri om mintalang oku
dot id dau," ka di Yesus.

[22]Om ponguhot no i Yudas (okon i' ko'
i Yudas Iskariot) di Yesus, "Tuhan, nokuro
tu' mintalang ko dot id dahai om a' ko
indo mintalang dot id tulun do suwai di
hiti'd pomogunan?" ka dau.

[23]Om boros ka di Yesus do sumi-
nimbar, "Tulun nopo dit osianan doho',
om mumboyo' i' do ponudukan ku. Om
osianan i' i Tapa' ku do tulun diri. Om
rumikot nondo iyahai di Tapa' ku dot id
dau om mundorong iyahai dot id dau.
[24]Tulun nopo dit a' osianan doho' om a'
no tumanud di ponudukan ku. Om iri
nopo ponudukan di norongou dokoyu'ddi
om okon i' ko' mantad id doho', suwai ko'
mantad i' dot id di Tapa', i minonuhu'
doho'.

[25]Om poboroson ngai' ku nopo iti do
solinaid po do poinsugku' oku dokoyu.
[26]Nga' iri indo i Rusod do Kinorohingan,
i Gomponguhup di suhuon di Tapa' dot id
suang do ngaran ku o monuduk dokoyu
do koinsanai'ddi, om poposorou dokoyu
do koinsanai di pinosunud ku dokoyu.

[27]Poopungan ku iyokoyu do kosim-
bayanan do ginawo. Om i kosimbayanan
do mantad id doho' o patahakon ku
dokoyu. Iri nopo patahakon ku'ddi om a' i'
miagal di patahakon diti pomogunan dot

' **14.14** *nunu nopo o pokionuon dokoyu;* haro o piro-piro solinan do tinulisan do: *nunu nopo i pokionuon dokoyu dot id doho'.* ' **14.17** *om poingiso' nondo iyau;* haro o piro-piro solinan do tinulisan do: *om poingiso' iyau.*

id dokoyu. Kada' kou katangkabo om kada'
kou kooris. 28 Nokorongou kou no doho'
do minomoros do poingkaa, 'Mamanau
oku nondo nga' gumuli' oku i' kawagu dot
id dokoyu,' kangku. Ondung osianan kou
doho', om otood kou i' do mongoi oku do
hilo'd di Tapa', tu' i Tapa' nopo om agayo
i' ko' iyoho'. 29 Om posunudon mantad
ku iti dot id dokoyu do dinondo, dot a'
po angabayaan ngai' iti; angabayaan ngai'
nopondo iti om otumbayaan kou nondo.
30 A' ku no ponoruon o poboroson ku
dokoyu, tu' norikot no o maso do kori-
katan di boyoon diti pomogunan. Nga'
aiso' i' o kuasa' dau dot id sawat ku.
31 Nga' a' no kopio milo dot a' ongosiliu
ngai' o miagal diri om koilo indo o tulun
do hiti'd pomogunan dot osianan oku di
Tapa' om momonsoi oku do koinsanai'ddi
ponuhuan di Tapa' doho'.

Kainou tumongkiad do mantad hiti,"
ka di Yesus.

I Yesus no o Miagal do Guas dot Anggur dit Otopot Kopio

15 Om boros ka kawagu di Yesus,
"Iyoho' no o miagal do guas dot
anggur dit otopot kopio, om i Tapa' ku
o gompomogompi' di guas dot anggur.
2 Pointikid-tikid do raan dit a' mongua',
om tutuon no dau, om pointikid-tikid do
raan di mongua' om piralapan dau o roun,
om pillanggaan dau i raan om sumapou



Raan dot anggur (15.2)

indo o tua'. 3 Ongolidang kou no tu' i
ponudukan do pinotuduk ku dokoyu o
nokolidang. 4 Miso' kasai' kou no doho' om
poingiso' kasai' oku indo iyoho' dokoyu.
Iri nopo raan om a' i' milo do mongua'
dot ondung a' poindokot kasai' di guas.
Om iyokoyu nga' milo nopod mongua' om
poingiso' kasai' kou doho'.

5 Iyoho' no i guas dot anggur om
iyokoyu i raan di guas dot anggur. Iri
nopo tulun di poingiso' kasai' doho' om
poingiso' oku iyoho' dau om mongua'
no dot asapou; tu' ondung potongkiad
kou doho', om aiso' i' o milo dokoyu'd
wonsoyon. 6 Iri nopondo tulun dit a'
poingiso' doho' om pataamon no do
miagal di raan, om rumiou nondo. Om iri
nopo raan do miagal diri om timungon
nondo om pataamon do hiri'd tapui
do tutudan. 7 Ondung poingiso' kasai'
kou doho' om poingopi' dot id suang do
ginawo dokoyu i ponudukan ku, om
pokianu kou no di Tapa' do nunu nopo
i korohian dokoyu; om patahakon indo
dau i pokionuon dokoyu'ddi. 8 Ondung
ogumu' o tua' dokoyu, om koinggayo no
i Tapa' ku; om osiliu kou nondo kopio do
tumatanud ku. 9 Om poingkuro nopo
i Tapa' dot osianan doho', om iyo oku
no iyoho'ddi dot osianan dokoyu. Om
mositi' no do miagal di kowoyo-woyoo'
do tulun di kosianan ku o kowoyo-woyoo'
dokoyu. 10 Ondung mumboyo' kou di
ponuhuan ku, om ogirot kasai' kou no
dot id kosianan ku, do miagal doho' tu'
ogirot kasai' dot id kosianan di Tapa' tu'
mumboyo' oku i' di pinonuhuan dau.

11 Posunudon ngai' ku nopo iti dot id
dokoyu, om haro i' o kataadan di man-
tad id doho' dot id suang do ginawo
dokoyu, om otood kou indo kopio om
aiso' o koiyo di kataadan dokoyu'ddi.
12 Iti no o ponuhuan ku: pogiinsian-sian
kou no do miagal doho' tu' nosianan
dokoyu. 13 Tulun nopo dit osianan kopio
do tambalut dau om uhang no dot iyau

15.12: Yoh. 13.34, 15.17, 1Yoh. 3.23, 2Yoh. 5

ot apatai ko' apatai po i tambalut dau.
14 Iyokoyu no o tambalut ku ondung
momonsoi kou no di ponuhuan ku do-
koyu. 15 A' ku no iyokoyu roitan do
susuhuon, tu' susuhuon nopo om a' i'
koilo ondung nunu i wonsoyon di tuan
dau. Roitan ku no iyokoyu do tambalut
tu' nokosunud ngai' ku no dokoyu i
nongorongou ku do mantad id di Tapa'.
16 Okon i' ko' iyokoyu o minomili' doho',
suwai ko' iyoho' o minomili' dokoyu, om
iyoho' o monuhu' dokoyu do mongua'd
asapou — i tua' dit a' rumaag. Om
onuan kou indo di Tapa' do nunu nopo
i pokionuon dokoyu dau dot id suang
do ngaran ku. 17 Iti no o ponuhuan ku
dokoyu: Pogiinsian-sian kou no," ka di
Yesus.

Karaatan Kou do Tulun do Hiti'd Pomogunan

18 Om boros ka kawagu di Yesus,
"Soira' nopo do karaatan kou'd tulun do
hiti'd pomogunan, om soroho' no dokoyu
dot iyoho' i' o nokopogulu do kinaraatan
diyolo'. 19 Ondung posokodung kou diti
tulun do hiti'd pomogunan, om kosianan
kou i' daa diyolo' do miagal di tulun
di kosokodung diyolo'. Nga' nopili' ku
no iyokoyu om a' kou i' posokodung di
tulun do hiti'd pomogunan, om a' kou
noddi kosokodung diyolo'. Om iri no o
kokuwaan dot araatan dokoyu iti tulun
do hiti'd pomogunan. 20 Soroho' no
dokoyu i nokoboros ku dokoyu dot, 'Iri
nopo susuhuon om a' i' agayo ko' i tuan
dau,' kangku. Ondung minonginggorit
iyolo' doho', om iyokoyu nga' inggoriton
i' diyolo'. Ondung tuminanud iyolo' di
ponudukan ku om tumanud no iyolo' do
ponudukan dokoyu. 21 Om wonsoyon
indo diyolo' o koinsanai'ddi dot id
dokoyu tu' tumatanud kou i' doho', tu'
a' iyolo' kotutun di minonuhu' doho'.
22 Ondung a' oku daa ruminikot om a'
oku pinopoboros ngai'ddi dot id diyolo',
om a' i' daa iyolo' nokowonsoi'd dusa. Nga'
baino' nopoddi om a' no iyolo' milo do
momoros do poingkaa, 'A' i' iyahai koilo
do dusa i winonsoi dahai,' ka. 23 Iri nopo
tulun dit araatan doho' om araatan no di
Tapa' ku. 24 Ondung a' ku daa winonsoi
dot id pogialatan diyolo' it a' insan
kowonsoi do tulun do suwai, om a' i' daa
iyolo' nokowonsoi'd dusa. Nga' nokokito
no iyolo' di winonsoi ku, om araatan iddi
iyolo' doho' om araatan di Tapa' ku. 25 Nga'
a' no milo dot a' osiliu o miagal diri, om
abayaan i' i nokotulis do hiri'd Tourat
diyolo' do poingkaa, 'Araatan iyolo' doho'
dot aiso' o paantakan,' ka.
26 Nga' suhuon ku indo do rumikot dot
id dokoyu i Gomponguhup, i mantad id di
Tapa'. Om iyau no i Rusod di popointalang
dit otopot do pasal do Kinorohingan. Om
korikot nopondo iyau, om popoilo indo
iyau do pasal doho'. 27 Om iyokoyu nga'
mositi' no do popinsusui do pasal doho',
tu' nokopitanud-tanud kou i' doho' do
mantad di timpuun i'.

16 Nokosunud ngai' ku no dokoyu
iti om a' indo tumanus o kotum-
bayaan dokoyu. 2 Om a' kou nondo diyolo'
pabanaron do sumambayang do hiri'd
walai'd sasambayangan. Om rumikot
nondo o maso dot ondos daa di tulun di
mamatai dokoyu om momusou iyau'd
Kinorohingan do momonsoi iyau'd miagal
diri. 3 Om momonsoi pogi' iyolo'd miagal
diri dot id dokoyu nga' a' po iyolo' kotutun di
Tapa' om a' kotutun doho'. 4 Nga' poboroson
ku pogi' iti dot id dokoyu do dinondo nga'
abayaan nopondo iti, om ahandaman indo
dokoyu do nokosunud mantad ku no iti dot
id dokoyu," ka di Yesus.

Karaja' do Rusod do Kinorohingan

Om boros ka kawagu di Yesus, "A'
ku i' mantad pinosunud dokoyu iti di
timpuun kou i' do tuminanud doho',
tu' poinsugku' oku po dokoyu. 5 Nga'
baino' noddi om gumuli' oku no dot id

15.20: Mat. 10.24, Luk. 6.40, Yoh. 13.6 **15.25:** Sin. 35.19, 69.4

dau, i minonuhu' doho'; om aiso' i' o tiso'
dokoyu do minonguhot ondung honggo o
ngoyon ku. 6 Nga' tumongob kou nogiddi,
tu' pinoboros ku i' o miagal diri dot id
dokoyu. 7 Nga' otopot i' kopio o poboroson
ku dokoyu do poingkaa: Osonong nogi'
kopio dot id dokoyu do kotongkiad oku;
tu' ondung a' oku kotongkiad om a' indo
i Gomponguhup rumikot dot id dokoyu.
Nga' ondung kotongkiad oku, om suhuon
ku indo i Gomponguhup do rumikot dot
id dokoyu. 8 Korikot nopondo iyau, om
pointalang nondo iyau dot id tulun do hiti'd
pomogunan do komoyon kopio'd dusa, om
it otopot, om pasal do kowoyo-woyoo' do
Kinorohingan do momohukum. 9 Om
pointalangon nondo dau do dusa i' it a'
monongkuyaan doho'. 10 Om pointalangon
dau dot otopot oku, tu' mongoi oku no
dot id di Tapa' om a' kou nondo kokito
kawagu doho'. 11 Om pointalangon dau
do nokotimpuun no o Kinorohingan do
momohukum, tu' nohukuman no i boyoon
diti pomogunan.

12 Ogumu' po daa o poboroson ku do-
koyu nga' a' kou po kosuhut do dinondo
poo. 13 Nga' korikot nopondo i Rusod,
i popotuduk dit otopot do pasal do
Kinorohingan, om poiloon kou nondo
dau do koinsanai'd dit ongotopot. Om
a' i' iyau mimpori-pori'd mimboros tu'
iri no i norongou dau o poboroson dau,
om sunudan kou dau dit ongosiliu do
koimbagu. 14 Om poinggoyoon oku indo
dau tu' iri nopo polombuson dau dot id
dokoyu om iri i norongou dau do mantad id
doho'. 15 Koinsanai'ddi nasanganu di Tapa'
om nasanganu ku no iyoho'. Om iri no o
nakapabarasan ku dot iri nopo polombuson
di Rusod dot id dokoyu, om norongou i' dau
do mantad id doho'," ka di Yesus.

Kosusaan om Kataadan

16 Om boros ka kawagu di Yesus,
"Oruhai noddi kopio dot a' kou nondo
kokito doho', nga' a' i' alaid om kokito kou
no kawagu doho'," ka dau.

17 Om haro'ddi o piro-piro di
tumatanud di Yesus do mogiuhot-uhot.
Boros ka diyolo', "Nunu o komoyon dau
dot id dati' dot, 'Oruhai noddi kopio, om
a' kou nondo kokito doho', om a' i' alaid
om kokito kou no kawagu doho'' ka?
Om nunu o komoyon dau dot, 'Mongoi
oku'd hilo'd di Tapa'' ka?" ka diyolo'.
18 Om mogiuhot-uhot po iyolo', "Nunu o
komoyon dot, 'Oruhai noddi kopio,' ka? A'
toko' i' kosuhut ondung nunu o komoyon
dau!" ka no diyolo'.

19 Om oilaan i' di Yesus do siponguhot
no daa iyolo' dau. Om boro-boros noddi
iyau, "Boros kangku di tiinu' om, 'Oruhai
noddi kopio om a' kou nondo kokito doho',
om a' i' alaid om kokito kou no kawagu
doho',' kangku. Iri o pogiuhat-uhatan
dokoyu?

20 Ponongkuyaai kou no, do mihad
kou nondo om mogihad kou, nga' otood
indo o tulun do hiti'd pomogunan. Om
tumongob kou nondo, nga' sumiliu
indo do kataadan i katangaban dokoyu.
21 Ondung haro o tondu' dit oruhai nod
osusu, om tumongob no daa'ndo iyau, tu'
norikot no i maso dau'd oinggorit. Nga'
osusu pondo i tanak dau, om olihuan
nopo di tondu' i koinggoritan dau tu'
atataadan do haro o tanak do nosusu do
hiti'd pomogunan. 22 Om iyokoyu nga' iyo
nogiddi! Tumongob kou daa do dinondo
poo, nga' kosolowot oku indo kawagu
dokoyu, om otood kou nondo; om iso'
pod tulun nga' aiso' no o milo'd mongoi
pongidu' di kataadan diri do mantad id
ginawo dokoyu.

23 Om tontok nopondo do tadau'ddi,
om aiso' no o tuhoton dokoyu doho'.
Ponongkuyaai kou no do nunu nopo i
pokionuon dokoyu di Tapa' dot id suang
do ngaran ku, om patahakon no do
Tapa' iri dot id dokoyu.[k] 24 Gisom nopod

---

[k] **16.23** *nunu nopo i pokionuon dokoyu di Tapa' dot id suang do ngaran ku, om patahakon no do Tapa' iri dot id dokoyu;* haro o piro-piro solinan do tinulisan dot: *Ondung mokianu kou do nunu nopo dot id Tapa', om patahakon indo dau iri dot id dokoyu dot id suang do ngaran ku.*

dinondo, om a' kou po nokopokianu do
nunu-nunu dot id suang do ngaran ku.
Pokianu kou no, om kaanu kou i'; om
otood kou indo kopio do gisom dot aiso'
no o koiyo di kotoodo' dokoyu," ka di
Yesus.

Kamanangan dot id Sawat diti Pomogunan

25 Om boros ka kawagu di Yesus,
"Posiribanon ku i' o popoboros ku dokoyu
do koinsanai'dti. Nga' orikot indo o maso
dot a' ku posiribanon, tu' posondoton
ku nopondo kopio o pomisunud ku
dokoyu do pasal di Tapa'. 26 Om tontok
nopondoddi om mokianu kou nondo di
Tapa' dot id suang do ngaran ku, om ilaai
no dokoyu, dot a' ku i' iyokoyu pokionuan
do nunu nopo do mantad id di Tapa', 27 tu'
i Tapa' nga' osianan i' dokoyu. Om osianan
pogi' iyau dokoyu nga' osianan kou i'
doho', om otumbayaan kou do mantad
oku dot id Kinorohingan. 28 Otopot nogi'
kopio do mantad oku dot id di Tapa', om
ruminikot oku do hiti'd pomogunan. Nga'
baino' noddi om tumongkiad oku nodti
pomogunan tu' gumuli' oku no dot id di
Tapa'," ka di Yesus.

29 Om boros kaddi di tumatanud
di Yesus dot id dau, "Posondoton nu
nopoddi kopio o pomomoros nu'd baino',
oi Tuhan, om a' nu no posiribanon. 30 Om
oilaan dahai do koilo ko i' do koinsanai'd
nunu nopo, om a' no minog do haro o
tongosongulun piya do monguhot do
nunu nopo dot id diya', oi Tuhan. Om iri
no o koponongkuyaanan dahai do mantad
ko dot id Kinorohingan," ka diyolo'.

31 Om boros kaddi di Yesus do sumi-
nimbar diyolo', "Otumbayaan kou noddi
kopio? 32 Soro-soroho' dokoyu! Tu' rumikot
nondo i maso, om otopot nopo kopio om
nokorikot no, do pogitotongkiadon kou
nondo. Om sompori-pori kou nopondod
muli' dot id walai dokoyu, om iso' oku
pondo do pogiiduan dokoyu. Nga' a' oku
i' iso-iso' tu' moyo-woyo' i' doho' i Tapa'
ku. 33 Om poboroson ngai' ku nopo iti,
om kaanu kou i' do kosimbayanan do
ginawo tu' poingiso' kou no doho'. Hiti
nopod pomogunan om oinggorit kou no.
Nga' pogiroton nopo dokoyu o ginawo
dokoyu! Tu' naala' ku no iti pomogunan!"
ka di Yesus.

Sinambayangan di Yesus i Tumatanud Dau

17 Om koboros poddi di Yesus o
miagal diri, om tingaha' no iyau do
hilo'd tawan, om boro-boros nod, "Apa',
norikot noddi i maso. Om poinggoyoo'
no i Tanak nu, om poinggoyoon i' di
Tanak i Tapa'. 2 Om nakatahak nu no o
kuasa' dot id sawat do koinsanai'd tulun
dot id Tanak diri, oi Apa', om kapanahak
i' iyau'd koposion dit otopot kopio om i
poingompus dot id koinsanai'd tulun di
patahakon do Tapa' dot id dau. 3 Om iti
no o komoyon di koposion dit otopot
kopio om i poingompus tu' kotutun o
tulun di Tapa', i Kinorohingan dit iso' noo
dit otopot, om kotutun di Yesus Kristus,
i sinuhu' di Tapa'. 4 Nokoinggayo ku no i
Tapa' do hiti'd pomogunan tu' nowonsoi
ngai' ku i' i karaja' di pinonuhuan di Tapa'
doho'. 5 Apa'! Poinggoyoo' oku no dot
id toguang nu do dinondo, do miagal
di pinopoinggayo ko doho' dit a' po no-
wonsoi iti pomogunan.

6 Nokointutun ku no o Tapa' dot id
tulun do hiti'd pomogunan, id tulun di
pinatahak nu dot id doho'. Iya' i' oi Apa',
o sanganu diyolo', om nakatahak nu
noddi iyolo' dot id doho'. Om natanud
no diyolo' i boros nu, oi Apa'. 7 Om
dinondo nopoddi om koilo no iyolo' do
koinsanai'ddi patahakon do Tapa' dot
id doho' om mantad no dot id Tapa'.
8 Nokolombus ku no dot id diyolo'
i boros di pinosunud nu doho'; om
notumbayaan no iyolo'ddi. Om oilaan
no kopio diyolo' do mantad oku dot id
diya', oi Apa', om monongkuyaan iyolo'
dot iya' o minonuhu' doho'.

9 Om sambayangan ku no iyolo'.
Nga' a' ku i' sambayangan ngai' i tulun

do hiti'd pomogunan, suwai ko' iri no
i tulun di nakatahak nu dot id doho' o
sambayangan ku, oi Apa', tu' iyolo' no
o nasanganu nu. 10 Koinsanai di doho'd
nasanganu om nasanganu nu no iya', oi
Apa'; om koinsanai di diya'd nasanganu
nga' asanganu ku no iyoho'. Om koing-
gayo oku dot id pogialatan diyolo'.
11 Om mongoi oku noddi dot id diya', oi
Apa'. A' oku noddi poundorong do hiti'd
pomogunan; nga' iyolo' nopo om hiti
pod pomogunan. Oi Apa', dit olidang!
Gompio' no iyolo' di kuasa' do ngaran nu,
i ngaran di pinatahak nu dot id doho'[l]—
om osiliu i' iyolo' dot iso-iso', do miagal
dato tu' iso-iso', oi Apa'. 12 Tontok di
poinsugku' oku po diyolo', om ginompi'
ku i' iyolo' dot i kuasa' di ngaran nu o
pinomogompi' ku, i ngaran di pinatahak
nu doho'.[m] Ginompi' ku i' iyolo' om iso'
po diyolo' nga' aiso' i' o natagak do suwai
indo ko' i tulun di tumagak no mantad;
om abayaan i' i nokotulis dot id suang
do Buuk do Kinorohingan. 13 Dinondo
nopodti om mongoi oku no dot id diya',
oi Apa'. Om poboroson ngai' ku nopo
diyolo' iti do daamot ku po do hiti'd
pomogunan, om opurimanan i' kopio
diyolo' o kataadan ku. 14 Om nokolombus
ku no dot id diyolo' i boros nu, oi Apa'.
Om araatan diri diyolo' iti tulun do hiti'd
pomogunan tu' a' i' iyolo' kosokodung diti
tulun do hiti'd pomogunan, do miagal
doho' tu' a' kosokodung diti tulun do hiti'd
pomogunan. 15 A' ku i' iyolo' pokiangayan
diya' do mantad hiti'd pomogunan,
nga' pokigompian ku no diya' iyolo' do
mantad id di Yaraat. 16 Om poingkuro
nopo dot a' oku iyoho' kosokodung diti
tulun do hiti'd pomogunan, om iyolo'
nga' a' nogi' kosokodung diti tulun do
hiti'd pomogunan. 17 Siliho' no iyolo'd
diya' kopio'd songonuon, oi Apa', dot it
otopot o poposiliu, iri no i boros nu ot
otopot. 18 Om poingkuro ko nopo iya'
do minonuhu' doho' do rumikot do hiti'd
pomogunan, oi Apa', om iyo oku nogiddi
iyoho' do monuhu' diyolo' do hiti'd
pomogunan. 19 Iyolo' no o kinapatahakan
ku'd tinan ku do sumiliu'd diya' kopio'd
songonuon, oi Apa', om osiliu indo iyolo'
do diya' kopio'd songonuon, dot it otopot
o poposiliu.

20 Om okon i' ko' iyolo' noo o samba-
yangan ku, suwai ko' sambayangan ku po i
tulun dit otumbayaan doho' do koimbagu,
do korongou iyolo' di posusuyon diyolo'.
21 Om pokionuon ku no oi Apa', dot osiliu
iyolo' dot iso-iso' do miagal dato oi Apa',
tu' iso-iso'. Om koiso' indo iyolo' dato
om monongkuyaan iti tulun do hiti'd
pomogunan dot iya' o minonuhu' doho'.
22 Noonuan ku no iyolo' do kagayaan,
dot i kagayaan di nakatahak nu doho'
o pinatahak ku, om osiliu i' iyolo' dot
iso-iso' do miagal dato tu' iso-iso'; 23 do
poingiso' oku diyolo', om poingiso' ko
doho' om kopogiiso' indo kopio iyolo'. Om
koilo indo iti tulun do hiti'd pomogunan
dot iya' o minonuhu' doho', om koilo dot
osianan ko diyolo' do miagal dot osianan
ko doho', oi Apa'.

24 Oi Apa', orohian oku no kopio
do poinsugku' iyolo' doho' do hiti'd
kinoiyonon ku, iyolo' i pinatahak nu dot
id doho', om kokito indo iyolo' di kagayaan
ku; iri no i kagayaan di pinatahak nu
doho', tu' nosianan ko i' doho' dit a' po
nowonsoi iti pomogunan, oi Apa'. 25 Oi
Apa', it otulid! Iti nopo tulun do hiti'd
pomogunan om a' i' kotutun diya', nga'
iyoho' nopo om kotutun i' diya'; om
kongoilo i tulun ku dot iya' o minonuhu'
doho', oi Apa'. 26 Om pinoilo ku iyolo'

---

[l] **17.11** *Om ginompi' ku i' iyolo' dot i kuasa' di ngaran nu o pinomogompi' ku, i ngaran di pinatahak nu dot id doho';* haro piro-piro solinan do tinulisan dot: *i kuasa' di ngaran nu o pinomogompi' ku diyolo', i pinatahak nu doho'.* [m] **17.12** *om ginompi'...doho':* Piro-piro solinan di gulu po: *om nogompi' ku no i tulun di nakatahak do Tapa' dot id doho' do mikuwo'ddi kuasa' do ngaran do Tapa'.*

17.12: Sin. 41.9, Yoh. 13.18

ondung isai kopio ko; om poiloon kasai'
ku po iyolo' do pasal diya', om koiyon i'
dot id suang do ginawo diyolo' i kosianan
nu dot id doho', om koiso' oku i' diyolo',"
ka di Yesus do suminambayang.

Tinangkap i Yesus

(Mat. 26.47-56, Mar. 14.43-50, Luk. 22. 47-53)

18 Om kasambayang poddi i Yesus
do miagal diri, om ongoi no iyau
do mogiwoyo-woyo' di tumatanud dau,
do hiri'd soborong di Bawang do Kidron.
Om hiri nopo nga' haro o tiso' kabun
om ongoi no i Yesus om i tumatanud
dau do hiri'd kabun diri. 2 I Yudas
nopo, i papadagang diri, om koilo i' do
kinoiyonon diri; tu' asaru' no i Yesus do
mongoi'd hiri do mogiwoyo-woyo' di
tumatanud dau. 3 Om ongoi noddi i Yudas
dot id kinoiyonon diri do minitanud do
somposukan o soudor do Rum om piro-
piro o tulun di madtatamong di Walai'd
Sasambayangan dot Agayo, i sinuhu' di
piro-piro boyoon dot imam om i tulun do
Parisi. Om minigit iyolo' do pakakas do
sumangod, om lampung om tata'. 4 Om
oilaan ngai' no di Yesus it osiliu dot id dau.
Om ongoi no iyau insomok di tulun diri
om uhoto' no dau iyolo', "Isai o tihumon
dokoyu?" ka dau.
5 Om boros ka diyolo' do suminimbar,
"I Yesus, i tulun do Nasarit," ka diyolo'.
"Iyoho' nogi' iri," ka di Yesus.
I Yudas nopo, i papadagang diri, om
poingkakat id hiri, dot id pogialatan
diyolo'. 6 Om tontok di minomoros i Yesus
dot id diyolo' dot, "Iyoho' nogi' iri," ka, om
kosunsuri ngai' nopo iyolo' om kangahaba'
no do hiri'd tana'. 7 Om uhoto' po kawagu
di Yesus iyolo', "Isai o tihumon dokoyu?"
ka dau.
Om boros ka diyolo'd suminimbar, "I
Yesus, i tulun do Nasarit," ka.
8 Om boros ka di Yesus, "Nokoboros
ku no dot iyoho' iri. Om ondung iyoho'
kopio ot ihumon dokoyu, om pologoson
nopoti suwai'd tumongkiad," ka dau.
9 (Om koboros poddi dau o miagal diri,
om kosiliu no i pinoboros di Yesus dit id
gulu po di poingkaa, "Apa', aiso' i' o tiso'
di tulun do pinatahak nu dot id doho' do
natagak," ka.)
10 Nga' i Simun Pitrus nopo, i kiniabil
do gayang, om kodongo' nopo dau i
gayang om tibaso' no dau o tiso' di turipon
di Boyoon dot Agayo dot Imam, gisom
do kaansap nopo o tolingo'd wanan di
turipon diri. Ngaran nopo di turipon diri
om i Malkus. 11 Om boros kaddi di Yesus
dot id di Pitrus, "Paangkapo' kawagu ino
gayang nu! Ondos nu daa om a' ku inumon
i sangkir do sinuangan do koinggoritan di
pinatahak di Tapa' dot id doho'?" ka dau.

Pinaatod i Yesus dot id di Hanas

12 Om tangkapo' noddi di piro-piro
soudor do Rum om i boyoon diyolo' om i
piro-piro madtatamong i bansa'd Yohudi,
i Yesus, om kinagasan diyolo' iyau. 13 Om
ngoyo' po diyolo' posolowoto' i Yesus di
Hanas, i tiwanon di Kayapas. I Kayapas
nopo om Boyoon dot Agayo dot Imam
do tontok do toun diri. 14 Om iyau no i
minomisunud di piro-piro o boyoon do
tulun do Yohudi dot osonong nogid apatai
o tiso' o tulun ko' mantad dot apatai o
koinsanai'd tulun.

Minogolim i Pitrus di Yesus

(Mat. 26.69-70, Mar. 14.66-68, Luk. 22.55-57)

15 Om woyo' no di Yesus i Simun
Pitrus om iso' kawagu o tumatanud di
Yesus do suwai. Iri nopo tumatanud
di Yesus di tiso'ddi nga' otutunan i' di
Boyoon dot Agayo dot Imam; om woyo'
nopoddi iyau di Yesus do suminuang
do hiri'd natad di walai di Boyoon dot
Agayo dot Imam. 16 Nga' i Pitrus nopo
om poingandad do hiri'd soliwan, do hiri'd
toning di wawayaan. Om soliwan noddi
i tumatanud di Yesus di tiso' om ongoi no
iyau boro-boros di susuhuon do tondu' di

18.11: Mat. 26.39, Mar. 14.36, Luk. 22.42 **18.14:** Yoh. 11.49-50

madtamong di wawayaan, om posuango'
noddi dau i Pitrus. 17 Om boros ka di
susuhuon do tondu'ddi dot id di Pitrus,
"Okon toi ko' iya' nga' tumatanud i' di
tulun diri?" ka dau.
"Okon," kad Pitrus.
18 Tontok nopoddi nga' osogit kopio,
om nokopomurakit nod tapui i piro-
piro susuhuon om i madtatamong, om
magamut noddi iyolo'd hiri. Om ongoi no
i Pitrus iyau'd hiri om ingkakat no iyau do
minagamut dot id rolot diyolo'.

Nuhot di Boyoon dot Agayo dot Imam i Yesus

(Mat. 26.59-66, Mar. 14.55-64, Luk. 22.66-71)

19 Om uhoto' no di Boyoon dot
Agayo dot Imam i Yesus do pasal di
piro-piro tumatanud dau om pasal di
ponudukan dau. 20 Om boros ka di Yesus
do suminimbar, "Poinsondot kasai' i' o
pomomoros ku dot id toguang do tulun
dot ogumu'. Om asaru' oku'd monuduk
dot id piro-piro o walai'd sasambayangan
om hilo'd Walai'd Sasambayangan dot
Agayo, i koubasanan do tulun do Yohudi
do tumimung. A' oku i' insan umbal do
lumisok-lisok do popoboros do nunu
nopo. 21 Om nokuro'ddi tu' uhoton oku
diya'? Uhoto' nopo i tulun di nokorongou
doho'd monuduk. Atantu' no do koilo i'
iyolo' di pinoboros ku," ka dau.
22 Om soira'ddi minomoros i Yesus do
miagal diri, om tompilingai no iyau do
tiso' di tulun do madtatamong do hiri om
boros ka di madtatamong diri, "Katama'
ko no daa kopio do momoros do miagal
diri dot id Boyoon dot Agayo dot Imam!"
ka.
23 Om boros ka di Yesus, "Ondung
haro o nakasala' di pinoboros ku, om
poboroso' nogid hiti i nasalaan ku! Nga'
ondung otopot i pinoboros ku om nokuro
tu' monompiling ko doho'?" ka dau.
24 Om ponuhu' noddi i Hanas do
tulun do mongoi paatod di Yesus dot id di
Kayapas, i Boyoon dot Agayo dot Imam,
di kikogos po o longon di Yesus.

Minogolim Kawagu i Pitrus di Yesus

(Mat. 26.71-75, Mar. 14.69-72, Luk. 22.58-62)

25 I Simun Pitrus nopo om poingkakat
pod magamut do hiri. Om boros kaddi di
piro-piro tulun di poingkakat do hiri,
"Okon toi ko' tumatanud ko i' iya' di
tulun diri?" ka. Nga' boros ka di Pitrus do
minogolim, "Okon!" ka.
26 Om haro'ddi o tiso' di turipon di
Boyoon dot Agayo dot Imam, i koworisan
di tulun di tinibas di Pitrus o tolingo do
minomoros dot, "Okon toi ko' iya' i nokito
ku do moyo-woyo' dau do hilo'd kabun
diri?" ka.
27 Om boros kad Pitrus do minogolim
kawagu, "Okon," ka dau. Om tontok
noddi do minoningkukuhuk i manuk.

Pinotimbaba' i Yesus di Pilatus

(Mat. 27.1-2, 11-14, Mar. 15.1-5, Luk. 23.1-5)

28 Osuab poddi om pootodo' no diyolo'
i Yesus do hiri'd walai di gobunor, do
mantad hiri'd walai di Kayapas. Iri nopo
tulun do Yohudi om a' i' suminuang do
hiri'd walai di gobunor tu' mada' iyolo'd
osososmu' dot id pagantangan do tugama',
tu' sipangakan i' iyolo' di taakanon do
Paska. 29 Om iri noddi o kinosoliwanan
di Pilatus do minongoi ponguhot diyolo'.
Boros ka dau, "Nunu o kapamadawahan
dokoyu do tulun diti?" ka dau.
30 Om boros ka diyolo'd suminimbar,
"Ondung a' iti tulun kisala', om a' i' daa
dahai porikoton dot id diya', oi Gobunor,"
ka diyolo'.
31 Om boros kad Pilatus dot id diyolo',
"Tanggayai nopo dokoyu ilo', om butusan
nopo do tumanud dot oturan dokoyu!"
ka dau.
Nga' boros ka di tulun do Yohudi, "A'
i' iyahai koino-ino'd momohukum do
tulun do kapatayon o pomohukum," ka
diyolo'. 32 (Om nosiliu pogi' o miagal diti

18.32: Yoh. 3.14, 12.32

nga' mamayaan di nokoboros mantad di
Yesus do pasal do kowoyo-woyoo' dau'd
matai.)
33 Om suang no kawagu i Pilatus do
hiri'd walai dau om lohowo' no dau i
Yesus, om uhoto' no dau iyau, "Raja' ko
nogid tulun do Yohudi?" ka dau.
34 Om boros ka di Yesus do sumi-
nimbar, "Iya' kopio o muhot diti ko'
tuhoton do tulun do suwai di mino-
misunud diya' do pasal doho'?" ka dau.
35 Om boros kad Pilatus do sumi-
nimbar, "Tulun oku toi'd Yohudi? Iri
nopo pinapatahak diya' dot id doho' om
iri i bansa' nu om i piro-piro boyoon dot
imam. Nunu toi o winonsoi nu?" ka
dau.
36 Om boros kad Yesus, "Pomorintaan
ku nopo om okon i' ko' mantad hiti'd
pomogunan. Tu' ondung mantad daa do
hiti'd pomogunan, om tumotos i' daa i
tulun di tumanud doho' do monguhup
doho', om a' oku i' katahak dot id piro-piro
boyoon do tulun do Yohudi. Nga' okon i'
kopio ko' mantad hiti'd pomogunan o
pomorintaan ku," ka dau.
37 Om uhoto' po iyau di Pilatus, "Iyo
nopoddi, om raja' ko i' no?" ka dau.
Om boros kad Yesus do suminimbar,
"Nokoboros nu no do raja' oku. Om iri no
o kinopogkosusuan doho' om kinorikatan
ku do hiti'd pomogunan tu' mongoi
popoboros do pasal dit otopot. Om iri
nopo tulun di tumanud dit otopot diri
om mokinongou i' doho'," ka dau.
38 Om uhoto' no iyau di Pilatus, "Nunu
o komoyon dit otopot?" ka dau.

Hinukuman i Yesus do Kapatayon

(Mat. 27.13-31, Mar. 15.6-20, Luk. 23.13-25)

Om soliwan po kawagu i Pilatus do
mantad hiri'd walai dau om ongoi no
boro-boros di tulun do Yohudi, "Aiso'
i' o tongoiso' piya'd kasalaan dau do
noimbulayan ku. 39 Nga' tumanud nopo di
koubasanan dokoyu om papalabus kasai'
oku i' do songulun di poinggiil do tontok
do Tadau'd Agayo do Paska. Orohian kou
i' do polobuson ku dokoyu i raja' do tulun
do Yohudi?" ka dau.
40 Om boros ka diyolo' do mikuwo'd
songgiak-giak, "Amu', okon i' ko' iyau o
polobuson, nga' i Barabas!" ka diyolo'. (I
Barabas nopo nga' parampuk.)

19 Om suang noddi i Pilatus om
ponuhu' no iyau'd tulun do
momobog di Yesus. 2 Om pomonsoi no i
piro-piro soudor do ponokotupi' do raja'
dot i raan-raan do kirugi o winonsoi.
Om posigaro' no diyolo' di Yesus iri.
Om pakayai no diyolo' iyau do rasuk dit
otomou daragang-ragang. 3 Om miguli-
guli' nopoddi iyolo' do mongoi pomoros
dot id dau dot, "Otogui po daa o raja' do
tulun do Yohudi!" ka. Om pintompilingan
nondo diyolo' iyau.
4 Om soliwan no kawagu i Pilatus om
boro-boros no iyau di tulun dot ogumu',
"Diya! Posoliwanon ku no iyau do
patahakon ku dokoyu om oilaan i' dokoyu
dot aiso' o kasalaan dau dot ongoiso'
piya do noimbulayan ku," ka dau. 5 Om
soliwan no i Yesus do kisigar do rugi om
kirasuk dit otomou daragang-ragang. Om
boros kad Pilatus dot id diyolo', "Ontong
kou pogi' nga' diya no iti tulun," ka dau.
6 Om soira'ddi nokito di piro-piro
boyoon dot imam om i madtatamong
i Yesus, om pomogiak no iyolo' do,



Soudor do Rum (19.2)

"Posolibo' iyau! Posolibo' iyau!" ka no
diyolo'.
Om boros kad Pilatus dot id diyolo',
"Ngoyo' nopo dokoyu ilo', om posolibon
nopo dokoyu, nga' iyoho' nopo om aiso'
i' o noimbulayan ku dot ongoiso' piya do
kasalaan dau," ka dau.
7 Om boros ka di tulun do Yohudi,
"Tumanud nopod toturan dahai om a'
no milo'd a' iyau patayon tu' mangakun
i' iyau do Tanak iyau'd Kinorohingan," ka
diyolo'.
8 Om korongou poddi di Pilatus do
mimboros iyolo'd miagal diri om okon
nogiddi do moddosi iyau. 9 Om suang
no kawagu iyau do hiri'd walai dau, om
kosuang poddi i Yesus, om uhoto' no di
Pilatus iyau, "Honggo o tadon nu?" ka
dau.
Nga' a' i' i Yesus suminimbar. 10 Om
boros kaddi kawagu di Pilatus, "Dot a' ko
i' moro-boros doho'? Ilaai no do kikuasa'
oku i' moti'dti do popoidu' diya' om
kikuasa' oku'd papasalib diya'!" ka dau.
11 Om boros ka di Yesus do sumi-
nimbar, "Ondung a' ko daa'd Kinorohingan
nonuan do kuasa', om aiso' i' daa kopio
o kuasa' nu dot id sawat doho'. Om kaa
pogi' dot iri nopo tulun di pinapatahak
doho' dot id diya' om agayo po ko' diya'd
dusa o dusa diyolo'," ka dau.
12 Om korongou poddi di Pilatus
iri, om tumotos tomod daa'ddi iyau
do popoidu' di Yesus. Nga' okon nogid
minggiak i tulun do Yohudi, "Polobuson
nu nopo iyau, om okon ko no ko' tambalut
di Kaisar! Tu' tulun nopod momoros do
raja' iyau om pisangod no di Kaisar!" ka
no diyolo'.
13 Om korongou poddi di Pilatus i
boros do miagal diri, om posoliwano' no
dau i Yesus om irikau noddi iyau do hiri'd
tirikohonon do momutus, i kinoiyonon
do roitan do Sirang do Watu (id suang
nopod boros dot Ibrani om roitan iri do
Gabata.)
14 Tontok nopoddi nga' oruhai nod
jam kohopod om duwo do dangadau di
sangadau poo ot a' korikatan di Tadau'd
Agayo do Paska. Om boros kaddi di
Pilatus dot id tulun diri, "Diya iti raja'
dokoyu!" ka dau.
15 Om minggiak poo iyolo' dot,
"Patayo' iyau! Patayo' iyau! Posolibo'
iyau!" ka no diyolo'.
Om ponguhot no i Pilatus, "Posolibon
ku tuu iti raja' dokoyu?"ka dau.
Om boros ka di piro-piro boyoon dot
imam, "I Kaisar noo o raja' dahai!" ka
diyolo'. 16 Om patahako' noddi di Pilatus i
Yesus dot id diyolo' do maan posolibo'. Om
ngoyo' no diyolo' i Yesus om tanggayai no
diyolo' iyau do minamanau.

Pinasalib i Yesus

(Mat. 27.32-44, Mar. 15.21-32, Luk. 23.26-43)

17 Om soliwan no i Yesus do kisinaan
di salib dau do kumaa'd hiri'd kinoiyonon
di roitan do "Kinoiyonon do Korulung do
Tulu". (Id suang nopod boros dot Ibrani
om roitan iri do Gulguta.) 18 Om hiri no
iyau'd pinasalib. Om haro po o duwo o
tulun do suwai do pinasalib do tandad
dau; do songulun ot id dogibangan dau,
om songulun ot id dawananan dau. Om
i Yesus o hiri'd tanga'. 19 Om ponuhu' no
i Pilatus do papalantak di tinulisan dot,
"I Yesus i mantad hilo'd Nasarit, i Raja'
do tulun do Yohudi" ka, do hiri'd salib di
Yesus. 20 Om ogumu' tomod diri o tulun
do Yohudi do nakabasa' di tulis diri tu'
iri nopo kinoiyonon do pinosoliban di
Yesus nga' a' i' osodu' no do mantad hiri'd
bandar. Iri nopo boros diri nga' tinulis dot
id suang do boros dot Ibrani, om Latin,
om Yunani. 21 Om boros ka di piro-piro
boyoon dot imam dot id di Pilatus, "Kada'
potuliso' do, Raja' do tulun do Yohudi, ka,
suwai ko' potulison nopo om, 'Boros ka
do tulun diti om: Raja' oku'd tulun do
Yohudi,' ka," ka diyolo'.
22 Nga' boros ka di Pilatus do sumi-
nimbar, "Poingkuro nopo i nokotulis ku
om poingiyo noddi," ka dau.
23 Om kasalib poddi di soudor i Yesus,
om ngoyo' no diyolo' i pakayan dau. Om

piapato' no diyolo' do minamahagi' i
pakayan diri; om kaanu ngai' nopo iyolo'
dot iso' o bohogian. Om ngoyo' po diyolo' i
rasuk dau dit id soibau. Iri nopo rasuk diri
nga' aiso' i' o tombir tu' songkoyuo' nopo
do minangawol. 24 Om pogiboro-boros no
i soudor, "A' toko' i' pogihurak-hurakon iti
rasuk. Mongundi' toko' nogi' do manantu'
ondung isai o kaanu'dti," ka diyolo'. Om
nosiliu pogi' o miagal diri nga' mamayaan
di nokotulis dot id suang do Buuk do
Kinorohingan do poingkaa,

"Pinogibahagi-hagi' diyolo' i
pakayan ku,
om nundi' do mongilo ondung
isai o kaanu di rasuk ku dit id
soibau," ka.

Om iyo no kopio'ddi o winonsoi di soudor
diri.
25 Poingkakat nopod hiri'd toning di
salib di Yesus om i tina' di Yesus, om i
tobpinai di tina' dau'd tondu', om i Maria
i sawo di Klopas, om i Maria Magdalina.
26 Om soira'ddi nokito di Yesus i tina' dau
om i tumatanud dau di kosianan kopio
dau do poingkakat do hiri, om boros ka
dau dot id tina' dau, "Inan, ilo' no o tanak
nu," ka.
27 Om boros kaddi di Yesus dot id
tumatanud dau'ddi, "Ilo' no o tina' nu,"
ka. Om mantad poddi om poiyono' no
di tumatanud di Yesus i tina' di Yesus do
hiri'd walai dau.

Napatai i Yesus

(Mat. 27.45-56, Mar. 15.33-41, Luk. 23.44-49)

28 Om oilaan no di Yesus do nongo-
wonsoi ngai' noddi it apatut dot
owonsoi, om pomoros noddi iyau dot,
"Tuuhan oku," ka, do mamayaan di
nokotulis mantad dot id suang do Buuk
do Kinorohingan.
29 Om hiri nopo nga' haro ot iso'
mangkuk di noponu'd waig dot anggur
dit oonsom. Om ngoyo' noddi do tulun
potobungo' di waig dot anggur diri o
koiyo-iyo'd rongilut, om potonduwo'
nogiddi do sompatod o guas do kayu-kayu
di roitan do hisop,[a] om poinsawato' nori
do poposuhu' di Yesus. 30 Om kososop
poddi di Yesus i waig dot anggur diri, om
boro-boros no iyau dot, "Nowonsoi ngai'
no!" ka.

Om tudu' noddi iyau, om kapatai no.

Sinuhak o Tobik di Yesus

31 Iri nopo piro-piro boyoon do
bansa'd Yohudi nga' mada' i' do hiri kasai'd
kayu salib i rata' di tulun do tontok do
tadau'd Sabat, om okon-okon pondo do
tontok do Sabat diri tu' Tadau kopio'd
Agayo. Tu' tadau nopo di pinasalib i
Yesus nga' miririkot no o tadau'd Sabat,
om pokibanar noddi di Pilatus i tulun
do Yohudi do mongoi ponipu' do gakod
di tulun di pinasalib, om kolintuhun
i' diyolo' i rata' do mantad hiri'd salib.
32 Om pamanau no i piro-piro soudor
om poguluono' no diyolo' do minongoi
ponipu' o gakod di duwo o tulun do
suwai di tandad di Yesus do pinasalib.
33 Om korikatai poddi diyolo' i Yesus,
om kokito no diyolo' do napatai no iyau.
Om a' noddi diyolo' tinipu' o gakod dau.
34 Nga' suhako' pod songulun di soudor
diri o tobik di Yesus, om luyung nopo o
raha' om waig.
35 Om iri no tulun di nokokito kopio
di nosiliu'd miagal diri o poposunud diti,
om monongkuyaan[b] kou indo iyokoyu.
Om otopot i' i posunudon dau, om oilaan
dau dot otopot kopio iri. 36 Om nosiliu
pogi' o miagal diri nga' mamayaan di
nokotulis mantad dot id suang do Buuk
do Kinorohingan do poingkaa, "Aiso' i' o
tiso'd tulang dau dot otipu'," ka. 37 Om
haro po o nokotulis dot id suang do Buuk
do Kinorohingan do poingkaa, "Mintong

---

[a] **19.29** *Hisop:* Antangan o Kamus. [b] **19.35** *monongkuyaan:* Haro o piro-piro solinan do tinulisan do: *monongkuyaan kasai'*.

19.24: Sin. 22.18 **19.28:** Sin. 69.21, 22.15 **19.36:** Ksn. 12.46, Png. 9.12, Sin. 34.20
19.37: Sak. 12.10, Pin. 1.7

nondo o tulun dau, i sinuhak diyolo',"
ka.

Linobong i Yesus

(Mat. 27.57-61, Mar. 15.42-47, Luk. 23.50-56)

38 Om pokibanar noddi i Yusup, i tulun
do mantad hilo'd Arimatia, do mongoi
panganu di rata' di Yesus. (I Yusup nopo
om tumatanud i' di Yesus nga' a' i' oilaan
do tulun dot ogumu', tu' ooris i' iyau di
piro-piro boyoon do tulun do Yohudi.)
Om potumboyoo' no iyau di Pilatus, om
ngoyo' noddi dau i rata' di Yesus. 39 Om
i Nikodimus, i nokoumbal do minongoi
solowot di Yesus do dongotuong nga'
minongoi i' woyo' di Yusup. Om igit no i
Nikodimus do mur do mirolot do gaharu[r]
dot oinsanan nopo om haro i' doti' o
tolu nohopod o kilogram do kawagato'.
40 Om ngoyo' no di duwo o tulun diri i
rata' di Yesus, om rilitai no diyolo'd kain
di pomorilit do rata' do pinitonggoi di
mur om i gaharu, i pomowongi'ddi, do
tumanud do koubasanan do tulun do
Yohudi do momolobong do tulun do
napatai. 41 Hiri nopod kinoiyonon di
pinosoliban di Yesus nga' haro o kabun.
Om hiri nopod kabun diri nga' haro ot
iso' o lobong di wagu po, om it a' po
napamalabangan do tulun. 42 Om lobongo'
noddi diyolo' i Yesus do hiri'd lobong diri
tu' iri no ot id somok, om kawagu po nga'
oruhai nod orikot o tadau'd Sabat.

Lobong dit Aiso' o Suang

(Mat. 28.1-8, Mar. 16.1-8, Luk. 24.1-12)

20 Tontok dit otuong-tuong po di
kosuabon do tadau'd Minggu',
om ongoi no i Maria Magdalina do hiri'd
lobong. Om kokito no dau do nokoimpit
no i watu di pinonompon daa di luang di
lobong. 2 Om panangkus noddi iyau do
minongoi pogihum di Simun Pitrus om
i tumatanud di kosianan kopio di Yesus,
om boro-boros nod, "Noongoi no diyolo' i
Tuhan do mantad hiri'd lobong om a' oku
no koilo ondung hinonggo diyolo' iyau,"
ka dau.
3 Om ongoi no i Pitrus om i tuma-
tanud di tiso' do hiri'd lobong. 4 Om
panangkus goduwo nopo iyolo', nga'
osiau i' ko' i Pitrus i tumatanud di tiso',
om nokopogulu iddi iyau do nokorikot
do hiri'd lobong. 5 Om liing no iyau do
hiri'd lobong om kokito no dau i kain di
pinomorilit di rata' do poingiliu'd hiri, nga'
a' iddi iyau suminuang. 6 Om kosusuhut
nogiddi i Simun Pitrus, om pitilombus
nopo iya'd suminuang do hiri'd lobong.
Om kokito no dau i kain di pinomorilit
do poingiliu'd hiri. 7 Nga' iri nopo kain di
pinokogos dot id tulu di Yesus om okon i'
ko' hiri'd toning di pinomorilit, suwai ko'
posuwai-suwai do poillopi. 8 Om suang
noddi i tumatanud di nokopogulu do
nokorikot do hiri'd lobong. Om kokito
poddi dau iri om kotumbayaai no iyau.
9 (Om gisom piya'ddi nga' a' po iyolo'
kosuhut do komoyon di nokotulis dot
id suang do Buuk do Kinorohingan do
mositi' nod apasi kawagu iyau do mantad
id kapatayon,ka.) 10 Om uli' noddi i
tumatanud di Yesus diri.

Minintalang i Yesus dot id di Maria Magdalina

(Mat. 28.9-10, Mrk. 16.9-11)

11 Om poingkakat diri i Maria Mag-
dalina do mihad-ihad do hiri'd soliwan di
lobong. Om liing no iyau do hiri'd lobong
do mikuwo'd mihad-ihad. 12 Om kokito no
dau o duwo o moloikat do kipakayan dot
opurak. Om poirikau i duwo o moloikat
diri do hiri'd pinoilihan di rata' di Yesus,
dot iso' o hiri'd ponong id tulu, om iso' o
hiri'd ponong id gakod. 13 Om ponguhot
no i duwo o moloikat diri, "Nokuro tu'
mihad ko, oi inan?" ka.
14 Om koboros poddi dau o miagal diri,
om koili no iyau do hiri'd dotolikudan dau

---

[r] **19.39** *Gaharu:* Antangan o Kamus.
19.39: Yoh. 3.1-2

om kokito no dau i Yesus do poingkakat
do hiri. Nga' a' po dau oilaan dot i Yesus
iri. 15 Om uhoto' no iyau di Yesus, "Inan,
nokuro tu' mihad ko? Isai o tihumon nu?"
ka dau.

Om ondos daa di Maria om i tukang
kabun i minoro-boros, om boros ka dau,
"Aman, ondung iya' i pinapawaliu dau do
mantad hiti, om sunudai oku po ondung
hinonggo nu, om oongoi ku i' iyau," ka
dau.

16 Om boros ka di Yesus dot id dau,
"Maria!" ka.

Om koili no i Maria di Yesus om boro-
boros no dot id suang do boros dot Ibrani
dot, "Rabuni!" ka. (Komoyon nopoddi
nga', "Guru!" ka.)

17 Om boros ka di Yesus dot id dau,
"Kada' po igit doho', tu' a' oku po nokoin-
sawat do hilo'd di Tapa'. Nga' ongoi nogi'
solowot di piro-piro tobpinai ku, om
sunudan no iyolo' do minsawat oku noddi
do hilo'd Tapa' ku, i Tapa' dokoyu iyokoyu,
om i Kinorohingan ku, om i Kinorohingan
dokoyu iyokoyu," ka dau.

18 Om ngoyo' noddi di Maria sunudai i
piro-piro tumatanud di Yesus do nokokito
iyau di Tuhan om i Tuhan o pinopoboros
ngai'ddi dot id dau.

Minintalang i Yesus dot id Piro-Piro di Tumatanud Dau

(Mat. 28.16-20, Mar. 16.14-18, Luk. 24.36-49)

19 Om totuong i' do tadau'd minggu'ddi
do tuminimung i piro-piro tumatanud di
Yesus dot id iso' o walai. Om nontiilan
ngai' diyolo' i wawayaan, tu' moddosi
iyolo' di piro-piro boyoon do tulun do
Yohudi. Om sigog i' do rikot i Yesus do
poingkakat do hiri'd pogialatan diyolo',
om boro-boros nod, "Ongosimbayan kou
po," ka dau. 20 Om koboros poddi dau o
miagal diri, om pokitono' no dau iyolo'
di palad om tobik dau. Om ongotood
tomod diri iyolo' do nokokito di Tuhan.
21 Om boros kaddi kawagu di Yesus dot
id diyolo'. "Ongosimbayan kou po. Om
poingkuro nopo i Tapa' ku do minonuhu'
doho' om iyo oku no iyoho'ddi do monuhu'
dokoyu," ka dau. 22 Om poobuso' noddi
dau o pinuhobo dau dot id diyolo' om
boro-boros nod, "Romito' no dokoyu
o Rusod do Kinorohingan. 23 Ondung
mangampun kou do dusa dot isai nopo o
tulun, om Kinorohingan nga' mangampun
no di dusa dau'ddi. Nga' ondung a' kou
mangampun do dusa dot isai nopo o tulun,
om Kinorohingan nga' a' no mangampun
di dusa dau'ddi," ka dau.

I Yesus om i Tumas

24 I Tumas nopo (i roitan do "Miapid"),
i tiso' di hopod om duwo o tumatanud di
Yesus, om a' hino do tontok di ruminikot i
Yesus. 25 Om boros kaddi di tumatanud di
Yesus di suwai dot id di Tumas, "Nokokito
iyahai di Tuhan!" ka diyolo'.

Nga' boros kad Tumas, "Ondung a'
oku po kokito di pilat di linantak do hiri'd
palad dau, om a' ku po kotudu' o tonturu'
ku do hiri'd pilat di linantak diri, om a'
ku po kakama' o palad ku do hiri'd tobik
dau, om a' oku po kopio monongkuyaan,"
ka dau.

26 Om sominggu' noddi do mantad
diri om hiri po kawagu'd kinoiyonon diri
i tumatanud di Yesus, om i Tumas nga'
hino i' do tontok diri. Om nongoontiilan
ngai' nopo i wawayaan. Nga' korikot i' i
Yesus om ongoi no iyau ingkakat do hiri'd
pogialatan diyolo', om boro-boros nod,
"Ongosimbayan kou po," ka dau. 27 Om
boros kaddi di Yesus dot id di Tumas,
"Ontong diti palad ku, om potuduwon' ino
tunturu' nu'd hiti. Om ngoyo' pakamao'
ino palad nu'd hiti'd tobik ku. Kada' no
pikoduwo o ginawo, nga' ponongkuyaai
nogi' kopio!" ka dau.

28 Om boros kad Tumas dot id di
Yesus, "Oi Tuhan ku, i Kinorohingan
ku!" ka.

20.23: Mat. 16.19, 18.18

29 Om boros ka di Yesus dot id dau,
"Otumbayaan ko nopo om nokokito
ko doho', koii? Olumaag no i tulun dit
otumbayaan nopo dot a' piya kokito
doho'!" ka dau.

Kogunaan diti Buuk

30 Om ogumu' po o kongoimayaan
do suwai do winonsoi di Yesus dot id
toguang di tumatanud dau, nga' a' i' iri
nokotulis dot id buuk diti. 31 Nga' iti ngai'
noo o nokotulis, om otumbayaan[q] kou
i' dot i Yesus no i Raja' do Gampamasi,
i Tanak do Kinorohingan, om iyokoyu
nopondo it otumbayaan dau om kaanu
nod koposion.

Minintalang i Yesus dot id
Turu' di Tumatanud Dau

21 Om intalang poddi kawagu i
Yesus dot id tumatanud dau
do hilo'd Tasik Tiborias. Poingkaa o
nosiliu. 2 Insan o tadau, om timung no
iyo Simun Pitrus, om i Tumas i roitan
do Miapid, om i Natanil i mantad hilo'd
Kana, i hilo'd Galilia, om i tangaanak di
Sabidi, om i duwo o tumatanud di Yesus
do suwai. 3 Om boros kad Simun Pitrus
dot id tumatanud di suwai, "Mongoi oku
pokisada'," ka dau.

"Tumanud iyahai," ka diyolo'. Om
ongoi no iyolo' sakai'd parau'. Nga' aiso' i'
o naanu diyolo' do totuong diri, do gisom
do nosuaban. 4 Om tontok di mingungulai
no o tadau, om poingkakat i Yesus do
hiri'd tisan, nga' a' i' diyolo' oilaan dot i
Yesus iri. 5 Om boros ka di Yesus dot id
diyolo', "Oi tangaanak ku, haro i' o sada'
dokoyu?" ka dau.

"Aiso'," ka diyolo'.

6 Om boros ka di Yesus dot id diyolo',
"Poromboto' dokoyu ino rambot dokoyu
do hino'd dawananan dino parau', om
kaanu kou id sada'," ka dau. Om porom-
boto' no diyolo' i rambot diyolo'. Om a'
noddi iyolo' kagayat di rambot tu' ogumu'
tomod o sada' do nokosulung.

7 Om boros ka di tumatanud di
kosianan kopio di Yesus dot id di Pitrus,
"I Tuhan i' ilo'!" ka dau. Om korongou
poddi di Simun Pitrus dot i Tuhan iri, om
panangrasuk no iyau (tu' aiso' i' mantad
o rasuk dau), om tuhun no iyau do hiri'd
waig. 8 Om susuhut noddi i tumatanud
do suwai do poinsakai di parau' do
miningisan, do mikuwo'd mamagayat
iyolo' di rambot di noponu'd sada'. Om a'
i' iyolo' osodu' no do mantad hiri'd disan,
haro no doti' o hatus o mito do kosoduwo'.
9 Om kolintuhun poddi iyolo' do mantad
hiri'd parau', om kokito no diyolo' o popou
do pinomoluguan do sada' om haro o
roti'd hiri. 10 Om boros ka di Yesus dot id
diyolo', "Hiitio' daa o wookon di sada' di
kaanu dokoyu," ka dau.

11 Om suang no i Simun Pitrus di
parau', om gayato' no dau i rambot dau
do pinopotindal. Om noponu' nopod
sada' dit angagayo i rambot diri. Om
kogumuon' nopo di sada'ddi om hatus
om limo nohopod om tolu o tinan.
Nga' iyo piya kopio'ddi o kogumuon' di
sada' nga' a' i' nohurak i rambot. 12 Om
boros ka di Yesus dot id diyolo', "Kainou
makan," ka. Om aiso' i' o tiso' di tuma-
tanud dau do katama' do monguhot dot,
"Isai ko?" ka, tu' oilaan no diyolo' dot
i Tuhan iyau. 13 Om insomok noddi i
Yesus diyolo', om ngoyo' no dau i roti,
om patahako' no dau diyolo'. Om i sada'
nga' niyo i' dau'ddi.

14 Om diri no do kointolu di Yesus
do minintalang dot id tumatanud dau
di napasi kawagu iyau do mantad id
kapatayon.

I Yesus om i Pitrus

15 Om kaakan poddi iyolo' om boro-
boros no i Yesus dot id di Simun Pitrus.
Boros ka dau, "Simun, i tanak di Yona,

[q] **20.31** *otumbayaan:* Haro piro-piro solinan do tinulisan do: *monongkuyaan kasai'*.
21.3: Luk. 5.5 **21.6:** Luk. 5.6

agayo i' o diya'd kosianan doho' ko' mantad
do kosianan diyolo' doho'?" ka dau.
Om boros kad Pitrus do suminimbar,
"Oo, oi Tuhan, oilaan nu i', oi Tuhan dot
osianan oku diya'," ka dau.
Om boros ka di Yesus dot id dau,
"Gompion no i tangaanak di dumba' ku,"
ka.
16 Om uhoto' po kawagu di Yesus i
Pitrus do koinduwo, "Oi Simun, i tanak
di Yona, osianan ko i' doho'?" ka.
Om boros kad Pitrus do suminimbar,
"Oo, oi Tuhan. Oilaan nu i' dot osianan
oku diya'," ka dau.
Om boros ka di Yesus dot id dau,
"Gompion no i dumba' ku," ka.
17 Om uhoto' po kawagu di Yesus i
Pitrus do kointolu dot, "Oi Simun, i tanak
di Yona, osianan ko i' doho'?" ka dau.
Om tumongob diri i Pitrus tu' intolu
nopo i Yesus ponguhot dau. Om boros ka
kawagu di Pitrus do suminimbar, "Tuhan,
oilaan nu i' o koinsanai'd nunu nopo. Om
oilaan nu i' oi Tuhan, dot osianan oku
diya'!" ka dau.
Om boros kaddi di Yesus dot id dau,
"gompion no i dumba' ku. 18 Otopot
no kopio iti poboroson ku do nopo dit
omulok ko po om mimpori-pori ko i' do
manangagkos, om mongoi ko do honggo
nopo o korohian nu'd ngoyon nu. Nga'
molohing ko nopondo, om poroloyon
nu no o longon nu, om tulun indod
suwai o mongogos diya' om pakaa diya'
dot id kinoiyonon dit a' nu korohian do
mongoi," ka dau. 19 (Om kinapamarasan
nopod i Yesus do miagal diri nga'
popoilo do kowoyo-woyoo' di Pitrus dot
apatai do koimbagu do popoinggayo'd
Kinorohingan.) Om boros kaddi di Yesus
dot id di Pitrus, "Tanud no doho'!" ka
dau.

I Yesus om i Tumatanud Dau di Tiso'

20 Koili no i Pitrus, om kokito no
dau i tumatanud di kosianan kopio
di Yesus. (Iyau no i minirikau dot id
toning di Yesus do tontok di minakan,
om i minonguhot dau dot, "Tuhan, isai
kopio o papadagang diya'?" ka.) 21 Om
uhoto' noddi di Pitrus i Yesus di nokito
dau i tumatanud diri, "Tuhan, poingkuro
no'lo'?" ka dau.
22 Nga' boros ka di Yesus, "Ondung
korohian ku do poimpasi kasai' ilo' do
gisom do korikatan ku, om okon i' ko' iya'
o monongkoilo. Nga' tanud nopo pogi' iya'
doho'!" ka dau.
23 Om kotongkop noddi o habar dot id
pogialatan di tumatanud di Yesus dot a'
matai i tumatanud diri. Om a' i' di Yesus
nokoboros dot a' matai i tumatanud diri,
tu' pinoboros nopo dau om poingkaa no,
"Ondung korohian ku'd poimpasi iyau do
gisom do korikatan ku, om okon i' ko' iya'
o monongkoilo," ka.
24 I Yohanis no i pinopoboros do pasal
do koinsanai di nongosiliu'ddi, om iyau
i minonulis diti. Om oilaan toko' i' dot
ongotopot i pinoboros dau.

Boros do Pongolimpupus

25 Om ogumu' po o suwai ko' iti do
winonsoi di Yesus. Om ondung tulison
ngai' daa iri, om osorou ku dot a' i'
orumpos do hiti'd pomogunan i buuk do
ponulisan diri.

21.20: Yoh. 13.25